

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 474

Poznań, niedziela dnia 16 października 1932

Rok XXVII

Poznań, 15 października

Walka o wpływy w Lidze Narodów

Tegoroczna sesja Zgromadzenia Ligi Narodów nie budziła specjalnego zainteresowania. Przedmiotem jej obrad były zagadnienia natury raczej formalnej, gdyż wielkie sprawy polityczne skoncentrowane są w tym roku na konferencji rozbrojeniowej. Tymczasem w ostatniej chwili Zgromadzenie Ligi Narodów natrafiło na przeszkodę, która przedłużyła znacznie jego obrady i wywołała ostrą walkę polityczną. Chodziło o tak zwaną reformę sekretariatu Ligi Narodów.

Wbrew pozorom nie jest to kwestja natury administracyjnej. Jeżeli wywołuje takie roznamiętnienie, to dlatego, że na tle jej rozgrywa się walka o wpływy w Lidze Narodów.

Sekretariat Ligi Narodów bowiem stał się głównym jej organem. Znaczenie swoje czerpie przede wszystkim stąd, że jest instytucją stałą, gdy Zgromadzenie Ligi (złożone z przedstawicieli wszystkich państw do niej należących) zbiera się normalnie co rok, a Rada Ligi trzy razy na rok. Sekretariat Ligi opracowuje raporty, będące przedmiotem uchwał Rady. On wydaje w różnych sprawach wiążące opinie. On w niejednych kwestiach wprost decyduje (zwrócić uwagę należy na jego szerokie kompetencje w dziedzinie mniejszościowej). On jest wielkim ośrodkiem informacji i propagandy prasowej.

Dotychczas skład sekretariatu był wyrazem współpracy francusko - angielskiej nad Lemanem. Sekretarzem generalnym jest Anglik, sir Eryk Drummond, jego zastępcą Francuz, p. Avenol. Oprócz tego istnieje czterech podsekretarzy generalnych. Są nimi: Anglik, Włoch, Niemiec i Japończyk. Wreszcie administracja Ligi zawiera stanowiska kilku dyrektorów sekcji.

Ten układ sił był oddawna atakowany zwłaszcza przez państwa małe, które dowodziły, że „wysokie kierownictwo” sekretariatu składa się wyłącznie z przedstawicieli wielkich mocarstw. Niezadowolone państwa małe wyzywały Niemcy i Włochy w chęci obalenia francusko - angielskiej supremacji w Palais des Nations w Genewie.

Nie będziemy przedstawiali przebiegu długiej i namiętnej walki, jaka się na tem tle rozegrała. Wsuwane były różne projekty. Niemcom i Włochom chodziło o uzyskanie przynajmniej stanowisk zastępców sekretarza generalnego. Ze strony państw mniejszych projektowano powiększenie grona zastępców sekretarza generalnego i utworzenie z nich ciała kolegialnego, ograniczającego kompetencje sekretarza generalnego.

Śmierć dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy Francuza, p. Thomasa, i dymisja sir Eryka Drummonda ułatwiły wybrnięcie z kłopotów personalnych. Gdy następcą p. Thomasa został Anglik, p. Butler, stało się rzeczą jasną, że następcą sir Erica Drummonda zostanie Francuz, jego dotychczasowy zastępca p. Avenol.

Gożej było z innymi stanowiskami.

Dziś już Niemcy są narodem pod bronią

Wojskowy charakter policji niemieckiej — Jak Rzesza systematycznie naruszała traktat wersalski — O 60 tysięcy policji więcej, niż przed wojną — Regularne, lecz zamaskowane manewry

Genewa, 15. 10. (PAT.) W Komitecie stanów liczebnych konferencji rozbrojeniowej delegat francuski Massigli wygłosił wczoraj przemówienie na temat wojskowego charakteru policji niemieckiej, zwanej Schupo.

Komitec stanów liczebnych miał zająć się sprawą, jakie są obecnie siły zbrojne państw zwyciężonych. Według pierwotnej propozycji amerykańskiej należy uwzględnić tylko armje, a więc o ile chodzi o Niemcy, jedynie Reichswehrę. Wywody delegata francuskiego miały na celu wykazanie, że trzeba również wziąć pod uwagę i Schupo.

Mówca podkreślił na wstępie, że w krajach rozbrojonych na podstawie traktatów pokojowych, policja osiągnęła stopień organizacji i militaryzacji, nieistniejący gdzieindziej. W krajach tych policja spełnia zadania, które normalnie wykonywa armja.

Przypomniawszy artykuł 162 traktatu wersalskiego, zakazujący Niemcom posiadanie sił policyjnych z 1913 r. oraz uczestniczenie funkcjonariuszów policyjnych w ćwiczeniach wojskowych, delegat francuski wykazał na przykładach, jak Niemcy naruszały traktat i do jakiego stopnia policja jest zmilitaryzowana. Opierał się przytem wyłącznie na dokumentach urzędowych oraz na informacjach prasy niemieckiej.

Co się tyczy ilości policji, to podczas, gdy w 1913 r. posiadała ona 80.000 ludzi, a w tem 30.000 policji państwowej, to dziś ma aż 140.000, z czego 105 tysięcy policji państwowej. Schupo odbywa manewry wojskowe, używając dla zamaskowania jedynie specjalnych wyrazów. Nie mówi się więc o armji „czerwonej” i „niebieskiej”, lecz — dla niepoznaki — o „policji” i „bandytach”. Wreszcie mówca wykazał na przykładach, że manewry Schupo urząda się tak, jak gdyby policja musiała walczyć z bandytami, operującymi szajkami po parę tysięcy ludzi. Ostatnio Schupo uzbrojono nawet w karabiny maszynowe i maski gazowe.

Co się tyczy uzbrojenia, podczas gdy Niemcy mają prawo do posiadania karabinów maszynowych, umieszczonych na samochodach pancernych, w rzeczy-

wistości policja używa zwykłych karabinów maszynowych. Na dowód tego Massigli przedstawił członkom komitetu fotografię, zamieszczoną w jednym z dzienników niemieckich.

W zakończeniu mówca oświadczył, że nie można ograniczać się do Reichswehry jako podstawy obliczeń, lecz należy uwzględnić również siły policyjne. Eksperci winni ustalić, jaka cyfra po-

winna wchodzić w grę. Mówca przewidywał około 80.000 ludzi.

Wczorajsze przemówienie francuskiego delegata wywołało żywe poruszenie i zdenerwowanie w kołach niemieckich. Po raz pierwszy odczuło konsekwencję wycofania się Rzeszy z prac konferencji rozbrojeniowej. Niemcy, nie będąc reprezentowane w Komitecie, mają usta zamknięte.

Echa butnej odmowy Rzeszy

Odpowiedzialność za niedojście do skutku konferencji czterech mocarstw w Genewie spada wyłącznie na Niemcy

Paryż, 15. 10. (Tel. wł.) Poranna prasa paryska zajmuje się mniej nadermi londyńskimi Herriota z Mac Donaldem, niż stanowiskiem Niemiec.

Premjera, który powrócił po północy do Paryża, powitało na dworcu kilku kolegów, oraz ambasador angielski Herriot wyraził swoje zadowolenie z wyników konferencji pytając się, czy odmowa Niemiec jest ostateczna. Odczytano mu kilka telegramów, z których wynikało, że Niemcy kategorycznie odmawiają. Wiadomość ta, według „Matina” nie zrobiła na premierze żadnego wrażenia.

Dzienniki stwierdzają, że porozumienie w Londynie zawarto przy uwzględnieniu francuskich dezycyzy. Odpowiedzialność za niedojście do skutku konferencji wyłącznie ponosić będą musiały Niemcy. Pisma podkreślają, że rząd angielski nie uważa odmowy niemieckiej za definitywną i ma nadzieję, że uda mu się przekonać rząd Rzeszy. Istnieje możliwość, że w tym celu Mac Donald zaprosi do Londynu kancl. Papena i min. Neuratha już nawet w przyszłym tygodniu.

Londyn, 15. 10. (Tel. wł.) Prasa

londyńska określa odmowę Niemiec jako błąd dyplomatyczny.

Z punktu widzenia niemieckiej polityki wewnętrznej — pisze „Times” — stanowisko rządu Papena jest zrozumiałe, lecz należy się zapytać czy rząd ten postąpił zgodnie z interesami Rzeszy. Trudno pojąć, że Niemcy nie chcą omawiać swych postulatów w gronie trzech innych państw tylko dlatego, iż miejsce konferencji im nie odpowiada. Nie można przecież oczekiwać, że rząd angielski zechce kurczowo trzymać się Londynu, nawet za cenę niedojścia do skutku konferencji. Sympatie W. Brytanji do Niemiec w sprawie ich równouprawnienia będą wydatnie osłabione, gdy Anglicy stracą wiarę w dobrą wolę (!) Niemiec, współpracy z innymi państwami Europy nad ustaleniem pokoju.

„Daily Telegraph” stwierdza, że rząd angielski musi pokonać trudności wynikłe w związku z odmową niemiecką i zmienić stanowisko Rzeszy. Narazie użyje się drogi dyplomatycznej, a gdyby ta zawiodła, wówczas można jeszcze zaprosić ministrów niemieckich do Londynu.

Niezwykła transakcja z niedoszłym samobójcą

Warszawa, 15. 10. (Tel. wł.) Do jednego z towarzystw ubezpieczeniowych przy ul. Moniuszki zgłosił się

człowiek, chcący się zaasekurować na 30 tys. dolarów i oświadczył gotowość uiszczenia natychmiast pierwszej raty składki w wysokości 500 dolarów. W toku rozmowy z kientem kierownik działu życiowego dowiedział się całej prawdy o niezwyklej transakcji. Klient przed dwoma laty stracił posadę i był bezrobotny. Znajdując się w szpitalu Dzieciątka Jezus, zdradzał zamiar popełnienia samobójstwa. Któregoś dnia sasiad jego, pewien przemysłowiec, proponował rok beztróskiego i bogatego żywota, udzielając mu miesięcznie po 1500 zł, w zamian za co miał się bezrobotny zaasekurować na 30 tys. dolarów, a skrypt dłużny i premję asekuracyjną wręczyć ofiarodawcy. Po roku ów bezrobotny miał popełnić samobójstwo.

Trzeba dodać, że premję asekuracyjną wypłaca się po samobójcach dopiero po upływie roku należenia do towarzystwa. Association Generale skierowała całą sprawę do prokuratury. (w)

Na 18 lat więzienia

Lwów, 15. 10. (Tel. wł.) Zapadł wyrok w procesie o dokonanie napadu na ambulans pocztowy pod Birczą. Oskarżonego Wasyła Cebeniaka skazano na 18 lat ciężkiego więzienia. (w)

W kraju i w świecie

Dwa wrażenia z Francji

Niejednokrotnie w ostatnich czasach roztrząsano we Francji i w Polsce stan obecny stosunków polsko-francuskich. Bywały w tych stosunkach tarcia i w tych głosach zgrzyty. Od kilku lat stwierdza się raz w raz, że nie wszystko jest tak, jak być powinno. Dociekanie, dlaczego to tak się dzieje, bywa przykre i drażniące. Nie mówmy zatem o tej sprawie. Ale spojrzmy na inne zajmujące zjawiska we Francji.

W niedzielę, 9 bm., Prezydent Republiki Francuskiej p. Albert Lebrun odwiedził Alzację. Po uroczystości otwarcia w Kembs pierwszej części kanału alzackiego, łączącego się z Renem, przez Mulhuzę i słynny z czasów wojny Hartmannswillerkopf, przybył p. Lebrun, wraz z prezesem Rady Ministrów p. Herriotem do Cernay. Tu odbyło się odsłonięcie pomnika 38 żołnierzy czeskosłowackich, poległych w szeregach francuskich, w walkach w Alzacji w wielkiej wojnie. Pod pomnikiem, obok p. Lebruna i p. Herriota, stanęli p. Benesz, minister spraw zagranicznych Czechosłowacji i p. Osuski, poseł w Paryżu.

P. Benesz w mowie swej przypomniał istnienie od początku wojny ochotników czeskich w wojsku francuskim, utworzenie 16 grudnia 1917 wojska czeskosłowackiego we Francji, wręczenie sztandaru przez p. Poincarégo w Darney 30 czerwca 1918 r.

Z kolei p. Herriot, w toku pięknej mowy, zwrócił się wprost do p. Benesza wspominając trwałą współpracę dyplomatyczną: „Tobie, Benesz, chcę z serdecznego uczucia podziękować w tym miejscu...”

Wreszcie p. Albert Lebrun, przypomniał działalność p. Masaryka w czasie wojny po stronie sprzymierzonych, pracę p. Benesza i Osuskiego we Francji, tworzenie wojska czeskosłowackiego, na które patrzył jako minister w r. 1918.

Ten obraz, pod pomnikiem czeskosłowackim w Cernay w Alzacji, gdzie p. Benesz z p. Osuskim stają obok p. Lebruna i p. Herriota, wrzyna się głęboko w umysł. Wspomnienia współpracy z Francją w czasie wojny żyją nie tylko w pamięci, ale w tych samych ludziach, którzy byli wtedy i są dzisiaj. A w chwili takiej, jak obecnie, wśród doniosłych zmagani się międzynarodowych, obecność p. Benesza w Alzacji z p. Lebrunem i z p. Herriotem ma sama w sobie wymowę wystarczającą.

W chwili, gdy p. Ramsay Mac Donal zabiegał o zjazd ściślejszy w Londynie, celem budowania Niemcom, żądającym równouprawnienia zbrojeń, złotego mostu do Genewy na konferencję rozbrojeniową, odezwał się, 7 bm., imieniem socjalistów francuskich przewodca ich p. Blum. Socjaliści francuscy są zaciętymi wręcz zwolennikami pojednania z Niemcami oraz oczywiście namiętnymi rozbrojeniowcami. Dlatego pewną niespodziankę sprawiło wystąpienie p. Bluma, który, opowiadając się gorąco za koniecznym powodzeniem konferencji rozbrojeniowej, odradzał jednak dogadanie obecnemu rządowi Rzeszy:

„Polityka francuska musi tak postępować, aby powodzenie konferencji nie wydało się w Niemczech powodzeniem rządu baronów i dla samego dobra pokoju musi Francja unikać wszystkiego, co by było wzmocnieniem Papena, Schleichera, Neuratha, całej tej bandy feudalnej, która dzisiaj stosuje dyktaturę...”

Wystąpienie to jest niezwykle pouczające. Socjaliści francuscy, właśnie z p. Blumem na czele, na głowach stawiali w dogadaniu Niemcom, a na rząd francuski naciskali nieustannie o szeroko zakreślone rozbrojenie. Ale rządowi dyktatury w Niemczech nie chcą pomagać i nie chcą stwarzać powodzeń. Ten взгляд góruje nad wszystkim innym.

Polska ma wspomnienia i związki polityczne i wojskowe z Francją z czasu wielkiej wojny rozleglejsze, niż Czechosłowacja. Ale w kołach „sanacyjnych” w Polsce pamięć o tem jest starannie unikana i tępiona, a ludzi, którzy dzieła te w czasie wojny tworzyli, nie widać u steru Polski.

Cała Francja niechętnie, a cała lewica francuska z wyraźną nieprzyjnością patrzy na rządy o zabarwieniu wojskowo-dyktatorskim, jak w Niemczech.

Chwila namysłu nad temi dwoma zdarzeniami z ostatnich dni we Francji nie będzie bez pożytku.

STANISŁAW STRONSKI.

szło 63 milj. Cyfry te mówią wiele.

Jako jeden z pierwszych zjazdów odbył się przed kilku dniami zjazd inteligencji. Po zorganizowaniu w syndykatach i korporacjach rzesz robotniczych przyszła kolej na szerokie koła inteligencji, której cechą wybitną, podobnie jak we wszystkich społeczeństwach europejskich był brak organizacji, rozbić, a co zatem idzie, niemożność skutecznej obrony interesów zawodowych. W związku faszystowskim zawodów wolnych i artystów (Confederazione nazionale fascista dei professionisti e artisti) skupia się 120 tysięcy osób, a więc większość włoskich zawodów wolnych. Należą tu: adwokaci, architekci, artyści, malarze i rzeźbiarze, autorzy i pisarze, chemicy, dziennikarze, lekarze, aptekarze, muzycy, nauczyciele prywatni, notariusze, eksperci handlowi i przemysłowi, księżkownicy, weterynarze, technicy rolni i t. d. Faszystw stworzył związek oczywiście nie dla obrony tylko tej warstwy społecznej, ale z zamiarem pozyskanie jej dla siebie. Ona bowiem nadaje ton życiu narodowemu.

Inteligencja włoska odegrała wielką rolę w okresie „risorgimenta”. Odrodzenie Włoch było w znacznej

części jej dziełem. Potem wyczerpana, straciła na znaczeniu i wpływach, przytłumiona przez prądy i stronnictwa radykalne, z któremi częściowo się złąła. Z początkiem XIX w. jako całość przestała być brana w rachubę. Związek zawodów wolnych robi starania, które rząd w zasadzie przyjął, żeby we wszystkich komisjach, komitetach i ciałach doradczych, powoływanych do pracy nad organizacją ustawodawczą państwa znajdowali się jego przedstawiciele, a także, żeby związek miał większy wpływ na kształcenie i formowanie praktyczne inteligencji, oraz na statuty i organizacje zawodowe. Słowem we włoskim państwie korporacyjnym związek, zachowując swą autonomię, chce występować jako pozytywny czynnik postępu i podniesienia narodu. Organizacja poszczególnych syndykatów, wchodzących w skład Związku, rozpoczęła się pracą na gruncie kulturalnym przez zakładanie kolekcji kulturalnych „circoli di cultura”. O szczegółach organizacji Związku zasięgnąć można informacji w siedzibie związku w Rzymie. (Confederazione nazionale dei professionisti e artisti, Roma via Vittorio Veneto). S. M.

Niebezpieczeństwa planów rozbrojeniowych

Pertinax w „Echo de Paris” (nr. 19 353) w następujący sposób ocenia obecne pomysły rozbrojeniowe, wysuwane przez Anglię, ale uwagi jego odnoszą się także do planu francuskiego:

„Równość zbrojeń miałaby być udzielona Niemcom pod względem jakościowym, t. j. odpadyby zakazy posiadania pewnych rodzajów broni. Natomiast pod względem ilościowym nie otrzymałaby Niemcy równości. Stopniowo jednak malałaby różnica w ilości broni między Niemcami a innymi państwami.

„Nie warto nawet mówić o innym zamierzeniu postanowieniu, którem się nam migoce przed oczyma, mianowicie o zawarciu t. zw. moratorium politycznego na czas nieokreślony, czyli o zobowiązaniu ze strony Niemiec, że nie będą żądały rewizji granic. W r. 1931 p. Brüning oświadczył p. Lavalowi, że nie może udzielić tego sposobu uspokojenia. Następca jego nie będzie pod tym względem śmiejszy wobec opinii niemieckiej. Nie wyobrażamy też sobie, by p. Mac Donald wznowił na swój rachunek żądanie francuskie z roku ubiegłego.

„Pozostaje zatem ostatecznie tylko osłabienie obrony narodowej francuskiej w dwu kierunkach. Po pierwsze, gdy armia niemiecka ma jakościowo mocniej się uzbroić, armia francuska ma jakościowo i ilościowo zmniejszyć swoje zbrojenia. Powtóre, armia francuska ma też ulec jakościowemu zmniejszeniu zbrojeń w drodze zakazów niektórych broni, wydanych dla wszystkich. Taki sposób załatwienia spotyka się jednak z następującym zarzutem, który ministrowie angielscy powinni wreszcie wziąć pod uwagę.

„Przedewszystkiem trzeba by zacząć od tego, żeby istniejąca dziś armia niemiecka stała się ilością znaną. Ministrowie angielscy i amerykańscy uważają armię niemiecką jako ilość stałą określoną traktatowo. Ale ta armia dawno wyszła poza ramy traktatów i nie może stanowić rzekomo stałej miary dla innych.

Przedstawiciele Francji, wobec trudności jakiejś skutecznej kontroli, powiadają Anglikom i Amerykanom: „Dajcie nam przynajmniej rękojmię bezpieczeństwa, zbudujcie system, tworzący pewność, że wszyscy będą odpowiedzialni za utrzymanie prawa międzynarodowego, a my za to wyrzekniemy się części naszej siły zbrojnej.

„To rozumowanie tkwi u podstawy t. zw. planu konstruktywnego francuskiego. Plan ten napawa nas najgłębszą nieufnością, przedewszystkiem dlatego, że dzisiejsza Anglia jest stanowczo przeciwna wszelkim rękojmiom, dla których urzeczywistnienia trzeba by całkowicie przetworzyć pakt Ligi Narodów. Poza tem zamiany naszej siły zbrojnej na rękojmię, które dopiero wedle pewnego trybu postępowania miałyby zamienić się w działania zbrojne, nie dokonaliśmy bezkarnie. Albowiem, pomijając wszyst-

ko inne, trzeba sobie powiedzieć, że w razie wybuchu wojny pomoc, jaką moglibyśmy uzyskać, byłaby w stosunku prostym do naszej własnej możliwości obrony. W chwili niebezpieczeństwa wszelka ideologia rozwiązałaby się, jak pod różdżką czarodziejską, a nasi niepoprawni ideologowie wprawieni byliby w zdumienie realizmem, z jakimby się wszędzie spotkali.”

W zwięzły sposób są tu przedstawione niebezpieczeństwa planu francuskiego i jeszcze większe planu angielskiego.

Grünbaum radzi walczyć

J. Grünbaum z Paryża zwraca się w „Hajncie” z 3 b. m. do działaczy obozu sjonistycznego z Małopolski, krytykując ich ustepliwą politykę wobec rządów w niepodległej Polsce. Zdaniem jego takie ustepliwie stanowisko sjonistów — zdemoralizowało Żydów w tej dziedzinie i dzięki temu zaczęli wysuwać się ludzie z innych ugrupowań, którzy przeliczytali się przed rządami w swojej kompromisowości. Wynik tej polityki taki, że rządy przestały się liczyć z Żydami, zaczęto cofać koncesje monopolowe, Żydzi w Małopolsce utracili swój dotychczasowy stan posiadania, zdobyty za czasów austriackich. Na to wskazują: brak urzędników Żydów na stanowiskach rządowych, brak koncesyj, brak wpływu na władzę w kraju.

Żydzi z b. zaboru rosyjskiego — czytamy dalej — byli w odmiennym położeniu. Po odrodzeniu się Polski utracili oni to, co mieli najważniejsze — rynek rosyjski i dlatego, nie mając już nic do stracenia, walczyli z każdym rządem i z całą zawziętością o swoje „prawa” w Polsce.

Położenie Żydów stało się przeto obecnie jednakowe wszędzie i Żydzi w Małopolsce powinni prowadzić politykę taką, jaką on, Grünbaum, prowadził.

Autor nawołuje do walki o „prawa” żydowskie. Jakże prawa? Prawa do koncesji monopolowych w 100 proc., jak to było przed wojną, czyli w okresie niewoli polskiej? Prawa do wpływu na władzę w kraju, jak to było w czasach austriackich w Galicji? Prawa do rynku rosyjskiego, który dawał Żydom w Kongresówce i na kresach — jak powiada autor — „niezależność ekonomiczną”?

Co pomoże „walka” w Polsce? „Razswiet”, organ sjonistów-rewizjonistów w Paryżu, donosi, że:

„wielebny Barnet Brikner, po dłuższych badaniach, doszedł do wniosku, że w naszym stanie Nowy Jork jest dwa miliony „zbytłych Żydów”, t. j. Żydów, którzy są wyciskani z życia gospodarczego...” („Hajnt” z 3. VII).

Jeżeli tak jest w olbrzymim, bogatym kraju, to co należy myśleć o Żydach w Polsce?

Inauguracja obchodów dziesięciolecia faszystwu

Wystawy rolnicze — Kongres inteligencji

Rzym, 13 października. Z dniem 1 października weszła stolica Włoch w okres wielkich manifestacji i obchodów 10-lecia faszystwu, które potrwać kilka tygodni. Główne uroczystości odbędą się pod koniec miesiąca. Tymczasem bądź już otwarto, bądź zapowiedziano otwarcie okolicznościowych wystaw i pokazów oraz cały szereg zjazdów i kongresów. Przeglądem dokonanych prac chce faszystw oślnąć Włochów i zagranicę oraz przekonać sceptyków i niedowiarków, przynębiionych kryzysem ekonomicznym, który, biorąc rzeczy porównawczo, nie jest tu tak ciężki jak gdzie indziej. Organizacja pomocy dla ludności stoi na wysokości zadania.

Na pierwszy plan wysunął faszystw świadectwa odkupienia ziemi włoskiej t. j. wielkie prace meljoracyjne i rolnicze, które ugrupował w trzech wystawach: meljoracyjnej, zboża i owoców.

„30 milionów hektarów ziemi dla 42 milionów ludzi! — mówił Mussolini w r. 1924. Wypływa stąd bezwzględny nakaz. Trzeba użyć każdą skibę ziemi!” Ten program został w znacznej części urzeczywistniony. Osuszenie bagien i meljoracja nieużytków dały godne podziwu wyniki. Wystawa meljoracyjna ze swoimi rysunkami, wykresami i fotografiami mówi wiele, ale nie wszystko. Najwymowniej i najdobitniej przedstawia się to dzieło z okien wagonu wzdłuż linii kolejowej między Pizą a Rzymem.

Jeszcze przed kilku laty jechało się przez* prawdziwe pustkowia, przez słynne błota Maremmy, siedzibę malarzy, a bliżej ku Rzymowi przez błota pontyjskie. Pominawszy kilka miast i trochę osiedli ludzkich, cały ten kilkusetkilometrowy pas nadmorski był prawie niezamieszkały, tworząc jedno olbrzymie pastwisko, na którym wypasały się stada napół dzikiego bydła.

Dzisiaj okolice te zmieniły zupełnie wygląd. Osuszone, oddane pod uprawę, podzielone na folwarki i osiedla biją w oczy swym załadunkiem, wysoką kulturą ziemi i pracą. Między Pizą a Grosseto, to przeznaczone grunta oddane b. żołnierzom, teraz nazwane imionami przypominającymi wojnę lub technaciami irredentą jak Spalato, Sebenico itp. co oczywiście może razić oko i ucho jugosłowiańskie. W pobliżu Rzymu, w dawnych bagnach pontyjskich powstała wielka gmina wiejska Littoria. Osobny komisarjat emigracyjny wewnętrzny osadził już na tych obszarach około 20 tysięcy rodzin.

Jest to bodaj największe ze zwycięstw materialn. odniesionych przez Italię Mussoliniego, zwycięstwo człowieka nad ziemią, która przez całe wieki była nie do opanowania. A przecież to tylko jedna okolica Włoch. Podobne prace dokonano w Lombardji, w prowincjach Cremony i Mantui oraz na południu, w Kalabrii. Wstarczył powieścić, że w ciągu 10-lecia rządów faszystowskich wydano tylko na meljoracje 3 miliardy lir, przyczem stale zatrudniano 55 tysięcy robotników. To też nie dziw, iż w związku z przeprowadzeniem meljoracji podniosła się wybitnie kultura ziemi, a rolnictwo, któremu ostatnio rząd musiał przyjąć z pomocą przez obniżenie podatków, odetchnęło.

Kampania zbożowa ogłoszona i rozpoczęta przez Mussoliniego w 1925 r. dała w tym roku wyniki niespodziewane, doprowadzając produkcję pszenicy do niebywałej we Włoszech cyfry 75 milionów hektarów. Wiadomo, co to znaczy dla Włoch, które były zmuszone sprowadzać corocznie około 20 milionów pszenicy. W sześciolciu przedwojennym 1909—1914 przeciętna roczna produkcja pszenicy wynosiła 49 milionów, w latach 1926—1932 prze-

Wielkie zebranie w Staroleśce

odbędzie się w niedzielę, 16 b. m. o godz. 12-tej w południe w sali restauracji „Polonia” przy ul. św. Antoniego. Zagadnienia polityczne i gospodarcze omówią pp. poseł Teodor Witkowski i Władysław Bocian. Obywatelstwo Staroleki zaprasza

Zarząd Stronnictwa Narodowego w Staroleśce.

B. minister pruski oddany prokuratorowi

Berlin, 15. 10. (PAT). Komisja śledcza sejmiku pruskiego pod przewodnictwem posła niem.-narod. Zubkego obradowała dziś nad sprawą zarzutów, skierowanych pod adresem b. pruskiego min. finansów dr. Kleppera.

Komisja po wysłuchaniu sprawozdania referenta głosami niemieckonar. i nar.-socj. przyjęła wniosek o natychmiastowe przekazanie materiałów obciążających prokuratora z zaleceniem aresztowania winnych a przede wszystkim b. min. finansów Kleppera i sekretarza stanu Abbego. Oskarżonym zarzuca się korupcję polityczną i sprzeniewierzenie funduszy państwowych przez:

1) przekazanie na specjalne konto 200 000 mk. do dyspozycji min. Kleppera na cele partyjne;

2) finansowanie zbliżonego do socj.-dem. czasopisma gospodarczego „Magazin der Wirtschaft”;

3) udzielenie sekretarzowi stanu, członkowi partii państwowej, Abbemu pożyczki w sumie 13.600 mk. na spłatę długów prywatnych;

4) udzielenie niezabezpieczonej pożyczki miastu Kolonii w wysokości 12 milj. mk.;

5) finansowanie centrowych dzienników „Kölnische Volksztg.” i „Germanii”, na które to cele wydano 2 ipół milj. mk.

Przeciwko wnioskowi głosowali socj.-dem. i Centrum. Prasa nacjonalistyczna nadaje tej sprawie posmak wielkiej sensacji politycznej ze względu na osoby oskarżonych soc.-demokr. i centrowców.

Wielka afera fałszerska i oszukańcza

Sprawa „Aeropostale” i jego fałszerstw nabiera coraz większego rozgłosu

Paryż, 15. 10. (PAT). Sędzia śledczy prowadził dochodzenia w sprawie głośnej afery lotniczej.

W zeznaniach swych Colin oświadczył, że treść większej części fałszowanych przez niego dokumentów poddyktowana mu była przez Bouilloux (dyrektora „Aeropostale”). Sędzia śledczy zażądał od Colina, aby w jego oczach sfalszował podpis Weillera. Colin podpisał nazwisko Weillera ze zrzeczością, wzbudzającą ogólny podziw.

Paryż, 15. 10. (PAT). Prezesa tow.

lotniczego „Aeropostale” Bouilloux, oraz syna jego Andrzeja postawiono w stan oskarżenia.

Nie chodzi tu o wniesienie skargi przeciw firmie Gnome et Rhone o sfalszowanie dokumentów, lecz o decyzję generalnej prokuratury wskutek skargi, wniesionej przed rokiem przez min. lotnictwa o oszustwo, popełnione przez tow. „Aeropostale” na szkodę skarbu państwa. Zaznaczyć należy, że tow. „Aeropostale” otrzymało dotychczas subwencje od państwa w wysokości 1 miljarda fr.

Zemsta osobista, czy pobudki polityczne?

Dochodzenia w sprawie zagadkowego mordu Dymitrowa natrafiają na poważne trudności

Wiedeń, 15. 10. (PAT). Wczoraj przesłuchano ponownie w Lipsku mordercę Dymitrowa, Schirmera, który zeznał, że w podróży samochodowej do Wiednia towarzyszyła mu żona. Schirmer przedstawił ją Dymitrowowi jako swoją sekretarkę. W podróży tej wzięła też udział kochanka szofera Colditzo.

Uderzająca jest, że Dymitrow nie poznał ani Schirmera, z którym kolegował w Lipsku, ani jego żony, z którą miał bliższy stosunek przed 20 laty.

Z zeznań Schirmera okazuje się też, że szofer Colditzo brał czynny udział

w zamordowaniu Dymitrowa. Skonfrontowany z Schirmerem oświadczył, że był od początku we wszystko wtajemniczony.

Nowe te zeznania osłabiają pierwotne tłumaczenie Sch., jakoby morderstwo nastąpiło z pobudek zemsty osobistej i wzmacniają podejrzenia, że wchodzi w grę tło polityczne. Doniesienia z Bułgarii wskazują na to, że inicjatorami zbrodni są komunisty. Z drugiej jednak strony uderza, że mordercy należą do niemieckiego stronnictwa nar.-soc.

Tymczasowy komisarz Ligi Nar. w Gdańsku

Narazie mianowano zastępczo Duńczyka Rostinga

Genewa, 15. 10. (Tel. wł.) Rada Ligi Narodów mianowała dziś tymczasowym wysokim komisarzem w Gdańsku Duńczyka Rostinga, dotychczasowego kierownika wydziału dla spraw Gdańska i Zagłębia Saary w Lidze.

Nominacja stałego wysokiego ko-

misarza nastąpi prawdopodobnie na przyszłym posiedzeniu Rady Ligi w listopadzie.

Narazie niewiadomo, kto zajmie to stanowisko w Gdańsku, gdyż Kandydyżek Massé, któremu je proponowano ostatecznie odmówił.

Przesilenie rządowe w Czechosłowacji?

Praga, 15. 10. (PAT). Napięcie w łonie rządu i koalicji, jakie wynikło skutkiem projektów min. skarbu, dotyczących obniżenia płac pracowników państwowych oraz innych oszczędności nazywają pisma zupełnie otwarcie kryzysem, który doprowadzi prawdopodobnie do pewnych zmian personalnych w łonie rządu.

„Według „Narodni Osvožení”,

możliwe jest ustąpienie premiera Udrzala oraz min. handlu Matouszka, na miejsce których weszliby inni przedstawiciele stronnictwa agrarnego i narodowo - demokratycznego. pozątem przewidywana jest zmiana na fotelu ministr. skarbu, przyczem jako następcę min. Trapla wymienia się dyrektora generalnego banku Ziwnostskiego Preissa.

Sekretariat Ligi Narodów

Genewa, 15. 10. (PAT.) Sprawa zastępcy gen. sekretarza i podsekretarza gen., która dotąd nastroczała wiele trudności, jest załatwiona. Postanowiono utworzyć 2 stanowiska zastępcy gen. sekr. oraz utrzymać 3 podsekretarzy gen. Jeśli sekretarz gen. był obywatelem mniejszego państwa, obaj zastępcy będą obywatelami wielkich mocarstw.

W praktyce obecne 5 stanowisk będzie obsadzonych przez reprezentantów wielkich mocarstw. Sekretarzem gen. będzie Avenol (Francja), 1 zastępcą Włoch (głównym kandydatem jest obecny poseł w Wiedniu Auriti), oraz 3 podsekretarze: Anglik, Niemiec i Japończyk. Tylko drugi zastępca gen. sekretarza będzie obywatelem mniejszego państwa.

Genewa, 15. 10. (Tel. wł.) Zapowiedziane na dziś ostatnie posiedze-

Znów samobójstwo oficera niemieckiego

Berlin, 15. 10. (Tel. wł.) Jeszcze nie przebrzmiało echa samobójstwa kpt. Reichswehry w Pile, podejrzanego o wpłatanie się w pewną aferę szpiegowską, a znów otrzymujemy wiadomość o nowym wypadku samobójstwa pewnego oficera marynarki wojennej w miejscowości Tanneberg pod Kilonją.

Oficer ten wyjechał bez wiedzy swych władz przełożonych przed tygodniem ze swego oddziału. Niemieckie władze bezpieczeństwa podejrzewają, że w tym czasie spotykał się z wysłannikami wywiadu obcego państwa. Szczegóły śledz-

twa trzymają niemieckie władze bezpieczeństwa w ścisłej tajemnicy. (R-r)

Dancing - Bridge

w niedzielę od godz. 17—20

w Bazarze

staraniem Tow. niesienia pomocy
zubożałej inteligencji

RADJO

Audyjo szopenowska
w „Radio Poznańskim”

W związku z tegorocznymi uroczystościami szopenowskimi, które się odbywają w całym kraju pod hasłem „Prochy na Wawel” — odbędzie się w dniu 17 bm. (poniedziałek) o godz. 20.00 w „Radio Poznańskim” koncert poświęcony twórczości Fryderyka Szopena. Udział biorą: Hanna Dziewińska (piano), prof. Franciszek Łukasiewicz, który wykona m. i. koncert fortepianowy e-moll z orkiestrą — oraz orkiestra 68 p. p. pod batutą kpt. Szała, która odegra m. i. nową transkrypcję marsza żałobnego z dzwonami. Koncert poprzedzi prelekcja dra Kazimierza Zielińskiego.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Silne zachmurzenie i przelotne deszcze przy dalszym nieznacznie ochłodzeniu.

Kurs złotego. Dziś rano notowa... kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu: płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 211.50 zł., gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.16 do 173.42 zł., gotówką 172.82 zł.

Urzędowa ceduła

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 15. 10. 1932.

Warunki: Handel hurtowy rarytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu czterechlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg. (118.2 ft. w hol.), 3) pszenicy poz. i pomorskiej 72.95 kg. (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg. (74.1 ft. w hol.).

Ceny orientacyjne

Zyto	15,00—15,30
Uspokojenie spokojne.	
Pszenica	23,25—24,25
Uspokojenie spokojne.	
Jęczmień browarowy	17,50—19,00
Uspokojenie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg.	15,00—15,75
Jęczmień 64—66 kg.	14,50—15,00
Uspokojenie spokojne.	
Owies	14,75—15,00
Uspokojenie spokojne.	
Maka żytnia 65% wł. work.	23,25—24,25
Uspokojenie spokojne.	
Maka pszena 65% wł. work.	36,75—38,75
Uspokojenie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75—9,00
Otręby pszenne	9,00—10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00—11,00
Rzepak	37,00—38,00
Rzepak	35,00—40,00
Gorczyca	39,00—45,00
Groch Victoria	21,00—24,00
Groch Polara	33,00—36,00
Koniczyna biała	120,00—160,00
Ziemniaki jadalne	2,20—2,50
Ziemniaki fabr. za kilo %	0,00—0,12½
Mak niebieski	90,00—100,00

Ogólne uspokojenie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 405 tonn, pszenicy 180 tonn, jęczmienia 30 tonn, owsa 75 tonn, maki żytn 75 tonn, otrab żytn. 30 tonn, grochu Victoria 25 tonn, ziemniaków fabr. 150 tonn, ziemniaków jadal. 75 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 15. 10. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% Poż. konwers. 40% przy dalszym braku materiału; pozątem handlowano 4% premj. dol. po 50 — w transakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 8% listami dol. staremi po 59.50 w transakcjach, natomiast płacono za 4% listy zast. konwert. 30 oraz za 6% listy żytnie 12½.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

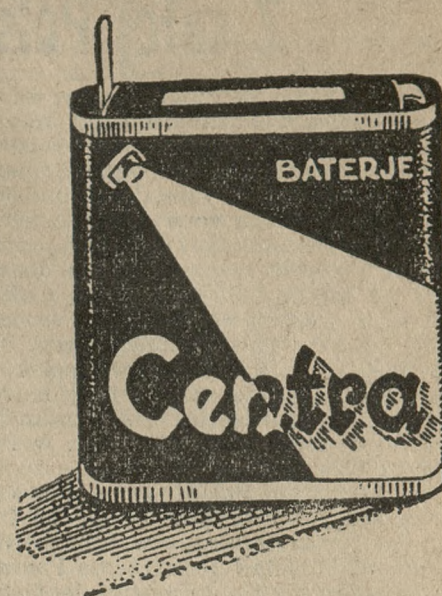
Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiry procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 59½% +
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. stempl. 30% P.

(Kurs w złotych)
4% pożyczka premj. dol., serja III. 50. — +
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.25 P.

Tendencja utrzymana.

NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.

Pr 5111-C 209

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 10. 1932.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,85	124,16	123,54
Holandja	358,45	359,35	357,55
Londyn	30,70	30,85	30,55
Nowy Jork			
czeki	8,914	8,934	8,894
Nowy Jork			
kabel	8,919	8,939	8,999
Paryż	34,98	35,07	34,89
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcaria	172,10	172,53	171,67
Włochy	45,65	45,87	45,43
Berlin	211,85		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poź dolarowa	49,75
6% poź. dol.	57,00
7% poź. stabil.	54,00—53,25

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	88,00
Haberbusch	47,00

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, dnia 15. 10. 1932.

Pszenica marchijska	199,00—201,00
Tendencja stała	
Zyto march. 80—81 kg.	157,00—159,00
Tendencja stała	
Jęczmień brow. r. wy	175,00—185,00
Tendencja stała	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—174,00
Tendencja stała	
Owies march	135,00—139,00
Tendencja stała	
Maka pszena	25,00—28,50
Tendencja utrzymana	
Maka żytnia	20,30—22,80
Tendencja utrzymana	
Otręby pszenne	9,40—9,75
Tendencja cicha	
Otręby żytnie	8,40—8,80
Tendencja cicha	
Groch Victoria	22,00—26,00
Groch drobny jadalny	20,00—23,00
Groch pastewny	14,00—17,00
Wyka	17,00—20,00
Kuchy lniane	10,30—10,50
Kuchy z orzecha ziemnego	11,50
Kuchy mielone (maczka)	11,60
Wytłoki suche	9,20—9,50
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,50
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,20

Ogólna tendencja dobrze utrzymana.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa 14. 10. Żyto stand. I. 700 gr. (119 f) 16.20 — 16.50, stand. II 687 gr. (117 f) 16.00 — 16.20, pszenica czerw. jara, szklista 775 gr. (132 f) 27.50 — 28, jednolita (126 f) 25.50 — 26.00, zbierana 24.50 — 25.00, owies jednolity 17.25 — 18.00, zbierany 16.50 do 17.00, jęczmień na kaszę 16.00 — 16.50, browarny 17.50 — 18.50, ziemniaki jadalne 4.00 — 4.50, maka pszena luksusowa 45 do 50, maka pszena wym. 50 — 60, proc. 40 do 45, maka żytnia I gat. 27 — 29, II gat. 21 — 23, maka żytnia razowa 22 — 24, otręby pszenne 11 — 11.50, średnie 10.50 — 11, otręby żytnie 8.50 — 9.00, Usposobienie spokojne.

Kraków, 14. 10. Żyto dw. stand. 18 do 18.25, targowe stand. 17.75 — 18, owies dw. stand. 17 — 17.50, targowy stand. 15.50 do 16, fasola biała 18 — 18.20, fasola Wachtel 23 — 25, rzepak zimowy z workiem 40 — 41, rzepak czyszczony słodki 54 — 58, mak niebieski z workiem 100 — 105, szary 83 — 90, maka pszena okr. krak. gryskowa 51 do 54, 45 proc. 50 — 52, maka żytnia okr. krak. 55 proc. 30.50 — 31, 65 proc. 29.25 — 29.50, maka żytnia okr. poz. 65 proc. 29.25 do 29.50, 66 proc. 30.50 — 31, otręby żytnie 8.50 do 8.75, pszenne 8.25 — 9. Tendencja spokojna, dowozy nadal małe.

Lwów, 14. 10. Otręby pszenne loco Lwów, maka pszena i żytnia podróżały. Pozątem sytuacja bez zmian. Tendencja utrzymana. Usposobienie spokojne. Maka pszena luksusowa loco Lwów 48.50 — 49, maka pszena 44.50 — 45, maka żytnia 29 do 30, otręby pszenne 9 — 9.50. Inne kursy niezmiennym.

Z całej Polski do Poznania

Poświęcenie pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu w tegoroczne święto Chrystusa — Króla, w niedzielę 30 października br. jest wydarzeniem, obchodzącym wszystkich Polaków, wdzięcznych Bogu za wskrzeszenie Ojczyzny, tak zamieszkałych w kraju, jak i tych 8.000.000 rozsianych na obczyźnie po całym świecie. Wszak z ofiar polskich wszystkich dzielnic, wszystkich niemal osiedli Rzeczypospolitej Polskiej, z licznych skupień polskich zagranicą, dalekiej Azji i innych, dokonano monumentu, ślubowanego przez pierwszy Zjazd Katolicki w Poznaniu 1920 r.

Z całej więc Polski, a może nawet z zagranicy, podąża delegacje do Poznania, by uczestniczyć w uroczystym akcie odsłonięcia i poświęcenia Pomnika i przyczynić się do uświetnienia historycznej chwili dokumentowania, że Polacy wdzięczni są Bogu za uzyskaną wolność i nie ustają w modlitwie o Błogosławieństwo na przyszłość.

Błogosław Panie naszej polskiej ziemi! — taki napis umieszczono u stóp postaci Chrystusa.

Przewidując pobożne manifestacje szerokiego ogółu polskiego, wyrażające się w licznych delegacjach, pielgrzymkach i wycieczkach do Poznania w dniu 30 października br., Komitet Budowy Pomnika zawczasu wyjednał ulgi przejazdowe dla gości przybywających koleją oraz postarał się o dostateczną ilość kwater, by jak najszerszym masom uprzystępnąć uczestnictwo w uroczystości.

A zatem:

1. Wszyscy przybywający na uroczystość poznańską korzystają w drodze powrotnej na kolejach państwowych z 50 proc. zniżki i to dla wszystkich klas i wszystkich pociągów. Zniżkę otrzymać można dla przestąpienia już ponad 30 km. Bilety zniżkowe wyda kasa biletowa na dworcu poznańskim,

lub które z poznańskich biur podróży za okazaniem imiennej karty uczestnictwa, wystawionej i wydanej przez Komitet Budowy Pomnika w Poznaniu a ważny na 3 dni, bo do 2-go listopada br. włącznie.

2. Dla grup ponad 15 osób możliwa jest jeszcze znaczniejsza zniżka kolejowa, dla obydwu kierunków jazdy. O takową starać się należy u Dyrekcji Kolei Państwowych, miejscowo właściwej dla stacji wspólnego wyjazdu zbiorowego. Wnieść o zniżkę dla grupy całej należy jak najwcześniej, możliwie 8 dni przed zamierzonym wyjazdem. Wycieczki zdaleka, pragnące po drodze zwiedzić inne jeszcze miejscowości, winny to zanaczyć wyraźnie w swoim wniosku o bilet zbiorowy.

3. Organizujące się w kraju wycieczki do Poznania na uroczystość poświęcenia Pomnika uprasza się o jak najwcześniejsze powiadomienie odpisanego Komitetu, kiedy przybywają do Poznania, w jakiej liczbie, ilu mężczyzn, ile kobiet, oraz jak długo tamyślają zatrzymać się w Poznaniu. By Komitet mógł przybywającym zapewnić odpowiednie pomieszczenie. Utrzymanie w Poznaniu jest tanie. Dobry obiad już po 80 gr i 1 zł.

Wszelkich informacji udziela odpisany Komitet. Uprasza się o dołączenie znaczka na odpowiedź.

Nadmieniamy, że „flarodawcom” składającym znaczniejsze datki na pokrycie reszty kosztów budowy pomnika, Komitet wydaje piękny pamiątkowy obraz pomnikowej postaci Chrystusa z podpisem stwierdzającym złożenie ofiar i zapisanie do Złotej Księgi.

Komitet Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu pod protektorem J. Em. Ks. Kardynała Prymasa Augusta Hlonda, Poznań. — św. Marcin 69, m. 17. — Telefon 24-00, Konto P. K. O 207470.

Cudzoziemcy w Sowietach

Pod tytułem „Więcej prawdy o Sowietach” ukazała się interesująca książka inż. Bieszyńskiego. Zajmuje się ona najpierw rolą cudzoziemców w Sowietach.

Czy w Rosji jest naprawdę źle, czy dobrze? Na pytanie to należy przede wszystkim odpowiedzieć, że Rosja Sowiecka jest krajem, pełnym sprzeczności absurdalnych, jest odmiennym, niż stara Rosja, i jest światem zupełnie innym, niż cały zachód.

Już w r. 1919 Clemenceau stwierdził ową tezę, kiedy rzucił hasło, aby Rosję otoczyć drutem kolczastym, aby nie zaczynała względnie zerwać z nią wszelkie stosunki polityczne i ekonomiczne. Jednak powojenne zawiści spowodowały wyłom w drucie. Pierwsze Niemcy uczynili otwór, a następnie w roku 1921 Wiktor Emanuel ścisnął dłoń Czerwina.

W ten sposób cudzoziemcy wkroczyli na terytorium Z. S. S. R. Na stacji granicznej powitały ich czerwone chorągiewki i napis na bramie, jakby triumfalnej: „Cześć klasie pracującej z Zachodu” oraz drugi napis „zapraszający”: „Rewolucja zetrze wszelkie granice”.

Reszty zaś dokonała propaganda i agitacja bolszewicka. Ona stworzyła podróźnicze biura „inturista”, które posiadają własne auta i „politycznie uświadomionych przewodników”. W hotelu „Pałdziernikowym”, uczęszczanym przez turystów Amerykanów i Niemców, porozwieszała na ścianach obrazy starożytnych mistrzów, posadzki pokryła dywanami, a stoły kawowym i przedwojennym winem. Dla znienawidzonych cudzoziemców, których, kiedy można, porównuje się z błotem, Z. S. S. R. na terenie Rosji przeprowadził wszelkie udogodnienia.

Więc Z. S. S. R. na efekt zagranicy oczyścił parki, urządził skwery na dawnych ponurych ulicach i stare pustkowia zamienił na „plac ofiar rewolucji”, gdzie wśród przesłannego parku stanęły granitowe pomniki z poetycznymi napisami. Ale nie na tem koniec! Jako dowód wielkiej tolerancji niechaj posłuży fakt, że w 14 roku rewolucji na środku „placu Pałdziernikowego” stoi niewzruszenie pomnik Alexandra III, cara Wszechrosji.

Doprawdy lepiej nie można zbałamuć cudzoziemców. Choćby zdarzały się wypadki, że jakaś „lady”, kupując piękne antyki w magazynach sta- rożytności, rzuciła niespokojnym o-

kiem na szary, brudny tłum pieszych, na olbrzymie ogonki kobiet nędźnie ubranych przed kooperatywą. W tej chwili wyraziła swoją opinię. Została za to wydalona z Z. S. S. R., jak wielu turystów „szkodliwych” mimo, że Sowietów zarabiali na nich 28 rubli przy wymianie 1 dolara.

Jednak na turystach nie kończy się napływ cudzoziemców do Rosji. Do elementu napływowego należy i robotnik. Jest on oczywiście o wiele gorzej traktowany. A już pogrzebał się za kretesem, jeżeli zdecydował się przyjąć obywatelstwo sowieckie. Uczeń, artysta i literat, jak również bankierzy i ekonomiści zaliczają się też do przybyszów.

Najlepsze przyjęcia w Z. S. S. R. doznają specjaliści, głównie inżynierowie i majstrowie, potrzebni do rozbudowy przemysłu. Dzięki pomysłowości tych ludzi wyrastają wspaniałe gmachy fabryczne, nowoczesne dzielnice domów robotniczych, — to wszystko, czem chwala się Sowiety, czem amerykańkizują się i chcą zaimponować, w wyszyciu z zagranicą. Ponieważ na utrzymanie twórców takich nowoczesnych budowli i maszyn muszą znaleźć się pieniądze, przeto wywozi się żywność z kraju, i robotnik głodem przymiera, ale kraj szczyli się postępiem.

Gorzej wiedzie się koncesjonariuszom. Kapitałistyczne koncesje, to wyspy w morzu komunistycznym. Powstały jako odprężenie w antykapitałistycznym ustroju konieczne dla odbudowania przemysłu i handlu, aby dopiero później doznać przedstawienia na tory socjalizmu.

Stosunek koncesjonariusza do robotników reguluje umowa kolektywna. Robotnik jest elementem miejscowym, płaconym wysoko, któremu zależy na tem, aby koncesjonariusz był z jego pracy zadowolony. Równocześnie jednak, podległy „partijnemu aktywowi”, musi się stosować do agitacyjnej roboty, a ta każe mu sabotować pracę, lenić się i wyzykiwać przepisy o ochronie pracy, jako tarczę, zpoza której naraża się koncesję na stratę czasu i pieniędzy. Jeżeli robotnik nie zastosuje się do woli organizacji, dostaje się do gazety ściennej i ponosi represje. Zdarzyło się, że w domu dla robotników, w polskiej fabryce koncesyjnej, wisiał ogromny transparent: „Pamiętaj, że koncesjonariusz jest twym wrogiem klasowym”.

Przejdźmy do ostatniej grupy cudzoziemców w Rosji Sowieckiej, do dyplomacji. Jej położenie w Sowietach nie jest pozazdrośczenia godne. Po aresztowaniach obywateli sowieckich, którzy mieli dorywczy interes w placówkach cudzoziemskich, omija się w Rosji poselstwa jak osiedla zadżumionych, gdyż przez nie właśnie prowadzi często droga do więzienia.

W całej prasie rządowej napada się na sąsiednie państwa najbardziej brutalnymi wyrazami. A w majowych uroczystościach w 1931 roku w Leninogrodzie, przed korpusem dyplomatycznym defilują wojska i robotnicy ze sztandarami, na których wyrzute są hasła: „Precz z Poincaré'm!” — „Precz z białym pańskim terorem!”

Na tle pałaców zimowego, poza trybunami cudzoziemców, ustawia się

Użytkowników do golenia „ECLIPSE”
Jen. Repr. Eclipse — Warszawa Wilcza 31. Tg 370

panoramę przedstawiającą świat stary i nowy: biedną siołną krytą wieś rosyjską z czasów caratu, obok nowej, murowanej wsi, ogromnych fabryk i domów żelazo-betonowych. Z jednej strony na łufie armaty siedzi papież z nożem w ręku i kapitalista w cylindrze, z drugiej, wielka postać bolszewika z bagnetem, wymierzonym w pierś kapitalisty. Takie sceny rozgrywają się w obliczu dyplomatów wówczas, gdy rząd zapewnia sąsiadów, że on jeden tylko dąży „szczerze” do ogólnego rozbrojenia.

Z. Sz.

Z procesu ks. Pszczyńskiego

Jak już donosiliśmy, w dn. 12 bm. rozpoczął się w sądzie okręgowym w Katowicach proces o prowizję za interwencję w sprawie zniżki należności podatkowych ks. Pszczyńskiego.

Przypominamy, że do sądu katowickiego wniesiono trzy skargi:

1) sen. Wyrostka przeciw p. Slesińskiemu, że z należnej jakoby p. Wyrostkowi sumy 15 tys. zł. zatrzymał sobie 13 tysięcy zł.;

2) p. Slesińskiego przeciw p. Wyrostkowi o oszczerstwo;

3) p. Logina przeciw ks. Pszczyńskiemu o wypłatę 343 000 zł.

Na porządku rozprawy znalazła się sprawa ostatnia.

Login domagał się wypłaty należnej mu jakoby prowizji za starania interwencyjne 343.000 zł. na podstawie umowy, spisanej między nim, a Slesińskim dn. 10 stycznia 1931 r. W czerwcu sąd polubowny rozpatrywał już tę sprawę i uznał słuszność pretencji Logina. Ks. Pszczyński tego wyroku nie przyjął, stąd sprawa znalazła się w sądzie zwykłym.

Ks. Pszczyński, który zeznania swe składał po niemiecku, oświadczył m. i. l., że na wiosnę 1931 r., pewnego razu Slesiński wyraził się wobec niego, iż musi zaangażować jeszcze jedną siłę pomocniczą, „która będzie jednak dużo kosztowała”. Dotyczyło to dr. Wyrostka.

Świadek zgodził się na zaangażowanie dr. Wyrostka i pertraktował z

nim osobiście. Stwierdza mianowicie, że w kwietniu 1931 roku została pomiędzy nim a adwokatem Wyrostkiem zawarta umowa, określająca wysokość wynagrodzenia dr. Wyrostka za interwencję tego ostatniego w min. skarbu w sprawach podatkowych księcia. W kwietniu 1931 r. przybył do Katowic p. Login, zapowiedziany poprzednio listownie przez dr. Wyrostka jako jego pełnomocnik. Login przedstawił się księciu jako siła pomocnicza senatora Wyrostka w szczególności w sprawach podatkowych. Przyjazd Logina do Katowic miał na celu zawarcie dodatkowej umowy pomiędzy dr. Wyrostkiem a księciem Pszczyńskim. Równocześnie Login podjął dla dr. Wyrostka sumę 15 tys. złotych jako honorarium tego ostatniego.

Slesiński zeznał m. i. l., że Login został zaangażowany przed dr. Wyrostkiem a tego ostatniego zaangażowano właśnie na wniosek Logina. O treści umowy z Loginem świadek księcia nie zawiadamiał, uważając, że udzielone mu pełnomocnictwo do tego go upoważnia.

Wysokość prowizji, przyznanej Loginowi, świadek nie raził. Skoro sam książę zawarł z dr. Wyrostkiem umowę, która przewidywała prowizję w wysokości 220 tysięcy złotych.

Sąd, jak już donosiliśmy, odrzucił pretensje Logina.

Brozura o zatargu chińsko - japońskim

Konflikt chińsko - japoński o Mandżurię wchodzi w nową fazę, wskutek ukazania się raportu lorda Lyttona, który z ramienia Ligi Narodów badał na miejscu istotę zatargu. W listopadzie całą sprawą zajmie się nadzwyczajne Zgromadzenie Ligi Narodów.

Bardzo więc w porę ukazała się praca p. Witolda Bronowskiego na temat „Konflikt zbrojny Chin i Japonii” (wydawnictwo kwartalnika „Wschód” — Warszawa 1932). Autor w sposób zwięzły i jasny zapoznaje nas z istotą wielkiego zatargu na Dalekim Wschodzie, z jego przebiegiem i perspektywami. Czytelnik ma możność zaznajomienia się z wielkimi problemami światowej doniosłości, jakie budzi krwawy spór o Mandżurię, z jego refleksjami w różnych częściach świata, a nawet w Polsce. — Rzecz cała jest bardzo sumiennie opracowana, nieobciążona balastem i bardzo przejrzysta.

Z trybunału stanu w Lipsku

Berlin, 15. 10. (PAT). Na wczorajszej rozprawie przed trybunałem stanu w Lipsku na zapytanie przewodniczącego trybunału, kiedy liczyć się należy z odwołaniem komisara rządowego w Prusach, przedstawiciel rządu Rzeszy Gottheimer oświadczył, że należy to od osiągnięcia odpowiedniej większości w sejmie pruskim. Poszczególne zarządzenia w tym względzie zależą będą od sytuacji, jaka powstanie po wyborach do Reichstagu i dziś nie dadzą się jeszcze przewidzieć.

Przedstawiciel rządu pruskiego Brecht wysnuł z tego wnioszek, że urząd komisara rządowego Rzeszy uważać należy za stworzony na stałe. W sprawie usunięcia szeregu urzędników z instytucji pruskich, mówca oświadczył, że postanowienia co do zastraszania urzędników, uznanych za nieodpowiadających nowemu regimowi nastąpiły na podstawie list, przedłożonych przez min. Reichswehry.

Bilety wycieczkowe

Warszawa, 15. 10. (Tel. wł.) — Koleje wprowadziły t. zw. bilety wycieczkowe, dzięki którym ludność miast na najbardziej uczęszczanych szlakach turystycznych może korzystać ze zniżek.

Cena biletu była dotąd niższa o 25 proc. od taryfy normalnej. Od 1 listopada będzie się obliczała biletu 29 33% procentową zniżką w każdą stronę. Ministerstwo będzie je wydawać bez względu na odległość.

Bilety wycieczkowe są ważne tylko w soboty, w dniu przedświątecznym, dalej w niedziele, i w święta, oraz od godziny 12 w piątek przed świętami Wielkanocy, Zielonemi Świątkami i przed Bożym Narodzeniem. (w)

Zmarł ks. Ludwik Bonaparte

Genewa, 15. 10. (PAT). Książe Ludwik Napoleon Bonaparte, wnuk króla westfalskiego, Hieronima Bonaparte, zmarł wczoraj wieczorem.

Dwutygodnik **BRIDGE N 18** przeczytaj przed najbliższą partią brydża
Tg 372

Tutki (zwijki) **MOKKA** (kork)
gatunkowo najlepsze
z wata leczniczą wchłaniającą
ponad 90% nikotyny. Tg 371

JAKOŚĆ PRZEDWYSZYSTKIEM!
TUNGSRAM
MARKA JEST GWARANCJĄ JAKOŚCI
Tg 353

Skąd się wzięły przysłowia?

Sledzić jak na niemieckim kazaniu

Zatracił się już w ciągu wieków stary sens tego przysłowia i mało kto wie, że zawiera się w nim piękny podźwięk przeszłości. Trzeba dopiero zajrzeć za kulisy i dotrzeć do momentu genezy, aby stare, a zawsze mające walor powiedzenie rozbrzmiało echem wielkiego zwycięstwa, ba, nawet stało się hymnem na cześć siły polskiej. Siega ono początkami swymi wiekiem XV, powstało w Krakowie, który wiodł wówczas ciężką walkę ze swym niemieckim żywiołem mieszczańskim. Było wówczas Niemców, osadzonych w Krakowie na t. zw. prawie niemieckim więcej, niż gdzieindziej, niż w Poznaniu np. ale też i przedniej niż gdzieindziej polonizowali się. Bez żadnego nacisku zzewnątrz, a tylko pod wpływem coraz świetniejszej rozwijającej się kultury polskiej i potęgi politycznej w epoce Jagiellonów. Dobrowolna asymilacja Niemców z jednej strony, potężny rozwój mieszczaństwa rodzimego z drugiej sprawił, że kazania niemieckie w kościołach krakowskich stały się i niepotrzebne i niezrozumiałe. Ale istniały nadal, siłą przyzwyczajenia, gdyż istniała na nie prezenta.

Nietylko w Krakowie miało to miejsce, gdyż wielki statysta owych czasów, Jan Ostroróg tak narzekał w swoim słynnym memoriale: „Na wstyd i hańbę dla wszystkich Polaków po wielu miejscach w kościołach odbywają się kazania po niemiecku i to nawet w miejscu naczelnem i okazałym, gdzie jedna tylko baba albo dwie ich słuchają, podczas, gdy w tym samym czasie wielkie tłumy Polaków ze swym kaznodzieją w zakątku jakim (w bocznej kaplicy) się tłoczą”.

Walka o polskiego kaznodzieję w kościele N. P. Marii w Krakowie trwała dość długo, bo do połowy wieku XVI, dopiero po zdobyciu większości polskiej w radzie miasta Krakowa, i usunięciu przywileju niemieckiego — przysłowie straciło swój sens pierwotny, a w ciągu wieków zaginęła też mieszcząca się w przysłowiu pamiątka zwycięstwa.

Mądry Polak po szkodzie

Jak dalece zrosło się to przysłowie z naturą, usposobieniem i temperamentem polskim, świadczy fakt, że najchętniej używano go wówczas, kiedy najmniej było powodu do utyskiwań, bo w złotym wieku jagiellońskim. Sentencja ta jest zdawkową monetą prozy, bajki i publicystyki polskiej od najpierwszych czasów. „Polak niemądr aż po szkodzie” — powie już Mikołaj Rej z Nagłowic, a przywórcą mu Strykowski, Warszawski, Orzechowski i w. i. Już u Kochanowskiego znajdziemy ironiczne uzupełnienie sensu przysłowia, które później wyraża się w rymie: „Nową przypowieść Polak sobie kupi, że i przed szkodą i po szkodzie głupi”.

Początki przysłowia odnieść trzeba daleko w głąb średniowiecza. Już ludzom epoki renesansu wydawało się bardzo stare, skoro Marcin Bielski, idąc za Długoszem, odniósł jego genezę do czasów Kazimierza Odnowiciela, do roku 1038, kiedy to „całe sześć lat odpocznienia Polska nie miała od nieprzyjaciół, którzy ją ze wszech stron lupili”. Wtedy to w najcięższej opresji „panowie senatorowie, bojący się, by ku czemu gorszemu nie przyszło, porównanie między sobą uczynili, i waśni wspólnych poprzestali. A tak stąd do nas owo przysłowie przyszło: „mądry Polak po szkodzie”, bo dopiero po tem utraconiu srogim Rzeczypospolitej złożyli jednostajnie sejm na elekcję w Gnieźnie, a tam przestali na tem, aby postali po Kazimierza dzie-dzica”.

Do czubków kogoś posłać

„Niechże o tem już nie słyszę, bo do czubków odwieźć każę” — mówi Cześnik w „Zemście” do Papkina, zabierającego się do pisania testamentu. Wyrażenie owo było w chwili powstania „Zemsty” jeszcze pewną nowością a oznaczało zamknięcie w domu warjantów. Jakż związek czubków z warjantami? Dość zewnętrzny i przypadkowy. Czubek oznacza tu spiczasty koniec kaptura mniszego, wystający ponad głowę, jak czub ptaka. Troska o chorych umysłowo była zdawien dawna zadaniem zakonu Bonifratrów czyli Braci miłosierdzia. Około połowy XVIII wieku wojewoda ruski August Czartoryski zapisał im fundusz, dzięki któremu mogli znacznie rozszerzyć

swój zakład w Warszawie i utrzymać 34 łóżek oraz 20 „komórek” dla chorych. Terapia ówczesna odnosiła się do obłąkanych jak do zwierząt. Głono im głowy i zamykano w klatkach z żelaznymi prętami, które zwano „komórkami”. Raz do roku w drugie święto Wielkanocy wolno było chorych „odwiedzać”. Ludek warszawski chętnie śpieszył na to widowisko do „czubków”, i wówczas też utarło się przysłowiowe powiedzenie o ludziach z pomylonym rozumem.

Gdzie Rzym, gdzie Krym?

Trudno zaiste wybrać, w którym Babinie stała owa „karczma babin-ska”, zawarta w zakończeniu tego przysłowia. Babinów rozmaitych wlicza „Słownik geograficzny” aż 15. Być może, że wpłynęła na wybór słynna gronem dowcipniów Rzeczypospolita babin-ska. Do licznych wyjaśnień dodać można jeszcze jedną odmianę, niezapisaną w znakomitym zbiorze przysłów Adalberga. Jest to odmian-

ka ludowa, krążąca na Wołyniu, która brzmi: „Gdzie Rzym, gdzie Krym, a gdzie nastasine karczmy?” Wiąże się ona jakoby z legendarną prawie postacią księżny Anastazji, żony ks. Janusza Ostrogskiego, która słynęła z męstwa osobistego w potyczkach z Tatarami. Wybudowałszy zamek obronny nad Słuczą, na Wołyniu niedaleko miejscowości Kołodeżny, zadawała stamtąd ciężki Tatarom. Podanie ludowe głosi, że wreszcie udało się Tatarom dostać wojowniczą niewiastę w swe ręce. Przywiązana, sposobem tortur kozackich, do dwóch koni, zginąć miała straszliwą śmiercią na odludnem miejscu, które od jej imienia nazwano „Nastasine karczmy”. Ponieważ księżna odbywała wiele podróży, i bywała często na Krymie, a Krym najłatwiej rymuje się z Rzymem, ponieważ zgon jej nastąpił w zapadłym pustkowiu, fantazja ludowa wzięła stąd asumpt do przysłowia. Ale równie dobrze ta wołyńska wersja może pochodzić od polskiej, której początków nie znamy.

ST. WASYLEWSKI.

Asymilacja czy naturalizacja wychodźstwa naszego we Francji?

I. „De Goryniak à Gaurignac”

Problem asymilacji i naturalizacji wychodźców naszych we Francji wywołuje coraz większe zainteresowanie i staje się coraz bardziej aktualny. Zajmuje się nim literatura poświęcona zagadnieniom emigracyjnym, nasświetla je emigracyjna prasa polska, jakkolwiek nie znajdujemy w niej — z pewnych zrozumiałych względów — definitywnego rozwiązania kwestji.

Problem w rzeczy samej nabiera coraz więcej aktualności. Nie można bowiem zapominać, że emigracja nasza we Francji ma już swoją historję. Młode pokolenie dorasta. Czy nastąpi jego asymilacja?

Wychodźstwo znajduje się pod naporem wszystkich konsekwencji szalejącego kryzysu ekonomicznego. Rozpiętość cyfr imigrantów i reemigrantów polskich staje się coraz bardziej jaskrawa. Reemigracja staje się masową i wykazuje wciąż jeszcze tendencję ku większemu natężeniu. Emigrant, który dotąd był romantyzmem tęsknoty za krajem rodzinnym, dziś odczuwa wewnętrzną walkę prawa krwi z prawem ziemi, i ostatecznie ucieka się pod opiekunice skrzydła naturalizacji, gwarantującej mu na ziemi francuskiej prawo do bytu. Że tendencje ku zasymilowaniu naszego wychodźstwa istnieją ze strony francuskiej, to nie ulega najmniejszej wątpliwości. Mówi się o tem głośno i pisze. Czyni się zresztą wszystko, aby proces asymilacyjny przyspieszył. Dla Francji zdobycie nowych obywateli jest kwestją bytu albo niebytu. Francuskim politykom imigracyjnym sprawa ta nie daje spokoju.

Dynamika uczuć, jaką wytwarza u nich problem asymilacji, oscyluje między najskrajniejszym pesymizmem a najbardziej wybujałym optymizmem. Oto co pisze jeden z najbardziej dziś reklamowanych pisarzy francuskich p. Ludovic Naudeau w dziale „La France se regarde”:

„Polacy manifestują tysiącami sposobów i bezustannie swe tendencje ku partykularyzmowi. Widzi się czasem naprawdę kluby piłki nożnej, tworzone przez Polaków i Francuzów, ale innego symptomu złączenia też ledwie można skonstatować. Polacy uparcie trwają w tem, aby się nie mieszać z ludnością francuską, tworzą odrębny w sobie zamknięty świat, żyją między sobą, bawią się między sobą, organizują swoje własne bale, nie bywają wcale na zabawach francuskich. Małżeństwa mieszane są bardzo rzadkie, wypadki naturalizacji jeszcze radsze”.

P. Jerzy Kleczkowski okazuje — polemizując z p. Naudeau — o wiele większy optymizm. Sprawie asymilacji Polaków poświęca w „Revue de l'Immigration” (nr. 44, kwiecień-czerwiec 1932) artykuł, zatytułowany „De Goryniak à Gaurignac”, w którym powiada, że asymilacja dokona się etapami. Bieg myśli Kleczkowskiego jest następujący:

Nie należy narazie się dziwić że górnik polski broni się przeciw każdego rodzaju zakusom na jego narodowość. Jest on bowiem przyzwyczajony do samoobrony swoich uczuć narodowych. Dziś nikt jemu ich nie wydiera. Ale Polak broni się „już nie przeciw uciemiężaniu, ale brakowi uciemiężania”, czyli przeciw próżni, jaką odczuwa w duszy, pozbawionej największego źródła swej energii, zagrożonej utratą punktu oparcia i racji swego istnienia.

Instynktownie będzie działał, jakby nadal był prześladowany. Powoli jednak staje się „Polakiem francuskim”. Asymiluje się na swój sposób. Interesy materialne nie pozostawia go bez swego wpływu.

„Ubi bene, ibi patria” (gdzie dobrze, tam ojczyzna) jest hasłem często nadużywanem — powiada Kleczkowski — ale w praktyce życiowej odgrywa ono pierwszorzędą rolę. Ten „polsko-francuski” sentyment nawet już istnieje u wychodźców. A czyż opinja polska nie aprobowała francuskiego prawa o naturalizacji, a jeżeli je krytykowała, to tylko dlatego, że czyni ono naturalizowanego Polaka obywatelem drugiej kategorii? Naturalizacja więc nastąpi. Jeszcze wówczas kompleks tradycji, pod których wpływem żyje emigrant polski, będzie dla niego jedyną ostoją jego wartości moralnych. Zalecałoby się, by duchowieństwo francuskie, które wydało już tylu misjonarzy, dążących do sfrancuzzenia Bliskiego Wschodu, wysłało swoich przedstawicieli do kolonii polskich pozbawionych jeszcze duszpasterzy, ze znajomością języka i zwyczajów imigrantów. Powoli przyzwyczailiby oni Polaków, — nie odejmując im nabożeństwa do Matki Boskiej Częstochowskiej — do obrazu św. Joanny d'Arc, który dziś zaledwie znają. Dzieci polskie, wychowane w kulcie świętej bohaterki Francji, będą się czuły jednemi z dziećmi francuskimi. Przez katolicyzm przed Polacy przyjdą ku Francji, niż przez wychowanie laickie. A następne pokolenie, którego dziadek był pierwszym naturalizowanym Francuzem, już całkiem będzie należało do Francji: z Goryniaka stanie się Gaurignac.

Ł. K.

Z Stronnictwa Narodowego

Walne zebranie koła na Jeźcach.

Walne zebranie odbyło się pod przewodnictwem wiceprezesa zarządu powiatowego p. insp. Wł. Michalskiego.

Na sekretarza powołano p. Walentego Sobkowiaka.

Obszerne sprawozdania ustępujących członków zarządu przyjęto jednogłośnie do wiadomości, wybierając na wniosek przewodniczącego p. insp. Michalskiego w uznaniu owocnej działalności na prezesa ponownie p. Antoniego Pawłowskiego, oraz na wniosek p. Konatkowskiego wszystkich ustępujących członków zarządu również ponownie. Wyboru nowych władz koła dokonano jednogłośnie co dobitnie świadczy o zgodnej współpracy.

Nowy zarząd przedstawia się zatem następująco pp.: prezes — Antoni Pawłowski, jego zastępca — Władysław Bocian, sekretarz — Walenty Sobkowiak, skarbnik — Lucjusz Zaremba-Rychwalski; delegaci do rady powiatowej — Józefat Krzyżanowski i Wincenty Rychlewski; radne — Józefa Błotna i Konstancja Bendzińska; delegaci do wydziału pracy i opieki społecznej — Antoni Philip i Szczepan Nowicki; komisja rewizyjna — Al. Chybiński, Ludwik Mroczkiewicz i Józef Barekowski. Po dokonanych wyborach przewodniczący życząc nowemu zarządowi owocnej pracy oddał prowadzenie obrad w ręce prezesa p. Pawłowskiego, który udzielił głosu prezesowi zarządu powiatowego p. red. Jerzemu Herniczowski do referatu na temat: „Nasze hasło dnia”. Wywody prelegenta spotkały się z żywym oddźwiękiem wśród zebranych, czego dowodem była ożywiona i bardzo obszerna dyskusja. Głos zabierali pp.: Bocian, Janczak, Müller, Michalski, Łaganowski, Krzyżanowski, Janek i inni. Po dyskusji załatwiono jeszcze parę spraw organizacyjnych i na tem zakończono zebranie.

Konfiskata

Starostwo grodzkie w Poznaniu dokonało wczoraj zajęcia Nr. 472 „Kurjera Poznańskiego” (wydanie główne) na 15. 10. 1932. Konfiskacie uległy cztery ustępy artykułu wstępnego p. n. „Łąkomstwo”, mianowicie od słów: „Zamach majowy” do słów „kosztem państwa polskiego”. Po dokonanej konfiskacie wydano drugi nakład „Kurjera Poznańskiego”, oznaczony numerem 472 A, w którym opuszczono owe inkryminowane ustępy z artykułu wstępnego.

Ważne książki

Roman Dmowski — „Polityka polska” z 10.

— „Świat powojenny i Polska” z 10.

Marjan Seyda — „Polska na przełomie dziejów”, tom I. na wyczerpaniu w księgarniach złotych 22, tom II. dla abonentów „Kurjera Poznańskiego” w naszej administracji z 17, z 18.

Roman Rybarski — „Przeszłość gospodarcza świata z 9.

Joachim Bartoszewicz — „Zagadnienia polityki polskiej” z 3.

— „Słownik polityczny” z 3.

Jędrzej Giertych — „O program polityki kresowej” z 4,50.

Henryk Rollicki — „Zmierzch Izraela” z 10.

Maciej Lorent — „Italia współczesna” z 11.

Całe Stany Zjednoczone przeżywają obecnie gorącą przedwyborczą. Hoover czy Roosevelt? — Oto pytanie, które się rozlega od krańca do krańca. Kampanja wyborcza obfituje też i w momenty komiczne, czego dowodzi powyższe zdjęcie, na którym kandydat na prezydenta, Roosevelt, potrząsa nogą maskoty — osła w otoczeniu burmistrza m. Chicago — Czer-maka (w okularach) i in. dostojników amerykańskich.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Srebrny jubileusz pracy

obchodzi Związek zawodowy pracowników kupieckich, przemysłowych, bankowych i biurowych

W roku bieżącym przypada jubileusz 25-cio lecia Związku Zawodowego Pracowników Kupieckich, Przemysłowych, Bankowych i Biurowych w Polsce, dawn. Zjednoczenie Młodzieży Kupieckiej. Społeczeństwu ziem zachodnich, zwłaszcza starszej generacji, zasługi i znaczenie pracy jaką Zjednoczenie Młodzieży Kupieckiej w czasach zaborskich prowadziło, niewątpliwie pozostały w trwałej pamięci. Idea spolszczenia handlu i współpracy nad użyciem przez społeczeństwo samodzielności gospodarczej miała w czasach zaborskich w Zjednoczeniu Młodzieży Kupieckiej wyrażenie i rozumne wykonanie. Dość wspomnieć, że macierz Zjednoczenia tj. Towarzystwo Młodzieży Kupieckiej przez dziesiątki lat prowadziło własnym sumptem wieczorną szkołę handlową. Niemniej świadczy dodatnio o pojmowaniu swego zadania przez Zjednoczenie fakt, że poważny zastęp właścicieli i kierowników poważnych placówek gospodarczych ziem zachodnich do pracy społecznej zaprawiał się w szeregu Zjednoczenia. Aktywny udział w spolszczeniu handlu poprzez intensywną akcję kulturalno-oświatową, było naczelnym hasłem Zjednoczenia w czasach niewoli.

Po uzyskaniu niepodległości państwowej z natury rzeczy ciężar działania poszedł w kierunku socjalno-społecznym. Związek zabiega o sprawiedliwe ułożenie się stosunków między pracodawcami a pracownikami, prowadzi nadal akcję kulturalno-oświatową w kierunku doskolenia zawodowego, wydaje własny miesięcznik p. t.

„Pracownik Kupiecki” poświęcony zagadnieniom pracowniczym, prowadzi społeczne biuro pośrednictwa pracy i posiada urządzenia wewnętrzne o charakterze samopomocy gospodarczej, jak kasę zapomogową i pośmiertną. Prócz intensywniej pracy w interesie zrzeszonych, prowadzi Związek pracę społeczną na szerokich podstawach. Jako pierwszy rzucił hasło połączenia wszystkich Związków handlowców w Polsce, współpracuje nad scaleniem ruchu zawodowego pracowników umysłowych i zabiega skutecznie o należytą rozbudowę ustawodawstwa socjalnego. W działalności swej Związek kierował się zawsze zasadą realizowania swych wytycznych programowych na podstawie sprawiedliwości społecznej i zgodnie z interesem ogółu i Ojczyzny. Potęgą Polski była baza wyjścia wszystkich poczynań, dlatego też na owoce swej pracy może Związek w roku jubileuszowym patrzeć z dumą i przeświadczeniem, że sprawie unarodowienia handlu i uwolnienia się dzielnic zachodnich od obcych wpływów gospodarczych, oddał usługi wartości bezsprzecznie wielkiej. Temu zadaniu mimo silniejszego nastawienia prac w kierunku socjalno-społecznym, Związek nadal poświęca dużo energii i uwagi.

Uroczystości jubileuszowe odbędą się ze względu na trudne położenie gospodarcze w skromnych ramach.

We środę 19 października odbędzie się na sali Król. Jadwigi, Al. Marcinkowskiego i uroczyste zebranie jubileuszowe.

Odczyt w uproszczonym języku angielskim

Staraniem Towarzystwa Polsko-Angielskiego wygłosi w poniedziałek, dn. 17 bm. o godz. 20 w sali 18 Collegium Minus wicekonsul brytyjski, p. prof. Bernard Massey odczyt, który powinien zainteresować szersze koła intelektualne i gospodarcze Poznania. Język angielski stał się zwłaszcza po wojnie językiem światowym rozumianym we wszystkich częściach świata. Jest on jednak trudny do nauczania i dlatego wynaleziono metodę uproszczoną, t. zw. Basic English, dzięki której nauka języka angielskiego nie będzie przedstawiała większych trudności. Cały odczyt prof. Massey'a odbędzie się nową metodą i o niej będzie traktował. Wstęp dla członków wolny, goście mile widziani.

Kwatery dla gości

Na poświęcenie pomnika N. Serca P. Jezusa w Poznaniu spodziewamy się licznych gości. Obowiązkiem naszym przyjąć dobrze i serdecznie. Dla tego są pożądane niezbyt drogie kwatery. Prosimy zgłaszać do naszego biura — Komitet Budowy Pomnika N. S. P. J., św. Marcin 69, m. 17.

Kwatery w cenie: pokój na jedną osobę 3 zł za dobę; na dwie osoby, łóżko po 2 zł; na trzy osoby po 1,50 zł, na cztery po 1,25 zł.

Również rejestrujemy chętnie kwatery bezpłatne.

Pp restauratorów i właścicieli jadłodajni prosimy o podanie nam swoich adresów i cenników posiłków (śniadanie, obiad, wieczera) po przystępnej cenie celem polecenia ich przyjezdnym uczestnikom uroczystości.

Adopcja małoletnich Mielżyńskich

Jak dowiadujemy się z kół poinformowanych, wiadomość o prawomocnym zatwierdzeniu adopcji małoletnich Andrzeja i Feliksa Mielżyńskich przez p. Łackich - Tyszkiewiczów jest o tyle przedwczesna, że odmienne uchwały sądów grodzkich w Lesznie względnie w Pniewach zostały z powodu nieformalności wstrzymane w swej wykonalności i ostateczna decyzja zapadnie przed sądem okręgowym w Poznaniu.

„Moje przygody wojenne chociaż nie wojskowe”

Oto tytuł wspomnień Jana ks. Czartoryskiego z Rokosowa, których druk rozpoczniemy w odcinku poniedziałkowego wydania porannego. Wspomnienia to bardzo ciekawe zwłaszcza ze względu na nastroje w b. zab. austriackim czasu wojny światowej.

W końcu zaś przyszłego tygodnia, tj. po ukończeniu wspomnień księcia Czartoryskiego, przystąpimy do druku najnowszej oryginalnej powieści Stefana Balickiego pt. „Mali ludzie”.

Ucieczka od życia

W mieszkaniu przy ul. Marszałka Focha 77 popełnił samobójstwo, zaczadając się gazem, 51-letni Kazimierz Jesmanowicz rodem z Wilna. Powodem rozpaczliwego czynu był rozstrój nerwowy. (kl)

KALENDARZYK

Sobota, 15 października 1932
Słońce: wschód 6,17 — zachód 16,58 —
długość dnia 10 godzin 41 min

Księżyc: wschód 16,48 — zachód 7,22 —
po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.
Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 10 st. Cels.
Pochmurno. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 17-st. Cels., najniższa plus 10 st. Cels.

Kal. rzk.: Jadwiga — jutro Wincenty.
Kal. słow.: Drogosława — jutro Radzi-sław.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Sodalitja Pań Miejskich p. wezw. Niepok. Poczęcia Najśw. Marii Panny.** Nabożeństwo miesięczne odbędzie się we wtorek 18 bm. o godz. 9 w kaplicy św. Józefa. Zebranie plenarne o godz. 16,30 w auli Uczelni im. Dąbrowskiej, ul. Młyńska 10. Referat p. t. „O modlitwie liturgicznej” wygłosi sodaliska p. Jadwiga Włodarkiewiczowa.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w czwartek 27 bm. pp. Michał i Pelagia z Gajewskich Witkowskich, zam. przy ul. Ogrodowej 2. Msza św. na Intencję Jubilatów odbędzie się o godzinie 8,30 w kaplicy św. Józefa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Narodowa Organizacja Kobiet Koło Włda.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek 17 bm. o godz. 20 na salce p. Kasprzakowej, ul. Kilińskiego 15. Bar-

dzo ciekawy referat p. t. „Wrażenia z podróży do Wilna” wygłosi p. pos. Grossmannówna. O liczny udział członków uprasza Zarząd.

— **Stow. Seniorów Akademickiego Koła Misjologicznego przy U. P.** Zebranie naukowe odbędzie się w poniedziałek 17 bm. o godz. 20 w lokalu Związku Akademickich Kół Misyjnych w Polsce, ulica Gwarna 14. III. p. Referat na temat: „Starsze Apanysady” wygłosi p. Mg. Ludwik Zabrocki.

— **Sodalitja Marjańska Akademików** odbędzie w dniu 18 bm. o godz. 20,15 swoje zebranie ogólne w sali sodalityjnej przy kaplicy. W dniu 23 bm. odbędzie się o godzinie 9 w kaplicy Domu Akademickiego przy Włach Leszczyńskiego wspólne nabożeństwo z komuniją św.

— **Krochmalnictwo i syropiarstwo.** — W Zakładzie Technologicznym Roln. U. P. (ul. Mazowiecka 48) odbędzie się w środę dn. 19 bm. o godz. 17 z inicjatywy inż. W. Bielickiego, dyrektora Tow. Akc. „Luboń-Wronki” II dyskusyjne zebranie naukowe — techniczne osób zainteresowanych w rozwoju krochmalnictwa i syropiarstwa w Polsce pod przewodnictwem prof. inż. T. Chrzaszcz. Zainteresowane osoby mile widziane.

— **Baczność! Byli saperzy 7 b. sap. w Poznaniu.** Celem założenia „Stowarzyszenia b. saperów” w Poznaniu, wzywa się wszystkich b. saperów 7 b. sap. w Poznaniu (15, 14, 17 i 25 b. sap. Wlkp.) bez względu na posiadany stopień wojskowy o przybycie na zebranie konstytucyjne, odbyć się mające 6 listopada o godz. 11 w sali „Piwnicy Ratuszowej”. Poznań. Stary Rynek, wejście pod filarami Starożytności Ratusza wprost ul. Wronieckiej.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Główn. „Sokół” II.** — **Jeżyce.** Oddział piłki nożnej. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 15 bm. o godz. 20 w lokalu druha prez. Bartkowiaka przy ul. Poznańskiej 25.

— **Sekcja Szachistów „Sokoła Śródmieścia”** rozpoczyna w dniach najbliższych w Gospodzie na Boisku Sokola swój doroczny turniej o nagrodę wędrowną. Udział w turnieju mogą brać członkowie „Sokoła”. Zgłoszenia skierować należy do rąk p. J. Biernackiego, ul. Strzelecka 18, dom narożnikowy.

WYKŁADY

— **„Co uratowało Danję od kryzysu gospodarczego”.** Na powyższy temat wygłosi zajmujący wykład ks. Antoni Łudwicki w czwartek 20 października o godzinie 20 (8 wiecz.) w sali 17 Collegium Minus Uniwersytetu Poznańskiego Waly Wazów nr. 26. — Spodziewać się należy, że jak największą ilość słuchaczy i słuchaczki żywo zainteresuje się tematem, który dziś okaże się dla nas aktualnym ze względu na panujący kryzys. Wstęp na wykład wolny.

WYSTAWY

— **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych (P. Wolności 18)** Salon Tow. P. Sz. P. mieści obecnie wystawę najwybitniejszych malarzy francuskich 19 i 20 wieku a mianowicie: Adler, Aman, Bèlery, Desfontaines, Besnard, Berton, Blanche, Boyer, Carrière, Chabas, Cottet, Daubez, Delachaux, Dufau, Goselin, Le Gout, Gerard, Guillaume, Guinier, Lorrieux, Martin, Matisse, Ménard, Piet, Renaudot, Roganeau, Roger, Le Sidaner, Simon, La Touche, Thierot, Tournès, Wery. — Wystawa otwarta w dniu powszednim od godz. 11—17, w niedzielę i święta od 12—15.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wieczór słowa i pieśni.** Stow. Młodych Polek pod wezwaniem Matki Boskiej Anielskiej Poznań. Jeżyce urządza w niedzielę 16 bm. o godz. 19,30 w sali Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego 21

KRATKI SADOWE

Epilog awantury w szkole XV. w Poznaniu

W powszechnej szkole XV w Poznaniu działy się w swoim czasie tajemnicze dzwiny: jakieś nieuchwytnie indywiduum upodobało sobie wkraść się raz po raz na korytarz szkoły i rozciągać nożyczkami wiszące tam płaszcze ucznie. Dyrekcja i nauczycielki były bezradne. Zwołano konferencję i postanowiono za niesamowitym oprawcą śledzić.

Nauczycielka Misiewiczowa wychodząc pewnego dnia z klasy na korytarz — spostrzegła dziewczynkę stojącą przy garderobie z nożyczkami w ręku. Dziewczyna na widok nauczycielki schowała się w gmachu, została wszakże odszukana i zaprowadzona do właściwej nauczycielki. Ponieważ nie przychwycono ją na gorącym uczynku, a sama do winy się nie przyznała — przeto nauczycielki postanowiły z konsekwencjami jeszcze odczekać. Nazajutrz zjawia się w szkole z wielkim hałasem Katarzyna Drewniakowa, matka dziewczynki i niesłychany sposób łączy nauczycielkę

Przy braku apetytu, kwaśnem odbijaniu się, zepsutym żołądku, upośledzonym trawieniu, obstrukcji, wzdęciu kiszek, zaburzeniach przemiany materii pokrzywce i swędzeniu skóry, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” usuwa z organizmu substancje gnilne, zatrzymujące organizm. Zadać w aptekach i drogeriach. ng 5 837

wieczór słowa i pieśni, na którego program złożył się utwór autorki „Ugoru” p. Elżbiety Marwegowej, czytane przez autorkę, popis chóru, deklamacje zbiorowe i solowe oraz piękne recytacje. Czysty dochód z wieczoru przeznaczony na cele oświatowe Stowarzyszenia. Ze względu na osobę cenionej poetki p. Marwegowej, należy przypuszczać, że miłośnicy poezji jak również wszyscy, interesujący się ruchem organizacyjnym Młodych Polek, skorzystają z nadarzającej się okazji. — Bilety nabywać można wcześniej w niedzielę 16 bm. przed południem w salce parafialnej przy kościele Najśw. Serca Jezusowego, ul. Kościelna 5, a wieczorem przy kasie w Domu Amarantowym od godziny 17.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Poznański Okręg „Caritas”** (Nowy Rynek 13, tel. 55-88 i 16-80) podaje do wiadomości, że z dniem 10 bm. biura czynne są również po południu, to jest bez przerwy od godz. 8 do godz. 18. W tym czasie prosimy bardzo uprzejmie publiczność o zamawianie drzewa opałowego i laskawe składanie datków dla biednych, w okresie zimowym szczególnie potrzebujących pomocy.

— **Nowy pociąg na linii Gniezno-Pobiedziska.** Celem umożliwienia dojazdu uczniom do szkół, oraz publiczności na targi do Gniezna, zaprowadza się z dniem 17 bm. na odcinku Gniezno — Pobiedziska nowy pociąg według następującego rozkładu jazdy: Ojcz. Gniezno 6,20. Piąrzyska 6,31. Falkowo 6,38. Lednógóra 6,44 i z powrotem: Ojcz. z Pobiedzisk 7,07. Lednógóra 7,17. Falkowa 7,25. Pierzysk 7,33 i przyjazd do Gniezna 7,46. Wymienione pociągi będą kursowały tylko w dni nauki szkolnej.

— **Strzelanie Legionu Wielkopolskiego.** W niedzielę 16 bm. o godz. 10 rano odbędzie się na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelagu doroczne strzelanie wszystkich organizacji wchodzących w skład Legionu. — Program przewiduje strzelanie indywidualne z karabinów wojskowych o tytuł mistrza Legionu Wlkp. oraz strzelanie zespołowe o pułk wędrowny Legionu i cenne medale pamiątkowe.

KRONIKA MIEJSKOWA

— **Obniżenie taryfy dorożkarskiej.** Towarzystwo właścicieli dorożek konnych uchwaliło na walnem zebraniu zniesienie dodatków za jazdę dorożką konną na trzecią i czwartą osobę oraz bagaż. — Każda dorożka może zabrać najwyżej 4 osoby i bagaż do 50 kg. Odtąd każdy pasażer będzie płacił tylko tę kwotę, którą zegar kontrolny wskaże, t. j. bez dodatków.

— **Ogród Botaniczny w Poznaniu zamknięty.** Dyrekcja Ogródu Botanicznego, przy ul. Dąbrowskiego, podaje do wiadomości, że z dniem 16 bm. ogród zostaje zamknięty na okres zimowy. O ponownem otwarciu ogrodu nastąpi oddzielne zawiadomienie.

— **Ceny detaliczne nabiału,** notowane w mieście Poznaniu w dniu 12 bm. mleko niezbierane 1 litr 24 gr, jaja 1 sztuka 12 gr, twaróg 1 kg, 80 gr, masło solone 1 kg 3,80 zł, masło niesolone 1 kg 4,00 do 4,40 zł.

— **Ostrzeżenie.** W ostatnim czasie reklamuje się głośno pewna firma ze Zbąraza, oferując po taniej cenie miód. Kilka osób, które miód ten zamówiły, prosi nas o zaznaczenie, że miód jest bez-

Proboszcz wildecki opuszcza swą parafję

Mieszkańcy Wildy z żalem żegnają swego zasłużonego duszpasterza

W jutrzejszą niedzielę parafianie wildecki żegnają swego duszpasterza ks. prob. Franciszka Torbusa, który z woli swej władzy przełożonej opuszcza Poznań, by w Ameryce przez rok cały działać wśród tamtejszego wychodźstwa, w czasie misji urządzonej przez OO. Zmartwychwstańców.

Ks. prob. Torbus objął 5 lat temu parafję w niezmiernie trudnych warunkach. Kościół był jeszcze niezupełnie wykończony, długi dość znaczny, parafja nie posiadała własnego cmentarza, a w dodatku różne ele-

menty usiłowały wprowadzić do parafji zamęt.

Nowy proboszcz, desygnowany na trudne to stanowisko, przy pomocy współpracy XX. Zmartwychwstańców, bystrością swego umysłu, należytyt taktem i umiłowaniem swych parafjan, dokonał jednak upragnionego dzieła. Zjednaawszy sobie w krótkim czasie serca parafjan, przystąpił do wewnętrznego upiększenia świątyni. Według jego projektu przeprowadzona została polichromja kościoła.

Uporawszy się upiększeniem wnętrza kościoła, zamawia ks. prob. Torbus wspaniałe organy na 36 głosów. Akcję ks. proboszcza wspierali parafianie, towarzystwa i bractwa.

Największą teraz troską ks. Torbusa było zakupienie gruntu pod cmentarz. I ten projekt dzięki otrzymanej pożyczce doszedł szczęśliwie do skutku. Obecnie za Dębem — na wielkiej przestrzeni — powstał wspaniały, nowoczesny cmentarz-ogród, wedle wspólnego projektu z architektem St. Korczem.

Nie wszystko zdołał jeszcze przedsięwziąć i niewyczerpanej energii ks. prob. Torbus wykonać. Pragnieniem jego było postawienie po obu stronach na frontonie kościoła dwóch pięknych wieżyczek. W dwóch tych wieżach zawisłyby dzwony, których kościół Zmartwychwstania dotąd jeszcze nie posiada. Może te plany dalsze zrealizuje następca ks. prob. Torbusa, ks. prob. Wośko.

Ks. prob. Torbus położył dla dobra parafji wielkie zasługi, to też parafjanie żegnają go będą z wielkim i szczerym żalem. (z)

wartościowy i nie nadaje się zupełnie do użytku.

KRONIKA WYPADKÓW

— **• Postrzelenie.** Na tle nieporozumień osobistych doszło wczoraj do sporu i kłótni między p. Jadwigą Zawadzką (ul. Patrona Jackowskiego 38) a Fr. Wierchowcem (ul. Wyspiańskiego 13). Podczas zajścia Wierchowiec strzelił do Zawadzkiej.

z rewolweru i zranił ją w ramię powyżej łokcia oraz lekko w pierś. Poranionej udzieliło pomocy lekarskiej pogotowie ratunkowe. Sprawą strzelaniny zajęła się policja. (kl)

JARMARKI

— **• Raszków.** Jarmark na kramy, konie i bydło odbędzie się w czwartek dnia 20 października.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **• Chojno** pod Wronkami. (Misja św.) Staraniem miejscowego ks. prob. Kopecia odbędzie się tutaj misja św. od 22 do 30 października włącznie. Kierownikami misji św. będą OO. Franciszkanie.

— **• Jarocin.** (Epidemia.) Epidemia płonicy (szkarlatyny) wybuchła w Pawłowicach, tut. powiatu. Dotychczas zmarły na tę chorobę 4 osoby dorosłe. Resztą chorych zaopiekowała się komisja sanitarno-lekarska z pow. lekarzem na czele. Epidemia rozszerza się gwałtownie.

— (Ze szkoły.) Konferencja rejonowa nauczycielstwa, odbyta w sali kina, zgromadziła około 280 nauczycieli z powiatu.

— (Kampanja buraczana.) Tegoroczna kampanja buraczana cukrowni w Witaszycach zapowiada się bardzo dobrze. Po wstrzymaniu pracy w cukrowni w Zdunach dotychczasowa produkcja tejże cukrowni przejdzie na cukrownię w Witaszycach. Przyjęto około 1300 robotników i robotnic, w tem 200 z cukrowni w Zdunach. Cukrownię uruchomiono w czwartek 13 bm. Przewiduje się, że kampanja potrwa około 4 miesiące. Przez uruchomienie cukrowni spadnie ilość bezrobotnych w mieście i okolicy. (ek)

— **• Kościan.** (Włamanie do świątyni.) Jednej z ubiegłych nocy nieznani złoczyńcy włamali się oknem do kościoła katolickiego w Bilkowie Polskim w pow. kościańskim. Łupem włamywaczy padła skarbonka z zawartością około 2 zł. (kl)

— **• Witkowo.** (Pokaz obrony gazowej.) W niedzielę urządziło miejscowe Koło Obywatelskie Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej „Dzień Propagandy L. O. P. P.“. Rano odbyło się w kościele parafjalnym nabożeństwo za dusze śp. Żwirki i Wigury. Po południu urządzono ćwiczenia polowe oddziałów P. W. Odbyła w ciągu dnia kwesta uliczna na rzecz L. O. P. P. doznała poparcia obywatelstwa. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna na sali p. Kaźmierskiego.

— (Kronika sądowa.) Przed tut. sądem grodzkim toczyła się rozprawa karna przeciwko szajce włamywaczy, grasującej w Witkowie i okolicy a ujętej niedawno przez policję witkowską. Sąd mając niezbite dowody winy oskarżonych, zasądził Stachowskiego Florjana, Wróblewskiego Jana i Parzyńskiego Wincentego, którzy się do winy nie przyznali, na 2 lata więzienia; natomiast przyznającego się do winy w wszystkich wypadkach Chwałebnego Kazimierza na 3 miesiące więzienia. (mc)

— **• Koźmin.** (Jubileusz Tow. Kupców.) Dnia 9 bm. obchodziło Towarzystwo Kupców bardzo uroczyste 25-lecie swego istnienia. Mszę św. na intencję towarzystwa odprawił ks. Krych. O godz. 15 odbyła się w sali p. Mrozkowiaka akademja przy udziale duchowieństwa, zastępcy burmistrza p. Gałaskiego, rady miejskiej, członków zarządu związkowego z wiceprezesem p. Gładyszem na czele, licznie przybyłych delegatów z Ostrowa, Krotoszyna, Wrześni, Poznania i Środy, członków miejscowego Tow. Przemysłowego i Tow. Restauratorów Akademję zajął przemówieniem powitalnym prezes p. dyr. Ludwik Paryzek. Na marszałka powołano członka zarządu związku p. Aleksandra Thomasa z Poznania. Szczegółowe sprawozdanie z 25-letniej działalności towarzystwa wygłosił p. Janusz Podlewski. Treściwy referat o położeniu gospodarczym i kryzysie wygłosił p. dyr. Sikorski z Poznania. Po stosownym przemówieniu, wręczył wiceprezes zarządu związku p. Gładysz z Poznania związkowy dyplom uznania p. dyr. Ludwikowi Paryzkowi, prezesowi miejscowego Tow. Obecni delegaci składali życzenia. Po akademji odbyła się w miłym nastroju herbatka. Uroczysty dzień jubileuszowy zakończono wieczorem zabawą taneczną. (s. a.)

— **• Margonin.** (Spłoszone konie.) Przy ul. Kościelnej wydarzył się wypadek, który w skutkach swych mógł mieć groźne następstwa. Rolnikowi Rabędzie, udającemu się wozem, zaprzężonym w trzy konie, zerwały się u jednego z koni lejce. Koń poczuwszy się wolnym, ruszył z miejsca, pociągając za sobą drugie. Rozbiegane konie wpadły na wóz rolnika Ignacego Józwiaka. Wskutek zderzenia wypadła z wozu na bruk żona Józwiaka, doznając złamania żebra.

— (Ofiara żydowskich praktyk.) Jakiś domokrażny żydek, który w okolicy kilku naiwnych „uszcześliwił“ taniem kupnem prawdziwych bielskich towarów, zaszedł do pewnego kolejarza, zamieszkałego w Lipinach. Żona kolejarza, przekonana przez wymownego Żyda o niezwykle niskiej cenie jego towarów, w nieobecności męża kupiła ich za 300 zł. Mąż po powrocie do domu podpisał weksel na sumę, rozłożoną na 4 raty. Po niewczasie dopiero przekonał się, że ten sam towar mógł kupić w składzie chrześcijańskim za cenę o 60 proc. niższą. Zwrócił się więc listownie do Żyda z żądaniem odbioru towaru. Żyd wprawdzie przyrzekł towar odebrać, lecz niebardzo mu się z tem spieszy, natomiast pojawiały się już weksleki, oczywiście z datą samowolnie zmienioną. Pewne jest, że kolejarz je będzie musiał

zapłacić, a Żyd cieszy się, że udało mu się znaleźć goja — ofiarę. (mk)

— **• Mogilno.** (Z zebrania inwalidów.) W niedzielę odbyło się plenarne zebranie Związku Inwalidów Wojennych. Uchwalono zakupić większą ilość drzewa opałowego po ulgowej cenie dla członków Koła.

— (Wieczorek S. M. P.) S. M. P. męskie urządziło 9 bm. w salce parafjalnej wieczorek towarzyski wspólnie ze Stowarzyszeniem Młodych Polek.

— (Budowa próbnej szosy.) Na szosie poza klasztorem w kierunku Gębic, na przestrzeni 300 metrów, rozpoczęto budować próbną szosę i to w ten sposób, że na świeżo nasypiane kostki kamieni nalewa się płynną masę, według wynalazku inż. Hałasa z Warszawy. Prace wykonywane są pod kierownictwem budowniczego powiatowego. O ile szosa przez zimę okaże się trwała, to później nastąpią dalsze budowy przy użyciu tegoż materiału.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas polowania w Niestronnie pracujący na polu syn p. Stachowskiego z Niestronna został postrzelony przez jakiegoś nieuwważnego myśliwego. (mm)

— **• Murowana Goślina.** (Z Ligi Katolickiej.) Staraniem Ligi Katolickiej urządzono w niedzielę 9 bm. uroczystą akademję ku czci N. M. P. Różańcowej. Na całość złożyły się śpiewy, deklamacje oraz piękny referat kierownika szkoły p. Bazylego. (wg)

— **• Ostrzeszów.** (Zebranie Ligi Morskiej i Kolonjalnej.) W ubiegłą niedzielę zwołane zostało zebranie celem utworzenia oddziału ostrzeszowskiego Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Na zebranie przybyli p. starosta powiatowy i dwóch referentów z Kępna. Po wysłuchaniu przemówień i referatów zawieszono oddział Ligi na miasto Ostrzeszów, którego prezesem wybrano ks. dr. Masłowskiego. Całe zebranie jak i referaty nie były dostatecznie przygotowane, wskutek czego cel nie mógł być w pełni osiągnięty, bowiem nie wiele publiczności na zebranie się stawiło.

— („Sokół“ mistrzem w piłce nożnej.) W ostatnią niedzielę stanęło do rozgrywk o tytuł mistrza m. Ostrzeszowa drużyny „Sokoła“ contra „Wiktorja“ w piłce nożnej. Tytuł ten zdobyła drużyna „Sokoła“, zwyciężając drużynę „Wiktorji“ w stosunku 3:1 (0:0). Walka była ciekawą; drużyna „Sokoła“ górowała przez cały czas gry nad „Wiktorją“.

— (Udaremniony zamach samobójczy.) Bezrobotny Józef Żeleźny z Lututowa powiatu wieluńskiego, z braku zajęcia i chleba postanowił odebrać sobie życie i rzucił się w Rogaszykach pod pociąg osobowy, zderzając z Kępna do Ostrzeszowa. Kierownik parowozu zauważył w ostatniej chwili, że ktoś rzucił się pod pociąg i zatrzymał parowóz, wskutek czego jedynie koło ucielo desperatowi rękę. Po założeniu opatrunku zabrała go służba kolejowa do Ostrzeszowa, gdzie umieszczono go w szpitalu. (op)

— **• Ostrów.** (Walne zebranie Z. O. K. Z.) W ub wtorek odbyło się roczne walne zebranie Związku Obrony Kresów Zachodnich. Zebranie zajął długoletni prezes Związku p. aptekarz Mierzejewski, witając licznie przybyłych członków. Następnie p. prof. Komeza wygłosił krótkie sprawozdanie z funkcji sekretarza, którą pełnił tymczasowo. Ze sprawozdania wynika, że działalność Związku była w ub roku dość ograniczona, bowiem urządzono tylko jeden wiec protestacyjny przeciw niemieckim na rynku, a pozatem urządzono też tydzień propagandowy „Górnego Śląska“. Zkolei zdał krótkie sprawozdanie z funkcji skarbnika p. prezes Mierzejewski. Całkowity dochód w roku 1931 wynosił 1033 zł, w roku 1932 już tylko 293 zł. Całkowity dochód przekazuje się

każdorazowo do zarządu głównego na opłacanie kolonij letnich, które Z. O. K. Z. urządził w różnych częściach kraju dla dzieci głównie z Niemiec. Następnie profesor Komeza wygłosił referat, nad którym wywiązała się krótka dyskusja, w której głos zabrał p. Wacław Wroblewski. W końcowym punkcie porządku obrad przystąpiono do wyboru zarządu. Z dotychczasowych członków zarządu wybrano ponownie: pp. aptekarza Mierzejewskiego, profesora Komezę oraz p. Pisulę, dalej uzupełniono zarząd jak następuje: 1) ks. proboszcz Zamysłowski, 2) referendarz Bojanowski, 3) p. Rzekiecki, 4) p. E. Nentwig. Do komisji propagandowej wybrano: pp. adwokata Winkowskiego, adw. Kubiaka, profesorową Rościszewską, Wentzla, Dolałę Ignacego, i R. Kubiackiego; do komisji rewizyjnej pp. dr. Pielocha i dyr. Skrzetuskiego. — Wkońcu postanowiono urządzić dzień propagandy Z. O. K. Z. oraz Ligi Morskiej i Kolonjalnej i to w dniu 16 bm. w Domu Katolickim o godz. 12. Referat pod tyt. „Polska a Niemcy“ wygłosił p. Mierzejewski, drugi referat o kwestii morsko-kolonjalnej wygłosił p. Pisula. Niezależnie od powyższego będzie urządzona kwesta uliczna.

— **• Wągrówiec.** (Postrzelony podczas kradzieży.) Na polach majątności Stępczowu w pow. wągrówieckim borowy Antoni Hergt postrzelił podczas kradzieży słomy ucznia kowalskiego Wiktora Krysiaka z Mirkowic. Ranionego w lewą łopatkę Krysiaka odstawiono do szpitala, zaś Hergta aresztowano i odstawiono do dyspozycji sądu.

— **• Zbaszyn.** (Wystawa prac kobiecych.) Za staraniem Zarządu Towarzystwa Kobiet Pracujących „Jedność“ urządzono w salce parafjalnej wystawę prac kobiecych. Otwarcie wystawy odbyło się 9 bm., wystawa potrwa do 15 bm. Wystawiono przeszło 400 najrozmaitszych prac. Całość przedstawia się bardzo ładnie. — Protektorem wystawy jest ks. dziekan Płotka, patron wspomnianego towarzystwa.

— (Kradzieże.) W pobliskiej Przyprostyni skradziono pewnemu rolnikowi z zamkniętej stodoły 10 ctr żyta. Innemu rolnikowi skradziono z pola dwie kopy kapusty i około półtora centnara maku. Ponadto okradziono tutejszych harcerzy, mianowicie zabrano im kilkanaście płacht i koców oraz inne drobniejsze rzeczy.

— (Podrożenie gazu.) Na ostatniem posiedzeniu rady miejskiej przyjęto rachunki kasy miejskiej, gazowni i szpitala miejskiego. Ze względu na niedobory podniesiono cenę gazu z 32 gr na 37 gr. Konsumenci są oczywiście oburzeni. Niektórzy z nich kasują gaz i przywracają oświetlenie naftowe. Zaznaczyć wypada, że istnieje projekt przyłączenia miasta do sieci elektrycznej przy dworcu, który już oddawna posiada światło elektryczne. (zt)

— **• Żerków.** (Wieczór Pieśni.) Miejsowe Koło Śpiewu „Lutnia“ urządził w niedzielę 16 bm. o godz. 20 w sali p. Byrzykowskiego dla uczczenia 60-lecia śmierci Stanisława Moniuszki wieczór pieśni z bardzo urozmaiconym programem.

— (Ujęcie złodzieja rowerów.) W pobliskiej wiosce Komorzu wkradła policja niezwyklego amatora cudzych rowerów w osobie Wiktora Bazanta. Wymieniony robił stąd wyprawy po rowery na całe województwo, ostatnio miano go widzieć w Szamotułach. Dotąd zdołano ustalić kradzież 7 rowerów z których 4 odnaleziono. Bliższe dane trzymane są w tajemnicy z powodu toczącego się śledztwa. (zl)

Pogrzeb ś. p. Anieli Tułodzieckiej

Powyżej podajemy dwa fragmenty wczorajszego pogrzebu. U góry: kondukt żałobny, prowadzony przez ks. biskupa Dymka, przechodzi obok kościoła św. Marcina. U dołu: Obóz Wielkiej Polski w pochodzie.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

NOWE OFIARY DLA NASZEJ BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ

Z dyrekcji Poznańskiej Biblioteki Uniwersyteckiej otrzymujemy zestawienie darów, otrzymanych od instytucji i osób prywatnych w miesiącach lipcu i sierpniu r.b. Dotychczas sprawozdania takie ogłaszała biblioteka co kwartał według roku kalendarzowego. Na przyszłość rok sprawozdawczy zostanie dostosowany do roku akademickiego, który zaczyna się z dniem 1 września, a kończy 31 sierpnia. Obecnie więc sprawozdanie obejmuje dwa ostatnie miesiące ubiegłego roku akademickiego. Mimo, że są to miesiące wakacyjne, które zawsze cechuje osłabienie ruchu we wszystkich dziedzinach kulturalnych, pamięć ofiarodawców o bibliotecę nie zanikała, przeciwnie wyraziła się dość znaczną ilością darów, bo sięgającą 688 tomów.

Najbogatsze ilościowo dary pochodzą: od Towarzystwa Lekarskiego w Warszawie — 147 tomów i broszur, i od Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego — 132 tomy. Ten ostatni dar składa się z dzieł, które wydzielono z bibliotek, gimnazjów państwowych w Bydgoszczy, Kępnie i Nakle oraz Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy. Dzieła, leżące bez użytku w bibliotekach szkolnych, są w ten sposób powoli skupiane w Bibliotecę Uniwersyteckiej, gdzie będą dostępne szerokim kołom zainteresowanych. Znaczące dary złożyli dalej — ks. prał. Józef Pradziński — 25 tomów, Towarzystwo Przyj. Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu — 22 tomy i p. M. André.

Dwadzieścia siedem gimnazjów z różnych miast nadesłało sprawozdania za ubiegły rok szkolny. Trzeba tu zaapelować do tych gimnazjów, które dotychczas tego nie uczyniły, o naprawienie tego niedopatrzenia.

Na liście ofiarodawców, którzy stale zasilają Bibliotecę Uniwersytecką swymi darami, figurują: Rektorat i Drukarnia U. Pozn., Biblioteka Raczyńskich, Zakład Botaniczny Organizacji U. P., Politechnika Lwowska, Kasa im. Mianowskiego, Wielkopolska Izba Rolnicza, Bank Cukrownictwa, Izba Przemysłowo-Handlowa we Lwowie, Sp. Akc. H. Cegielski, Konsulat Republiki Czesko-Słowackiej w Poznaniu, Wydział Statystyczny m. Warszawy, ks. N. Cieszyński, prof. dr. H. Ułaszyn i dyr. dr. S. Wierczyński.

Długa jest w tym okresie lista ofiarodawców zagranicznych, na której figurują: Casa Editrice Giovanni Chiantore w Turynie, prof. J. F. Willard z Colorado, Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft z Berlina, Bremer Wissenschaftliche Gesellschaft, Kancelář Slovenského Ustavu, Statni Úřad Statistiky i Ministerstwo Szkolnictwa z Pragi, Staats- u. Universitäts-Bibliothek z Królewca, Centre Europeen de la Dotation Carnegie, Dotation Carnegie pour la Paix International i Ecole Nationale des Langues Orientales Vivantes z Paryża, Commission des Publications de la Faculté des Lettres Uniwersytetu w Strassburgu, Polish A. C. Union of America z Chicago, Redaktionen of Medeleiser om Grönland w Kopenhadze, National Research Council of Japan z Tokio, Ryonin College of Engineering z Port Artur, A. Hilger Ltd. z Londynu, prof. Sergescu z Cluj i J. Stańczewski z Rio Azul.

O bibliotece Raczyńskich. W „Zentralblatt für Bibliothekswesen” ukazało się w bieżącym roku obszerne sprawozdanie Erwina Koschmiedera z podróży naukowej po Polsce. Piszac o Bibliotece Raczyńskich, podnosi jej zasobność w zakresie starych druków polskich, szczególnie poznańskich, pisze o jej czytelniach, spełnionych zawsze uczniami, studentami i uczonymi, a wreszcie o jej bogatych zbiorach rękopisów i dyplomów.

„Zagadnienie czasopism”. Zasłużony dla organizacji poznańskiej biblioteki uniwersyteckiej dr Stefan Wierczyński w ostatnim tomie „Nauki Polskiej” stwierdza, że liczba czasopism naukowych w polskich bibliotekach smutnie się obniża. Poznań ahonował przed wojną 649 czasopism dziś 152. Redukcję abonamentu podyktowała twarde konieczność. Trzeba rozwinąć skoordynowaną akcję, by nagrodzić wynikiem stąd straty, doprowadzić do porozumienia z innymi bibliotekami opracować centralny katalog czasopism oraz wydawnictw ciągłych i zbiorowych. Na tej podstawie będzie można przeprowadzić planową politykę abonamentu bieżącego, by nasze stosunki z zagranicą nie uległy katastrofalnemu zwężeniu. (T. Gr.)

ŻYCIE KULTURALNE

JUTRZEJSZY WIECZÓR W TEATRZE WIELKIM

Trzy okresy twórczości muzycznej znajduje się na programie jutrzejszego koncertu symfonicznego w Teatrze Wielkim. Na upartego można nawet powiedzieć, że cztery. Bo wprawdzie Wagner liczy się do muzycznego romantyzmu, który reprezentuje także „klasyk” Beethoven, lecz wagneryzm i beethovenizm, to jednak muzycznie dwa różne czasy. Razem więc z Mozartem, jako przedstawicielem muzycznego rokoka, oraz z Debussym, mielibyśmy cztery, jeżeli nie okresy, to w każdym

razie fazy twórczości symfonicznej.

Mozart będzie reprezentowany symfonią g-moll, Beethoven koncertem fortepianowym Es-dur, Wagner uwerturą do „Tannhausera”, o Debussym i jego poemacie symfonicznym „La mer” była już mowa na tem miejscu.

Przy pulpicie stanie młody dyrygent włoski Massimo Freccia, który już w roku zeszłym dał się poznać na naszej estradzie. Koncert Beethovena wykona p. Rozanska, młoda pianistka z Ameryki.

WYKŁAD INAUGURACYJNY NOWEGO DOCENTA

We wtorek, dnia 18 października o godzinie 16. w sali 19 Collegium Minus naszego Uniwersytetu wygłosi docent ks. dr. Bronisław Gładysz swój wykład inauguracyjny na temat: „Początki poezji chrześcijańskiej”.

Miło jest nam, że możemy zawiadomić o tem czytelników Działu Kultury i Sztuki, którzy tyle „z” spotykali się z wybornymi artykułami doc. ks. dr. Gładysza z zakresu hymnologii i poezji pierwszych wieków chrześcijańskich. Ks. dr. Gładysz, stały współpracownik naszego Działu, jest wychowankiem Uniwersytetu Poznańskiego i na nim też uzyskał stopień doktorski, a wykładem swoim inauguruje

pierwszy w Polsce kurs średniowiecznej literatury łacińskiej. Katedry takie w innych krajach dawno istnieją. W Niemczech jest ich dwie: ewangelicka w Berlinie i katolicka w Monachium. Podobnie jest ten przedmiot reprezentowany we Francji, a także w Ameryce, gdzie w Cambridge, w stanie Massachusetts wydaje uniwersytet nawet osobne pismo, literaturze tej poświęcone, a noszące tytuł „Speculum”. Nie potrzeba dodawać, jak byłoby dla polskiej kultury naukowej pożądanym, aby katedrę taką w Polsce uczynić stałą i systemizować. Na tem polu również powinniśmy stanąć do szeregu z innymi narodami.

TEATR

22 teatry w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Do niedawna nazywało się że będzie w tym sezonie 18 teatrów, teatrzyków i scenek. Obecnie liczba ta urosła do 22. Przed kilku laty opowiadano, że jeden z dyrektorów teatru, interpelowany o to, czy nie za wiele jest scen w Warszawie, odpowiedział:

— Z pewnością że o jeden teatr jest za wiele. Ale o który?

Dzisiaj ta odpowiedź musiałaby mieć liczbę mnogą. A o które z tych imprez jest za wiele, orzeknie sama publiczność...

NOWY SZANIAWSKI W POZNANIU

Najbliższą premierą Teatru Polskiego będzie Jerzego Szaniawskiego najnowsza sztuka „Fortepian”. Inscenizuje dyrektor Trzciniński, wystawiając w ten sposób, po „Dziękuję pszczole” i „Wiele hałasu o nic” trzecią z rzędu sztukę na naszej scenie.

Przeciw obniżce honorarjów. Z Wiednia donoszą nam: Burghtheater postanowił obniżyć honoraria autorskie od sztuk przez siebie wystawianych z 10 procent od dochodu brutto, na 8. Autorzy zaprotestowali stając na stanowisku prawnym. Mianowicie umowa ze zrzeszonymi w Towarzystwie Autorów i Kompozytorów pisarzami nie została przez Burghtheater wypowiedziana na czas, tak że obowiązuje aż do 31 sierpnia roku przyszłego. Autorzy stwierdzają, że obniżka bez wypowiedzenia jest nielegalna i wykracza przeciw ustawie, oraz przeciw dobrej wierze, z jaką umowę zawierano. (mw)

LITERATURA

Goethe jako cenzurowany i jako cenzor. Z Berlina donoszą nam: Ukazała się pod tytułem: „Der Polizeiwidrigke Goethe” ciekawa książka H. H. Houbena, który zestawiał dokumenty świadczące jak odnosiła się cenzura do Goethego. Niefaska jej spotkała np. „Cierpienia młodego Werthera” jako „apologię samobójstwa”. Tak samo określono jako „nieobyczajne” takie utwory jak „Współwinni” i „Stella”. W Berlinie został „Egmont” uznany za niebezpieczny dla państwa, w Dreźnie „Fausta” oczyszczano z niestosownych zwrotów. Ale Houben przedstawia także jako cenzora, samego Goethego. Okazuje się, że był on bardzo surowy... (bk)

POLONICA WŁOSKIE

Ciampi i Polska. Poligraf ks. Seb. Ciampi. Toskańczyk z pochodzenia, był od 1817 profesorem literatury i sztuk pięknych w uniwersytecie warszawskim aż do r. 1822, poczem przeniósł się do Florencji otrzymawszy od ministerstwa oświaty w Warszawie mandat zbierania we Włoszech materiałów i dokumentów odnoszących się do historii Polski. Bardzo ciekawe studium o tym pełnym temperamentu, ruchliwym erudycie ogłosiła ostatnio dr. M. L. Panicali pt. „Sebastiano Ciampi e la sua attività letteraria in Polonia”. Fano 1932, str. 39. Oparła się ona przede wszystkim na cennych materiałach rękopiśmiennych znajdujących się w Pistoii. Fano i Modenie, na autobiografii rękopiśmiennej Ciampiego i jego listach. Oczywiście, że ten pierwszorzędny źródłowy materiał wartość pracy wysoko podnosi. W notatkach i listach Ciampiego często jest mowa o stosunkach w Polsce przed r. 1830. Zwłaszcza interesujące są obserwacje na temat życia obywatelskiego. Studium p. Panicali powinno zachęcić kółko z naszych uczonych aby ze spuścizny po Ciampim wydobył to wszystko, co autorka mogła łatwo pominąć a co naszą naukę mogłoby wzbogacić. (P)

KRAJOZNAWSTWO

Schronisko w Gorganach. Polskie Tow. Tatrzańskie zbudowało nowe schronisko turystyczne w Gorganach. Mieści się ono blisko źródeł rzeki Świcy.

KRAJOZNAWCY PODRÓŻUJĄ DALEJ

Jutro w niedzielę, dnia 16 urządził poznański oddział Pol. Tow. Krajoznawczego wycieczkę do Wierznicy, gdzie uczestnicy zwiedzą drewniany kościółek z 18 wieku z grobowcem Cieszkowskich i rzeźbami T. Lenartowicza, oraz na górę św. Anny, najwyższą w powiecie poznańskim. Wylazd z Poznania o 10.45.

Dodać należy, że jesień jest w naszym oddziale równie pracowita jak poprzednie miesiące. Dnia 4 września odbyło w 12 osób wycieczkę do Torunia, dnia 11 wycieczkę do Chodzieży (w 16 osób), dnia 18 zgromadziło się 31 wycieczkowców aby zwiedzić jezioro górskie i Puszczykowo przejeżdżając, przeważnie lasami, spacer 20 kilometrów. Zapowiedziana na 25 wycieczka do Kąkizna i nad jezioro bytyńskie odbyła się również, mimo gwałtownej niepogody, która spowodowała, że przybyli tylko 3 osoby. Odbyto spacer 18 kilometrów dookoła jeziora bytyńskiego przez Komorowo i Niegolewo, gdzie, podobnie jak w Kaźmierzu, zwiedzano zabytki. Wszystkie wycieczki prowadził i objaśniał udział sekretarz oddziału p. Fr. Jaśkowski.

Przy sposobności warto zaznaczyć, że coraz mocniej dale się odczuć brak dobrego przewodnika po Wielkopolsce. Podręcznik dr. M. Orłowicza, acz względnie najlepszy, mieści jednak sporo informacji nieścisłych. Okazało się to np. w Komorowie, gdzie dr. Orłowicz wymienia gotyckie stalle w kościele, aczkolwiek o nich nie wiadomo ani z „Kotego”, ani też nie słyszał o nich ks. proboszcz. Konieczne trzeba by wydać nowy przewodnik po Wielkopolsce.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Pomnikowe dzieło o odrzniętych niezniośniskach. Święto ukazało się monumentalne dzieło o spiszowch drzwiach katedry gnieźnieńskiej obejmujących cykl 16 scen z życia św. Wojciecha, oraz o spiszowch drzwiach nowogrodzkich które pierwotnie znajdowały się w naszej katedrze płockiej. Autorem jest znany historyk sztuki Adolf Goldschmidt, profesor uniwersytetu berlińskiego. Pełny tytuł brzmi: Goldschmidt Adolf. Die Bronzetüren von Nowgorod und Gnesen mit 101 Lichtdrucktafeln und 4 Lichtdrucktafeln im Text. Marburg a. d. L., 1932 — 42 str. Dzieło ukazało się jako 2-gi tom wydawnictwa: „Die frühmittelalterlichen Bronzetüren”; cena wynosi 200 zł polskich. Jako następny tom tego wydawnictwa zapowiedziana jest monografia o drzwiach z Werony. (f. p.)

Pisma nadesłane

„Ruch Ochrany Kultury”. Nr. 10. Treść: J. Chmara: „Miłość i sprawiedliwość w życiu społecznym”. — Brat Cezary: „Śladami Tantalusa”. — B. Liebekowa: „Na bezdrożach”. — S. Krokowski: „U źródeł zła literatury”. — J. Hinzowa: „Impresje dorobek niemiecki”. — Wiergi z kraju — Varia — Wydawnictwa — Adr. Redakcji: Poznań, św. Marcin 78 II p.

„Świat ogrodniczy”. Nr. 2. Treść: R. Bierzyński: „Jesiennie i zimowe prace w ogrodzie”. — E. Zawadzki: „Kilka słów o owocobranii”. — J. Drzewiecki: „Pięknogracja roślin pokojowych w miesiącach jesiennych i zimowych”. — Edw. Seilert: „Pędzenie cebulek kwiatowych”. — Skrzynka zapraja. — O czym należy pamiętać. — Adr. Redakcji: Poznań, św. Marcin 34.

W TEATRACH

BILANS TORUŃSKI

Toruń, 14 października

Jak w całej Polsce, tak i w Toruniu sezon 1931/32 kierowany przez dyr. Karola Bende, był kryzysowym. Skurczyły się wpływy kasowe i mała subwencja (subwencja miejską zamknięto z 1 kwietnia br.). Niemniej sezon był artystycznie ożywiony. Wypełniło go 328 widowisk dramatu i komedji i 44 przedstawienia muzyczne. Operetki Zdrojowej z Ciechocinka, ogółem 372 widowiska, nadto 20 razy grały rozmaitsze imprezy obce, a nasz teatr dał szereg przedstawień dramatycznych w Grudziądzu, Inowrocławu, Bydgoszczy i Ciechocinku. Frekwencja roczna 59 982 widzów, przeciętnie 153 osoby na widowisko.

Wystawiono 43 utwory z repertuaru dramatycznego i 4 baśnie sceniczne dla dzieci. Przeważała twórczość polska (20 utworów) z obcych grano 9 utworów angielskich i amerykańskich, 7 francuskich, 5 niemieckich i po 1 włoskim i węgierskim. Twórczość polską reprezentowali: Fredro, Zapolska, Rittner, Rostworowski, Krzywoszewski, Kiedrzyński, Siedlecki, Katerwa, Rapacki (syn), Kawecki, Winawer, Marynowski, Łopalewski, Mrozowicz-Szczepkowska, a wreszcie Norbert Jezierski i Zdzisław Arentowicz (debjuty autorskie). Nad repertuarem czuwał jako kierownik literacki prof. Adam Münich. Grano sztuki takie jak „Wieczór trzech królów”, „Dożywcio”, „Śluby panienskie”, „U mety”, „Głupi Jakób”, „Pigmaljon”, „Carewicz”, „Panna Maliczewska”, „Pan!”, „Chorażyna”, „Sprawa Moniki”, „Kredowe Koło”, „Szpieg”, „Ulica”, „Wynalazca” (Jezierskiego), „Płowce” (Arentowicza), „Ecce homo”, „Obronę Częstochowy”, „Urwisa”, „Gaiganeł”, „Roxy”, „Papa kawaler”, „Rozwieźmy się”, „Ich synowa”, „Rozwód”, „Papa się żeni”, „Aureliu nie rób tego”, „Marjuszka” a także „Kiki”, „Omal nie noc posłubna”, „Awantura w raju” i „Hulla di Bulla”.

Operetek dano 9: „Wiktorja i jej huzar”, „Orłow”, „Nitouche”, „Królowa miliardów”, „Szalona Lola”, „Krysia Leśniczanka”, „Bajadera”, „Luxemburg”, „Wróg kobiet”, z oper „Rigoletta” i dwie rewje.

Dyrekcja zorganizowała przedstawienia dla młodzieży szkolnej, wojska, zreszeń, towarzyszt itp. nadto t. zw. „tanie wtorki” i „tanie środy” z widowiskami po cenach najniższych, przez co teatr skutecznie popularyzował sztukę. Mimo, że musiano wystawiać 4 premjery w miesiącu, przedstawienia były utrzymane na należytym poziomie. Teatr toruński w ubiegłym sezonie wypełniał pożytecznie swe zadania kulturalne i narodowe na północno-zachodnich kresach Polski. A. M.

Teatr, hitlerowcy i Żydzi. Z Berlina donoszą nam: Ruch hitlerowski, antysemicki rdzeniem, odbija się oczywiście i w stosunkach kulturalnych niemieckich, a to nieustannie powtarzanym aksjomatem, że kulturę niemiecką należy od semickiego nalotu oczyścić. Potrzebuje ona tego istotnie, bo, nie mówiąc już o dziennikarstwie (nie tylko berlińskim), ale literatura i teatr są nawarstwione żydostwem niewiarygodnie gęsto. Ostatnio Alfred Kerr (również Żyd) przypomniał o tem nie bez rasowej dumy, a to w artykule, jaki zamieściła „Neue Rundschau”, gdzie oburza się na hitlerizm za to, że chciałby usunąć z teatru niemieckiego Żydów, którzy go przecież stworzyli. I na dowód przytacza ludzi teatru, którzy w Berlinie zajmowali kolejno naczelnictwo stanowiska, a wymienia ich nazwiska prawdziwe, oraz teatralne. W ten sposób L'Arronge okazuje się zwykłym Aronsohnem, Brahm, długoletni dyrektor Lessing Theater oraz Deutsches Theater, odkrywa się jako Abrahamsohn, a w końcu nazwisko Reinhardta okazuje się teatralnym, właściwym zaś — Goldmann P. Kerr jest oczywiście pewien, że hasło „Precz z Żydami z teatru!” („Juden weg vom Theater”) nie będzie przeprowadzone, to jednak, że może być postawione w Niemczech, nie budząc homerycznego śmiechu (Sturmgeächter) to jest — zdaniem p. Kerra — wskazówka upadku, który graniczy z tragedją.

Bagatel! Można mieć o hitleryzmie takie zdanie, na jakie zasługuje. Ale odyżdenie, jako oznaka upadku, i to tragicznego? Tutaj już p. Kerr nazbyt przesolił w żydocentryzmie, który wiadomo że jest osi semickiego światopoglądu. (bt)

Książki nadesłane

A. L. Hall Quest: „Uczenie się pod kierunkiem w szkole średniej” Biblioteka Przekładów Dzieł Pedagogicznych. T. XX. Książnica — Atlas, Lwów, Warszawa 1932.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Roosevelt kandydatem... Europy!

Kandydat stronnictwa demokratycznego przy tegorocznych wyborach prezydenckich, Franklin Roosevelt zapowiedział w swym programie obniżenie amerykańskiej taryfy celnej i liberalizację przepisów imigracyjnych.

„Protekcjonizm amerykański jest kluczem uniwersalnym. Jeśli demokratom uda się przekroczyć ten klucz, wówczas otworzą drzwi, za którymi uwięziono „prosperity”. Słowa te wypowiedział znany ekonomista i polityk, p. Lucien Romier, cieszący się w Paryżu opinią doskonałego znawcy międzynarodowych stosunków handlowych.

P. Romier uzasadnia swój pogląd w sposób przekonujący:

Podstawy powojenne gospodarki narodowej Stanów Zjednoczonych są zgoła inne, niż były przed wojną światową. Przed rokiem 1914 Ameryka była otwartą dla konkurencji. Współzawodnictwo oddziaływało szczególnie na rynku pracy. Imigrant, pracujący za tanie pieniądze, zachęcał przedsiębiorcę do nowych przedsięwzięć, zarazem zaś hamował proces niezdrowej, bo nierentownej mechanizacji. Imigranci zmuszali tubylców do poszukiwania nowych, lepszych źródeł zarobkowych. Innymi słowy: wychodziło two dopingowało Amerykan do rozwijania przedsiębiorczości. Cały naród amerykański, mając przed sobą moc wolnej przestrzeni, rozwijał się i bogacił, zasilany ustawicznie w coraz nowe zastępy wytwórców, będących równocześnie konsumentami.

Rytm tego rozwoju doznał nagłego załamania, wskutek wejścia w życie praw prohibicyjnych. Wstrzymanie imigracji ujawniło odrazu charakterystyczny rys gospodarki amerykańskiej: brak rąk do pracy.

Niedobór na rynku pracy wywołał potrzebę mechanizacji przemysłu. Niestety, nie udało się Amerykanom zachować tutaj proporcji. Przeholowano „Maszyną zastąpiono człowieka. Wywołano hyper-mechanizację, nadprodukcję, potworne bezrobocie, — kryzys.

Lucien Romier uważa hypermechanizację za zjawisko pochodne choroby amerykańskiej. Źródłem zła — jego zdaniem — jest nadmierny protekcjonizm, w szczególności w dziedzinie imigracji. Protekcjonizm spowodował wzrost kosztów produkcji i inflację kredytu. Wstrzymanie imigracji spacyfowało równowagę między przemysłem i rolnictwem: przemysł, pozbawiony robotników zamorskich, wchłonił robotników rolnych. Zmuszone koniecznością, rolnictwo zmniejszało się. W tym celu musiało się zadłużyć i zintensyfikować swą gospodarkę. Powstała stąd nadprodukcja — kryzys.

Otóż Roosevelt, o ile zostanie wybrany prezydentem U. S. A., zamierza ponoc zmienić kurs, osłabić protekcjonizm. Jak to może mieć znaczenie dla Europy?

Europa — to obszar 10 miljn. km. kwadr., na którym żyje 465 miljn. mieszkańców. Stany Zjednoczone — to obszar równy Europie, jednakże z ludnością 120 miljn. głów. Terytorjum amerykańskie jest bogatsze od europejskiego.

Problem naszej cywilizacji — to problem równowagi między temi dwoma masami ludności po tej i tamtej stronie Atlantyku. Europa, chcąc żyć, musi posiadać ujście dla nadmiaru ludności i towarów. Stany Zjednoczone również potrzebują ujścia dla surowców, których nie są w stanie same skonsumować.

Midzy Europą i U. S. A. musi dojść do symbiozy, opartej na zasadach, którym — ponoc — hołduje Roosevelt. Czy zostanie prezydentem? Czy hasła wyborcze zrealizuje? Znaki zapytania.

Krótkie informacje gospodarcze

— Niemiecki Związek Hut Stalowych otrzymał od Sowietów nowe zamówienie na 40 000 tonn żelaza sztabowego oraz 15 tys. tonn żelaza kształtowego i półfabrykatów.

— Ogłoszony dekretem rządowym plan zasiewów wiosennych w 1933 r. przewiduje obsianie na całym terytorjum Związku Sowieckiego obszaru 97½ miljonów ha.

Nowy program budowlany

A co będzie z likwidacją przeszłości?

Wystawa „Taniego Domu Własnego” na Polach Bielańskich pod Warszawą, otwarta w połowie ub. miesiąca, a poświęcona zagadnieniu taniego budownictwa drewnianego, dała asumpt do niezwykle ożywionej dyskusji budowlano-mieszkaniowej. Nie dlatego, aby zabierającym głos w dyskusji podobal się lub nie podobal ten pierwszy w Polsce swego rodzaju „jarmark na domki” z punktu widzenia ich użyteczności i praktyczności, ale dlatego, że „jarmark” ten dał okazję rządowi do opublikowania deklaracji polityki finansowo-budowlanej. Stanowisko rządowe w tej mierze określone zostało mianowicie na inauguracji wspomnianej wystawy w ten sposób:

„Od chwili odtworzenia swego państwa polskie nie szczędziło wysiłków dla rozwiązania sprawy mieszkaniowej w kierunku zapewnienia wszystkim obywatelom niezbędnego mieszkania. Niestety, pomimo tych wysiłków, zagadnienie to dotychczas rozwiązane nie zostało. Niewspółmierność włożonych wysiłków i uzyskanych rezultatów tłumaczy się jednakże i tem, że budowaliśmy za drogo, pragnąc odrazu urzeczywistnić w naszym budownictwie wszystkie zdobycze współczesnej techniki i współczesnego komfortu. Okoliczność, że budowaliśmy tak drogo odstraszyła od budownictwa oszczędności prywatne i pociągnęła za sobą niemożność zaspokojenia na skutek szczupłości środków większości uzasadnionych potrzeb, ponieważ cały niemal ciężar budownictwa spadał bezpośrednio lub pośrednio na instytucje państwowe.

„Musimy więc znaleźć rozwiązanie zagadnienia budownictwa, któreby było nie tylko technicznie dobre, ale również odpowiadało ogólnym możliwościom i potrzebom naszego rozwoju gospodarczego. Musimy rozwiązać zadanie taniego i dostępnego dla niezamożnych nawet warstw domu mieszkalnego. Rozwiązanie to jest o tyle łatwiejsze, w chwili obecnej, że jeden z wchodzących w grę materiałów, a mianowicie drzewo, potaniało w sposób wyjątkowy.

„Dom drewniany, a więc zbudowany z tego taniego materiału i w niewielkich rozmiarach jest bez przesady dostępny niemal dla każdego normalnie zarabiającego i choć trochę oszczędzającego człowieka. Jest niewątpliwem, że nadzieja posiadania własnego domu skłoni bardzo wielu do rozsądnej oszczędności, a dla tych oszczędności stworzy najbardziej racjonalne gospodarcze zastosowanie. Istotnem jest wszakże, aby budownictwo oprzeć na własnych oszczędnościach budujących. Państwo może i gotowe jest przyszyć z pomocą tej akcji, jednakże nie przez finansowanie jej całokształtu, ale innymi środkami, a więc: przez dostarczenie na wyjątkowych warunkach terenów budowlanych — w roku najbliższym rozsprzedane zostanie w ten sposób około 10 000 działek — przez ułatwienie nabycia materiałów i wreszcie — przez uzupełnienie w drodze kredytowej, ale tylko uzupełnienie, a nie dostarczenie, niezbędnych na budowę środków.”

Celom, tak określonym w deklaracji rządowej poświęcona była właściwa wystawa na Bielanach.

Jeśli wziąć założenia na przyszłość, zawarte w deklaracji rządowej, można się zgodzić na to, iż są one pod względem finansowym bezwzględnie zdrowe, zdrowsze zaś w każdym razie, niż stosowane w dotychczasowej polityce finansowo-budowlanej. Inną rzeczą jest realność tej polityki, polegającej na tem, że państwo chce finansować tanie drewniane budownictwo indywidualne przez dostarczenie budulca drewnianego, którego ma w bród. Słowem: pomoc w naturze: w drzewie, działkach itp. O powodzeniach akcji będzie można sądzić dopiero w przyszłości. Jak dotąd, jeśli chodzi o p. o. Poznań, budownictwo drewniane nie ma najmniejszych widoków powodzenia głównie dlatego, że pod względem taniości budowy i materiału budulcowego nie ustępuje przy dzisiejszych warunkach budownictwa murowanemu, a budzi wątpliwości i zastrzeżenia co do swej praktyczności i użyteczności.

Deklaracja rządowa pozwala poza zapowiedzią, że rząd będzie popierał wyłącznie lub prawie wyłącznie budownictwo drewniane, wysnuć jeszcze

ten wniosek, że rząd przyznaje bankructwo całej dotychczasowej polityki finansowo-budowlanej i czyni gwałtowny zwrot w innym kierunku, nie podając środków zaradzenia trwającym skutkom polityki dotychczasowej. W tej mierze nie powiedziane zostało ani jedno słowo programu czy nadziei. Tymczasem skutki z czasów „radosnej twórczości” trwają i domagają się uzdrowienia.

W niezwykle ciężkiej sytuacji znalazły się mianowicie wszelkiego rodzaju spółdzielnie budowlane, których duża część stoi dzisiaj w przededniu bankructwa.

Okazuje się choćby z doświadczeń na poznańskim rynku budowlanym, iż budownictwo spółdzielcze ustąpiło w znacznej mierze miejsca budownictwu indywidualnemu. Wszystko więc przemawia za tem, że rola kooperatyw mieszkaniowych się kończy. Na kooperatywach tych ciąży jednak tak poważne obciążenie z czasów „radosnej” przeszłości, że z niepokojem należy patrzeć na ich los.

Trzeba sobie uprzytomnić, że według ostatnich obliczeń mamy w Polsce 900 spółdzielni mieszkaniowych i budowlano-mieszkaniowych. Członków liczą te spółdzielnie około 30 000. Wkłady tych członków wynoszą 110 miljonów, kredyty budowlanych otrzymano na 250 miljonów zł. Rząd faworyzował ruch spółdzielczo-budowlany, udzielając niejednokrotnie kredytu do 90 proc. wartości budowanego domu. A że przykład szedł z góry, więc budowano luksusowo i oczywiście drogo. Podczas kiedy zagranicą, zwłaszcza w Niemczech od kilku już lat szerzono hasło budownictwa taniego, rząd — aż do wystawy bielańskiej — nie zrobił nic, aby spopularyzować budownictwo tanie. Koszt budowy 1 izby w kooperatywach mieszkaniowych wynosił około 10 000 do 15 000 zł. Dzisiaj oglądamy skutki tej „radosnej twórczości”: zubożałym w międzyczasie właścicielom

DZIENNIK KUJAWSKI

CENTRALNY ORGAN ZIEMI KUJAWSKIEJ

zaleca się do

reklamy ogłoszeniowej,

gdyż czytelnicy jego są zasobni i należą do dobrej klienteli. zsg 16 179/80

mieszkań spółdzielczych brakło na opłacenie rat, procentów i amortyzacji, a kooperatywy koloczą do Banku Gospodarstwa Krajowego o obniżenie drogiego oprocentowania pożyczek budowlanych, udzielonych spółdzielniom z państwowego funduszu budowlanego oraz o dostosowanie oprocentowania do siły płacniczej ludności pracującej.

Jeśli nie znajdą się środki zaradcze, wielu spółdzielniom grozi bankructwo, tem bardziej, że, jak wynika z przytoczonej deklaracji, cała uwaga rządu skupiona jest na budownictwie indywidualnem, którego potrzeby wysunęło życie samo i doświadczenie ostatnich lat.

W tej samej sytuacji, co spółdzielnie budowlane, znajdują się wszyscy właściciele domów, którzy są dłużnikami Banku Gospodarstwa Krajowego. Na wszystkich jednak ciąży drogi kredyt, zaciągany w lepszych czasach, któremu przy zmniejszeniu się sił płatniczych kredytobiorcy nie mogą podołać. Jeżeli z pewnemi zastrzeżeniami, dotyczącymi zwłaszcza jednostronnego popierania budownictwa drzewnego można się zasadniczo zgodzić z rządowym programem budowlanym, to z drugiej strony należy się domagać uzupełnienia tego programu w kierunku likwidacji popełnionych w przeszłości błędów. Zdajemy sobie sprawę, że jest to zadanie niemiernie trudne i połączone z poważnymi stratami zarówno dla Banku Gospodarstwa Krajowego, jak i dla właścicieli nowych domów, którym coraz trudniej jest wywiązywać się z swych zobowiązań kredytowych. Ale przejść nad niem do porządku dziennego nie można.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Spadek produkcji węgla.** Wydobyte węgla kamiennego w Polsce we wrześniu rb. spadło w stosunku do sierpnia o 43 tys. tonn i wynosiło 2391 tys. tonn. Zbyt na rynku wewnętrznym obniżył się o 23 tys. tonn, czyli wyrażał się cyfrą 1263 tys. tonn, natomiast eksport węgla wzrósł o 4 tys. tonn i wynosił 920 tysięcy tonn.

(k) **Przemysłowcy drzewni domagają się obniżki taryf kolejowych.** Jak donosi „Gazeta Handlowa”, Rada Naczelna Związków Drzewnych w Polsce złożyła na ręce p. wicemin. komunikacji Gallota memoriał, domagający się obniżki taryf przewozowych na materiały drzewne przeciętnie o 35 proc. W motywach Rada Naczelna Związków Drzewnych podkreśla, iż obciążenie taryfowe materiałów drzewnych jest niewspółmierne w stosunku do lat ubiegłych ze względu na poważną zniżkę cen na rynku drzewnym.

(k) **Białostok eksportuje do Indji.** Przemysł białostocki zrealizował ostatnio większą transakcję eksportową dla Indji Brytyjskich. Pierwszy transport zakupionej przez odbiorców manufaktur w ilości 60 wagonów przesłany został do Gdyni i załadowany na okręt z przeładunkiem w Hamburgu, skąd odpłynął już do portu Karachi w Indjach. Przemysł białostocki wykańcza obecnie manufaktury, której dalsze transporty wysłane będą tą samą drogą w najbliższych dniach do miejsca przeznaczenia.

(k) **Eksport towarów polskich do Grecji i Turcji.** Ostatnio odszedł z Gdyni na morze Śródziemne motorowiec szwedzki „Nordland”, należący do linii „Svenska Orient Line”, która utrzymuje regularną komunikację pomiędzy Polską a krajami Bliskiego Wschodu. Statek te zabrał do Pireusu, Salonik i Sumbutu 300 tonn ryżu z gdyńskiej łuszcarni oraz 13 042 kg cynku i 9 000 kg parkietu do Pireusu.

(k) **Obrót kompensacyjny.** Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie podaje iż obecnie istnieją możliwości dokonywania transakcyj kompensacyjnych z Bułgarią, Grecją, Jugoslawią i Węgrami, które to kraje wprowadziły reglamentację dewizową, utrudniającą obroty towarowe z zagranicą, i uniemożliwiającą uzyskanie na innej drodze pokrycia za wywiezione towary. Podania firm ubiegających się o zezwolenia na dokonywanie tych transakcyj, przyjmowane są przez wszystkie izby przemysłowo-handlowe oraz organizacje do tego upoważnione.

Z ZAGRANICY

(z) **Akcja przeciw importowi towarów niemieckich w Holandji.** Związek katolickich rolników i ogrodników w Holandji zwrócił się do rządu o rychłe zastosowanie zarządzeń odwetowych w odpowiedzi na zapowiedziane nowe zarządzenia kontyngentowe niemieckie. Związek oświadcza, że niemieckie zarządzenia doprowadzą do zagłady znacznej części holenderskiej produkcji rolnej. Jeżeliby rząd był zdania, że nie może zmienić dotychczasowego biernego stanowiska, w takim razie Związek zamierza podjąć inicjatywę szeroko zakreślonego bojkotu towarów niemieckich.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd Gospodarczy”.** Wyszedł z druku zeszyt 18, zawierający następującą treść: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Nowa taryfa celna” — Z. Miduch; „Warunki kształtowania się bilansu handlowego Polski” — Stanisław Budzyński; „Akcja antykryzysowa w Stanach Zjednoczonych A. P.” — W. S.; „Odczyszczenia linii generalnej Stalina” — Stanisław Glass. Poza tem zeszyt zawiera: rynek pieniężny, rynki towarowe oraz kronikę.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Również w minionym tygodniu sprawozdawczym od 7. 10. do 13. 10. 1932 r. sytuacja na krajowym rynku masła pozostała mocna przy tendencji zwykłej. W ciągu tygodnia podwyższyły się ceny zł. 3.50 — 3.60 do poziomu zł. 3.80 — 3.90 za kg. I gatunku. Obecnie nastąpiła pewna stabilizacja rynku.

Zagranicą notuje przy mocniejszej tendencji niezmiennione ceny.

Wobec niewystarczającej własnej produkcji podwyższyła Belgja kontyngent dowozowy o 25 proc., a Francja zniosła na masło ograniczenia dowozowe, natomiast podwyższyła cło autonomiczne do franków 1.400, a cło konwencyjne do franków 700 za 100 kg (Informacje Związku Gospod. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu).

Bekony. Na rynku londyńskim w dniu 14. 10. notowano w sh za cwt. następujące ceny bekony: duński 49 — 52; holenderski 40 — 43; polski 38 — 43. Bekon polski zniżkował o 1 sh, duński o 4 sh, holenderski o 3 sh. Ubój bekony duńskiego wyniósł 137 000, czyli w porównaniu z tygodniem ub. zmniejszył się o 8 000 sztuk, holenderskiego 29 000, czyli zmniejszył się o 6 000 i polskiego 15 000, zmniejszył się więc o 4 500 sztuk.

Kierowniczka najmniejszej szkoły w Anglii, bo liczącej tylko 21 uczniów, prowadzi w pogodny dzień lekcje w przyjemniejszym otoczeniu, niż w zamkniętych murach szkolnych, mianowicie w okalającym szkołę lesie — ku wielkiej oczywiście radości malców. Piękna jesień tegoroczna popiera życzliwie ten nader szczęśliwy zwyczaj.

Z naszej przyrody

Uroki jesieni

Babie lato i jego ambicje strojenia latarni i kapelusików damskich — Twórca babiego lata pajacek — protoplasta awiatyki — Jak jego przedza zamienia nasze krzewy w kukły — Strojna w korale czerwone kalina źródłem natchnień poetów i muzyków — Kalina krzewem dekoracyjnym parków

Na tle melancholijnej jesieni plama słoneczna jest... babie lato! Trwa ono krótko, jak wszystko, co piękne. Mówią: „O świętej Brygidzie babie lato idzie (8 października), a św. Maksymila (12 października) babie lato się przesiła“.

W roku bieżącym nie wszyscy je widzieli, czasem jednakowoż załatwało do okien na czwartym piętrze.

Minęło niepostrzeżenie.

Nie było latarni i słupów tramwajowych, jak po inne lata, oplecionych zwieszającym się przedziwem, oplatającym fantazyjnie i powiewającym jak poszarpane sztandary białe.

Babie lato ma ambicje strojenia ulic miasta! Czasem nie biała oplecie kapelusiki damskie, przyczepi się do naszych palt i tym sposobem dostaje się do mieszkań, aby tutaj zakończyć niesławnie rozpoczęte gdzieś w polu podniebne loty.

Przedzie uważamy za rzecz uprzykrzoną i nikt z mieszkańców niecierkawy szukać na niej małego pajaczka, twórcy „babiego lata“, t. j. starszego od naszej awiatyki, i skromnego protoplasty Zeppelina.

Jeżeli w polu podejźmy do jakiegoś sterczącego badyła, jak wiesiołka, dziewanny lub ostu, dojrzymy go. Siedzi sobie na badylu małeńki pajacek i przytrzymuje z gracją łapkami cienką nitkę, która buja w powietrzu, przyczepiona drugim końcem do innego badyła. Nici wciąż przybywa, bo mały tkacz wysnuwa je zawzięcie ze siebie. Ustaje w pracy, gdy wietrzyk z nicią zdolen go unieść. Wówczas odrywa ją łapkami od gałązki i przedza pod lekkim podmuchem wiatru, ledwie dostrzegalnego, unosi go w górę, aby popłynąć i zniknąć wśród tysiąca innego przedziwa.

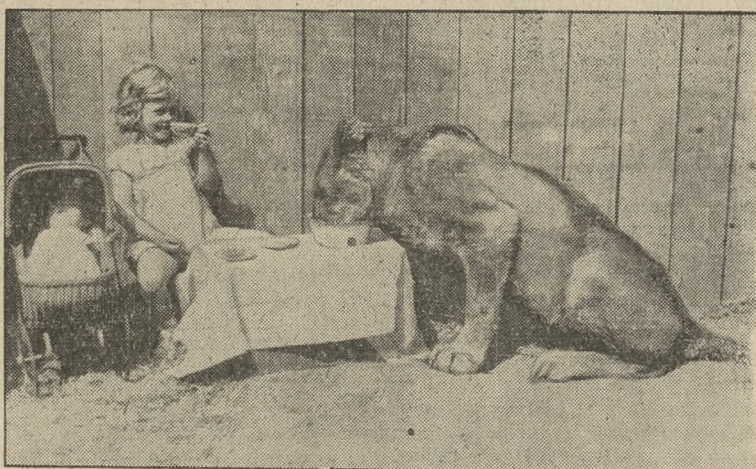
Mały aeronauta nie ma ambicji, aby pohulać sobie gdzieś w stratosferach, leci przy ziemi, sam nie wiedząc dokąd.

Sądzi się, że chce znaleźć na zimę ciepłe dla siebie mieszkanko, a przede wszystkim zależy mu na tem, aby wydostać się z rozległego i nieodsloniętego niczem pola i zalecieć gdzieś do lasu, gdzie w szczelinie kory dębu lub sosny znajdzie kryjówkę odpo-

wiednią do jego zimowej drzemki. Niemniej uszczęśliwi go jakaś szczeniaka w płocie, na którym przedza się uwiesi, lub budynek, strzechą kryty.

W czasie lotu grożą mu różne niebezpieczeństwa, jak wogóle lotnikom. Zaczepi się o wyższy rozgałęziony chwast, zaplącze się u gałązki krzaków trzmieliny, berberysu lub kaliny, a cały jego wysiłek poszedł na marne. Trzeba będzie cały statek napowietrzny porzucić i nieć snuć od nowa, wyekwipować przedziwo i próbować lotu znowu. Wieczorem, gdy nieć wilgotnia się nasyci, nie uniesie ciężarku nikłego ciała, ani nici własnych. Musi wylądować, bez względu gdzie. Wówczas czeka słonecznego ranka, aby puścić się w dalszą podróż. Ku zachodowi, gdy mrok zapada, wszystkie nici pajeczki opadają na ziemię.

Wówczas to rankiem, gdy rolnik lub myśliwy spojrzy na pole, ujrzy je całe wymoszczone srebrnym, lśniącem

Młodziutka, bo 3 lata licząca, Betty Bench ma niezwykłą towarzyszkę zabaw — pięknie wyrosłą, choć młodszą od niej lvice, zwącą się Niubia. Od piątego dnia swego życia Nubia przebywa w towarzystwie ludzi, którym nie wyrządza krzywdy, i zachowuje się, jak przystało dobrze wychowanemu zwierzęciu domowemu, o czem świadczy powyższy obrazek.

Most przez Atlantyk

Już od dawna rozważa się projekt podziału drogi lotniczej między Europą a Ameryką przez wbudowanie w morzu wysp pływających dla lądowania samolotów i umieszczenia na nich środków zapędowych, warsztatów reparacyjnych itp. Pierwotny plan użycia do tego celu starych statków zrealizuje w przyszłym roku pewne towarzystwo niemieckie. Specjalnie do tego celu przebudowany wielki parowiec zostanie jako sztuczny port lotniczy zakotwiczony na dnie morza między wyspami Azorskimi a wyspą Fernando Noronha na Oceanie Atlantyckim.

Technicy amerykańscy pomysłowi temu dali rozmiary fantastyczne. Zamast jednej sztucznej wyspy zamierzają oni umocować nawet na największych głębiach ośm pływających wysp z portami lotniczymi na najbardziej uczęszczanej linii Paryż—Nowy Jork. Taka wyspa pływająca buduje się już u ujścia rzeki Delaware w Ameryce i miała już w tym roku stać się pierwszym przeseł mostem mostu powietrznego poprzez Ocean między kontynentem amerykańskim i wyspami Bermudzkimi.

Trwałość i praktyczność odnośnych konstrukcyj wypróbowano na wielkim modelu który przez długi czas sopiał się z doskonałym skutkiem falom i wichrom. Armij atechników opracowała plan ten w najdrobniejszych szczegółach. Taka sztuczna wyspa tworzyć miała pozostające przy każdej pogodzie w pozycji poziomej lotnisko o długości 335 m., o szerokości 103 m.

Czy reumatyzm i podagra są uleczalne?

Jak ogólnie wiadomem jest, reumatyzm, podagra i pokrewne cierpienia mają za przyczynę nagromadzenie się kwasu moczowego w organizmie. Chory stara się przy pomocy różnych środków, jak np. nacierania, gorące kąpiele, okłady itp. uwolnić się od tych cierpień, ale przeważnie doznaje tylko chwilowej ulgi. Częstokroć następuje zeszywnienie kończyn, jak nóg i rąk, opuchlina kolan, tak, że chory poprostu nie może już powstać z miejsca. W interesie więc

każdego chorego leży zastosowanie tylko takiego środka, który usunąłby te cierpienia. W tym celu można zastosować tabletki Togonal. Wstrzymują one bowiem nagromadzenie się kwasu moczowego, zwalczając temsamem te niedomagania. Togonal jest nieszkodliwy dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz zadbajcie we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek Togonal. Do nabycia we wszystkich aptekach. n 5754/5

Józefa Różańska

solistka jutrzejszego koncertu symfonicznego, który odbędzie się w Teatrze Wielkim o godz. 8 wieczorem. Znakomita pianistka wykona Beethovena koncert fortepianowy Es - dur. Poza tym usłyszymy nowy utwór na orkiestrę Debussy'ego „La mer“, Mozarta symfonię g - moll i Wagnera uverturę do op. „Tannhäuser“. Koncertem dyryguje Massimo Freccia. Bilety po cenach popularnych w firmie A. Szrejbrowski, ul. Gwarna 20, w niedzielę od godziny 12 — 14 tamże oraz w kasie Teatru Wielkiego, od godz. 18 tylko przy kasie teatralnej.

spy obliczono na 35 milj. zł. Ponieważ przewidziano 8 wysp w odległościach po 500 km., ogólny ich koszt wyniosłby około 270 milj. zł. Do tego dochodzą jeszcze porty lotnicze w Atlantik City i na wyspach Bermudzkich, wreszcie park samolotów, który przy projektowanym codziennym locie wcale nie może być mały.

Na razie jednakże wykonanie tego planu z powodu przesilenia gospodarczego doznało opóźnienia, przedzie czy później jednakże doczekamy się chwili, kiedy przelot ponad Oceanem Atlantyckim z Europy do Ameryki nie będzie już należał do wyczynów bohaterskich. W i P.

W którym kraju jest najwięcej lekarzy

Belgijskie Towarzystwo lekarskie wydało niedawno zestawienie ilości lekarzy, praktykujących w różnych krajach. Jak się okazuje, Stany Zjednoczone liczą 92.000 lekarzy, Niemcy — 49.000, Anglia — 41.800, Francja — 26.200, Hiszpania — 23.000. Przeciętna liczba pacjentów którzy przewijają się w ciągu roku przez gabinet lekarza wynosi w Austrii — 837 osób, w Hiszpanii — 1000 osób, w Kanadzie — 1060 osób w Anglii — 1069 osób, na Węgrzech — 1100 osób, w Szwajcarii — 1140 osób, w Grecji — 1160 osób, w Niemczech — 1237 osób, w Stanach Zjednoczonych — 1326 osób, w Danii — 1346 osób, w Belgii — 1460 osób, we Francji — 1569 osób, w Szwecji — 2660 osób, w Jugosławii 3450 osób.

Jedyna plantacja tytoniu w Anglii. Farmer A. J. Strandon w Church Crookham pod Londynem jest jedynym w Anglii plantatorem tytoniu. W tych dniach przystąpił do pierwszego sprzętu liści tytoniowych.

Kalina.

Zamrożenie rezerw ubezpieczeń społecznych

Bezrobocie postawiło zakłady ubezpieczeń społecznych w niezwykle ciężkim położeniu. Pomimo znacznej redukcji świadczeń na rzecz ubezpieczonych, niektóre z tych zakładów zmuszone były do podniesienia opłat, ponieważ zaś warsztaty pracy nie były w stanie opłacać nowych składek, przeto podwyższenie to obciążało samych ubezpieczonych.

Do środka tego zmuszone były uciec się zakłady ubezpieczeń pracowników umysłowych, których położenie jest z pośród innych grup bodaj najcięższe. Ale jednocześnie potrafią szafować pieniędzmi w sposób, jak to było z Potockim. — Red.). Liczba bezrobotnych w grupie tej wzrasta stale, a o pracę nader trudno. Według ostatnich danych za pośrednictwem państwowych urzędów pracy obsadzono 31.327 wolnych miejsc (w czerwcu r. b.), przyczem z liczby tej na robotników niewykwalifikowanych przypadało 21.328, co stanowi 68,1 proc. wolnych miejsc, a na pracowników umysłowych zaledwie 512, co stanowi 1,6 proc. wolnych posad i 1,1 proc. bezrobotnych. Na 100 wolnych miejsc przypada 9.392 kandydatów z pośród inteligencji i w żadnej innej grupie liczba ta nie jest tak wysoka.

Nic dziwnego, że zakłady ubezpieczeń społecznych, wobec wzrastającego bezrobocia, a więc i wobec wzrastających z zawrotną szybkością wydatków, a malejących stale wpływów, znalazły się w sytuacji wręcz krytycznej.

A jednak do tego niewątpliwie nie doszłoby, gdyby tworzące się z roku na rok rezerwy zostały lokowane inaczej, niż się to działo dotąd. Z ogłoszonych ostatnio danych okazuje się, że rezerwy siedmiu zakładów ubezpieczeń (bez Kas Chorych) na d. 1 stycznia 1931 r. wyniosły sumę nader po-

ważną, bo 602.598.000 zł. Niestety uruchomić ich obecnie w dużej mierze niepodobna. W latach dobrej konjunktury wpływy znacznie przewyższały wydatki, rezerwy zatem wznosiły się stale. Obecnie panuje kryzys i okazuje się, że rezerwy lokowane, kierując się jedynie pewnością lokaty a nie jej szybkim upłynięciem w razie potrzeby.

Ze sprawozdań wynika, że z sumy 602.598.000 zł., 463.760.000, a więc przeszło 77 proc. ulokowano na długi termin, a tylko 138.838.000, tj. 23 proc. — na krótki. Wszystkie rezerwy ulokowano w pożyczkach instytucji społecznych (411.095.000, co stanowi 68,2 proc.), publicznych (58.904.000 tj. 9,8 proc.) i reszta prywatnych — z tego 89.274.000 przypada na instytucje krajowe (14,8 proc.) i 43.325.000 (7,2 proc.) na zagraniczne. Pieniądze te umieszczano na nieruchomościach, w pożyczkach hipotecznych, w papierach wartościowych i t. p. Pod względem zatem pewności lokaty nie nasuwa się żaden zarzut, ale wycofać w tej chwili ulokowanej gotówki niepodobna. Wszystko to jest „zamrożone” na długi czas. Poza tem wobec zmieniających się ciągle warunków i konjunktur nawet pewność jest pod dużym znakiem zapytania. Wiadomo np., że lokowanie gotówki w budowlach jest najmniej bodaj rentującą się inwestycją. Wycofanie pieniędzy w normalnych warunkach trwa około 50 lat, ile zaś będzie trwało w nienormalnych warunkach — trudno nawet w przybliżeniu określić, a lokat takich (w nieruchomościach) jest na sumę 128.722.000 zł., co stanowi 27,8 proc. wszystkich lokat długoterminowych. To samo dotyczy pożyczek hipotecznych, stanowiących 22,3 proc. tychże lokat, ponieważ przed terminem wycofać ich niepodobna. Z. K.

Walny zjazd Związku prac. adwokackich i notarialnych

Pracownicy adwokacy i notariusze z dzielnicy zachodniej Polski odbywają 16 października 1932 r. w Poznaniu swój doroczny walny zjazd.

Już zeszłoroczny walny zjazd, odbyły w Lesznie, zajmował się kwestją grożącego bezrobocia w związku z przewidzianymi nowymi ustrojami adwokatury i notariatu i już wówczas uchwalono rezolucję, domagającą się prawa do pracy, zagwarantowanego każdemu obywateliowi w konstytucji. Niestety nad temi rezolucjami miarodajne czynniki przeszły do porządku dziennego. Nie pomogli liczne memorjały i protesty Związku, skierowane tak do komisji kodyfikacyjnej, jak i ministra sprawiedliwości, ani artykuły w prasie. Ustawa o ustroju adwokatury, która wchodzi w życie już z dniem 1 listopada 1932 r., wprowadza m. in. kilkuletnią aplikację adwokacką, w zasadzie bezpłatną, która wyruguje z czasem z naszego życia publicznego od dziesiątek lat istniejący, poważany i popularny zawód sekretarzy adwokackich. W związku z tą ustawą mnożą się już z dnia na dzień wypadki wypowiedzenia posad pracownikom adwokackim. Zwłaszcza w ostatnim czasie przybrały one charakter wręcz masowy.

Nie można zaprzeczyć, że przewlekły kryzys gospodarczy przyczynił się do wydatnego zmniejszenia czynności adwokatów, a co za tem idzie, i redukcji personelu biurowego. Ale najważniejszym powodem tego zjawiska pozostanie niewątpliwie niefortunnie pomyślana ustawa o ustroju adwokatury.

Na tem jednak bynajmniej nie wy-czerpuje się klęska pracowników adwokackich i notarialnych. Nowa ustawa o ustroju notariatu bowiem również eliminuje w przyszłości z życia publicznego pracowników notarialnych, gdyż ani słowem o nich nie wspomina, a z drugiej strony wprowadza także instytucję bezpłatnych aplikantów notarialnych. Ostatni numer czasopisma „Notariat i Hipoteka”, wychodzący w Warszawie, informuje, że postulaty pracowników z Ziemi Zachodnich, żądające zachowania praw nabytych, żadnego uwzględnienia w komisji kodyfikacyjnej nie znalazły. A że nowy ustroj, wzorowany na ustawie austriackiej, pozbawi pracy nie tylko t. zw. sekretarzy adwokackich i notarialnych, lecz także i stenotypistki i innych pracowników, tego jaskrawym do-

wodem stan rzeczy w Małopolsce, gdzie notariusz trzyma kilku nieopłacanych aplikantów, a ani jednego sekretarza lub stenotypistki.

Tak więc w dotychczas u nas nieznanym sposobie pozbawia się ustawowo pracy tysiące ludzi i temsamem zwiększa kadry i tak już licznych bezrobotnych pracowników umysłowych! To też pracownicy adwokacy i notariusze, obradujący obecnie nad swoim losem, obchodzącym zarówno ich samych jak i społeczeństwo, mogą być pewni, że w usiłowaniu swoich mają opinję publiczną po swojej stronie. Prasa z zainteresowaniem śledzić będzie przebieg i wyniki obrad walnego zjazdu jak i poczynania Związku, zmierzające do odwrócenia grożącej jego członkom klęski bezrobocia.

Co ongiś uratowało Danję od chaosu i kryzysu gospodarczego

Na powyższy zajmujący temat wykład wygłosił ks. Antoni Ludwiczak w czwartek, 20. października o godz. 20 (8 wiecz.) w sali 17 Collegium Minus Uniwersytetu Poznańskiego, Wały Wązów nr. 26.

Spodziewać się należy, że jak największa ilość słuchaczy i słuchaczki żywo zainteresuje się tematem, który dziś okazał się dla nas aktualny ze względu na panujący kryzys. Wstęp na wykład wolny.

Obowiązek misyjny

Jeśli mowa jest o sprawie misyjnej i obowiązkach katolików wobec niej, to zwykle niesprawiedliwie oceniamy sytuację, utrzymując niesłusznie, że jest to zagadnienie, które tylko od nas domaga się ofiary nie wzamian nie dając. Nic bardziej niewłaściwego. Bo najpierw, zanim w ogóle doszliśmy do możliwości zrozumienia, co to misja, wtedy dzięki takim samym misjom, które przed wiekami w naszym kraju prowadzono, mieliśmy możliwość wejść do społeczności chrześcijańskiej.

A dalej zrozumieć powinniśmy, że wspomagając misję wspomagamy dzieło kulturalne. Ta kultura, która się słusznie chętnie, jest owocem wielowiekowej pracy, którą nad ludami europejskimi Kościół św. spełniał. Okazmi się teraz wielkoduszni i nie szczędźmy innym światła i pomocy, a to ma być naszym udziałem.

Dzisiaj zasłabła ludzkość lekko-myślnie własną dłoń niszcząc dorobek

pokoleń, które odeszły. W pogoni za troskami dnia codziennego zupełnie zapomina o swej godności i o swych nadprzyrodzonych obowiązkach wobec innych ras.

To zaniedbanie powszechne należy naprawić. Czyny to Kościół Katolicki przez akcję misyjną. Jako najpoważniejsza organizacja światowa potrafi dotrzeć wszędzie, a szlachetnością postępowania ujmuje najbardziej ztwardziałe serca. Bezinteresownie pracuje dla dobra ludzkości, dla postępu prawdziwego. Należy poprzez go w tem najpiękniejszym działaniu — w tym wysiłku nad zbawieniem dusz. Wszyscy wierni winni jemu pomoc a najlepiej misję wspomagać można przez popieranie i wstępowanie do Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary. Stolica Apostolska nadała temu dziełu olbrzymie przywileje duchowe i ustanowiła jego święto. W dniu 23 października obchodzi cały świat „dzień misyjny”. Nie wolno nam o tem zapomnieć. Baczmy byśmy choć w tym dniu wspomnieli na piękny przykład wielkoduszności wobec po- i jakim świeci nam sympatyczna postać Samarytanina ewangelicznego.

Pielgrzymka jubileuszowa kobiet katolickich

Zapowiedziana już w czerwcu pielgrzymka do Częstochowy kobiet katolickich z całej Polski, organizowana przez Zjednoczenie Katolickich Związków Polek, odbędzie się w dniach 5—6 listopada r. b. i stanowić będzie ważny dzień w życiu duchowym kobiet polskich.

W uczuciu miłości do Królowej Korony Polskiej i ufności w Jej przemożną przyczynę i opiekę w najcięższych dniach życia narodu, popłyną ku Jasnej Górze rzesze kobiet wszystkich stanów, bez względu na różnicę przekonań, aby w duchu miłości, jedności, w wspólności ideałów w pracy katolickiej, dostąpić odpustów jubileuszowych.

Poza uroczystościami kościelnymi — mszy św. odprawionej przez J. E. Biskupa Kubinę, procesji wieczornej ze świątłami, Drogi Krzyżowej odprawionej na wałach — przewidziane są zebrania z referatami o treści religijnej i społecznej.

W pielgrzymce przyjąć mogą udział nie tylko kobiety zrzeszone w organizacjach i związkach, lecz również i indywidualne jednostki.

Zorganizowaniem poszczególnych grup djecejalnych zajmować się będą miejscowe zarządy Kat. Zw. Polek; do nich zatem zgłaszać się należy o wszelkie szczegóły dotyczące zjazdu, jak: karty uczestnictwa, programy, żniżki kolejowe itp.

Zgłoszenia uczestników z województwa poznańskiego przyjmuje do 22 października — Katolicki Związek Polek w Poznaniu, św. Marcin 68. II p.

Przybliżony koszt biletu kolejowego w obie strony, zależnie od ilości uczestników, wyniesie: zł 14,— kl. III i zł 20,— II kl.

Komunikaty „Rozwoju”

Zamaskowane przedsiębiorstwo żydowskie

Firmę Bolesław Wiese, skład fabryczny materiałów bielskich w Poznaniu przy Starym Rynku 59/60, I p., uważać należy za placówkę żydowską, gdyż Żydzi bielscy dostarczają p. W. towar do komisowej sprzedaży, a czynności firmy kontrolują przez zatrudnioną tam z ich ramienia kasjerkę Ewę Ryszównę. Żydówkę. Dowodzi to, że przedsiębiorstwo zależne jest w zupełności od Żydów, a p. Wiese występuje w roli ich popiecznika.

Apel publiczny

Kamienica przy ul. Masztalarskiej, w której mieszczą się sale i restauracja p. Jarockiej, zagrożona jest przejściem w ręce żydowskie. Apelujemy do właściciela p. Józefa Pogłódowskiego oraz administratora p. Stanisława Cofy, aby nie dopuścili do uszczuplenia naszego stanu posiadania. Dowiadujemy się, że Żydzi zamierzają utworzyć tam loże.

Apelujemy również do p. Franciszka Grzybkowskiego, właściciela domu przy ul. Dominikańskiej 3, aby nie wydzierżawiał ubikacji żydowskiej firmie przewoźowej, która pragnie rozszerzyć zakres swej działalności w Poznaniu.

Sprytny wyzyskiwacz

Juliusz Levi, Szkolna 9, przyrzeka rozmaitym osobom podjąć starania, celem uzyskania dla nich pożyczek bankowych. Levi pobiera na ten cel

zaliczki, a zainteresowani daremnie czekają na pieniądze. Ostrzegamy publiczność przed wyzyskiem.

Piętnujemy

Do adherentów żydowskich zaliczyć musimy p. Blaszczyka, Wodna 11, ponieważ wbrew wiedzy i woli właściciela domu p. Lamparskiego, Chełmońskiego 20, wydzierżawił część mieszkania rodzinie żydowskiej.

P. Lamparski oświadczył nam, że w jego kamienicach mieszkali dla Żydów niema, więc i w tym wypadku starać się będzie o usunięcie niepożądanego sublokatora.

Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój”

Z życia towarzystw

Tow. „Młodych Przemysłowców” w Poznaniu odbyło swe plenarne zebranie w ub. poniedziałek na sali Domu Rzemieślniczego. Zebraniu przewodniczył prezes, p. Jan Zabłocki.

Po przyjęciu protokołu, wygłosił referat na temat „Jak zabezpieczyć sobie starość” syndyk Zw. Tow. Przemysł. i Rzemieśln. p. red. Ehrenberg.

Najpewniejszą a zarazem i najstarszą formą zabezpieczenia sobie spokojnego bytu na starość jest utrzymywanie pozostających bez środków do życia rodziców przez dzieci. Wobec ogólnego jednak upadku moralności a także wskutek braku pracy w obecnych czasach, sposób ten niestety zawodzi. Również zawodzi ubezpieczenia socjalne, dla jednych niewystarczające, dla drugich jak np. dla samodzielnych kupców i rzemieślników wogóle niedostępne. Pozostaje więc droga oszczędności, mimo trudnych obecnie warunkach życiowych, aby sobie jako tako zabezpieczyć starość.

Z inicjatywy Zw. Tow. Przemysł. i Rzemieślniczych a na skutek domagania się delegatów ostatniego Zjazdu, powstała spółdzielnia pod firmą „Związkowa Kasa Rzemieślnicza”, której zadaniem byłoby umożliwić członkom towarzystw przemysłowych i rzemieślniczych drogą systematycznej oszczędności nie tylko zabezpieczenie sobie spokojnego bytu na starość, lecz także uniezależnienie się po pewnym okresie oszczędzania. W tym celu przyjmuje „Kasa” wkładki oszczędnościowe, poczynawszy od 120 zł. miesięcznie. Wkładki mogą być większe, lecz muszą stanowić wielokrotną najniższą, tj. 120 zł., muszą więc wynosić 120 zł., 240 zł., 360 zł., 480 zł. itd. Składający otrzymuje książeczkę, w której notuje się dokonane wkładki, które mogą być wypłacone w dwojaki sposób: 1. Rachunek lokat należy otworzyć z tem zastrzeżeniem, że kapitał (t. j. wkładki i należne od wkładów odsetki) ma być wypłacony do rąk wkładcy dopiero po upływie umówionego terminu. W ten sposób otrzymuje się gwarancję, że w określonym dniu wkładca stanie się posiadaczem kapitału, który pozwoli mu na uniezależnienie się.

2. Inne zastrzeżenie można poczynić, by kapitał (t. j. wkładki i należne od wkładów odsetki) był wypłacony dopiero po śmierci wkładcy osobie, którą on wskaże. Natomiast po upływie umówionego terminu „Kasa” zaczyna wypłacać odsetki w formie renty starości do rąk wkładcy i to aż do jego śmierci.

„Związkowa Kasa Rzemieślnicza” nie czyni żadnych ograniczeń co do osób, pragnących sobie otworzyć rachunek lokat. Muszą nimi jednak być członkowie związkowych towarzystw, a także ich żony, dzieci, krewni, pomocnicy i uczniowie. Przez wystąpienie z towarzystwa nie traci się posiadanych praw. Termin wypłaty wybierze sobie wkładca do woli z tem ograniczeniem, że terminy te mogą stanowić 16, 22, 28, 30, 33 albo wreszcie najdłuższy termin 36 lat. Zarząd „Kasy” stanowią pp. Stanisław Libera, skarbnik Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych, i Zbigniew Ehrenberg, syndyk Związku. Biura „Kasy” znajdują się w Związku w Poznaniu przy ulicy Masztalarskiej 8. Wszelkich bliższych informacji udzieli Związek.

Po referacie nastąpiła żywa dyskusja, w której głosy zabierali pp. radca Berkan, Danielewski, B. Jaskiewicz, Dąbrowski, wiceprezes A. Piotrowski, Stróżyński, Niewiada, Krzyżagórski i prezes Zabłocki. Wyczerpujących odpowiedzi udzielił w końcu prelegent.

Następnie przyjęto nowego członka do Tow. a na kandydatów zgłosiło się 3 panów. Po załatwieniu drobniejszych spraw, solwował prezes zebranie. Udział w zebraniu przeszło 100 członków. (16)

Jak Żydzi na każdym kroku szkodzą państwu

Z Warszawy donoszą, że w tych dniach zakończono śledztwo w sprawie fałszowania i rozprzestrzeniania na wielką skalę podrabianych znaczków pocztowych. — Centrala fałszerzy mieściła się w Wiedniu. Fałszowano głównie znaczki 25 groszowe.

Śledztwo toczy się od dłuższego już czasu i prowadzone jest na terenie Polski oraz zagranicą. W związku z tem śledztwem aresztowano dotychczas i osadzono w więzieniu 13 osób, samych Żydów, którzy zajmowali się w Polsce sprowadzaniem i kolportażem podrabianych znaczków.

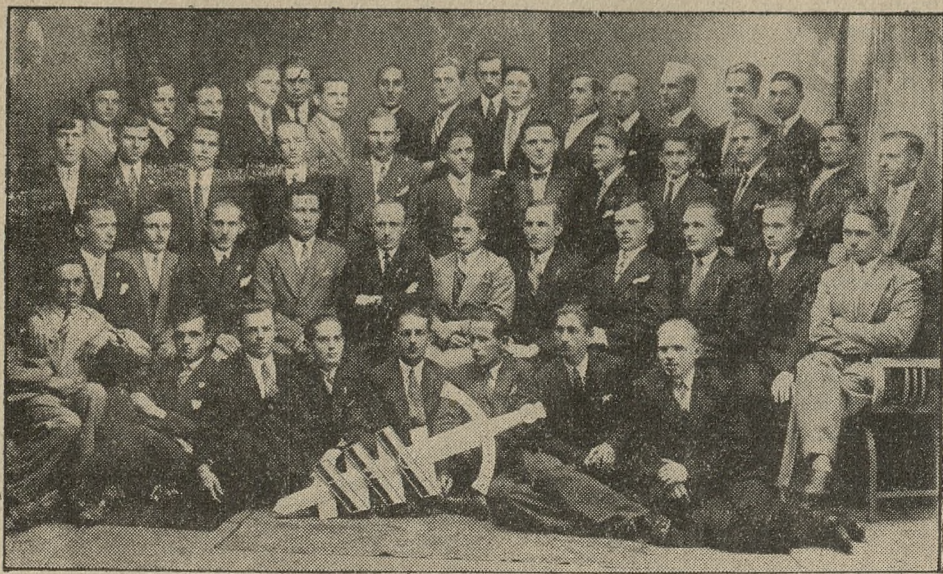
Jak długo trwała działalność fałszerzy i jakie z powodu tej zbrodniczej działalności straty poniósł Skarb Państwa, narażone jeszcze nie dało się ustalić. Są jednak poważne poszlaki ku temu, że straty będą bardzo wielkie.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler

Młodzi w Zagłębiu Dąbrowskiem

Imponująca uroczystość w Zawierciu

Obóz Wielkiej Polski nietylko w Sosnowcu i w Dąbrowie Górniczej, ale także i w innych ośrodkach Zagłębia Dąbrowskiego rozwija się coraz lepiej.

Placówka O. W. P. liczyła w Zawierciu do niedawna kilkunastu członków, podczas gdy obecnie w krótkim czasie rozrosła się wspaniale i jest dziś jedną z najsilniejszych organizacji w Zawierciu.

Dla nowowstępujących członków powiatowy wydział O. W. P. zorganizował kursy, trwające 8 tygodni, na których Młodzi zaznajomili się z programem i organizacją Obozu. Wszystkie ważniejsze zagadnienia naszego życia narodowego zostały szczegółowo omówione w referatach, opracowanych przez samych członków placówki.

Dnia 18. bm. odbyło się uroczyste zakończenie kursów w Domu Ludowym w dużej sali, wypełnionej po brzegi publicznością. Przybyli również mieszkańcy okolicznych wiosek.

Zebranie zagał kol. Zygmunt Miśta, następnie objął przewodnictwo długoletni i ofiarny działacz narodowy i społeczny w Zawierciu kol. mgr. Jan Pasierbiński. Pierwszy przemawiał kol.

adw. Kozielski z Sosnowca. Na podstawie deklaracji ideowej O. W. P. przedstawił w długim przemówieniu, wysłuchanym z wielkim zainteresowaniem, program Obozu. O zsolidaryzowaniu się słuchaczy z wywodami mówcy świadczyły kilkakrotne burzliwe oklaski. Z kolei przemawiał delegat wydziału okręgowego kol. inż. Lachowski, który scharakteryzował formy organizacyjne. Następnie, zwracając się do tych, którzy zostali przedstawieni do dekoracji odznakami Obozu, mówił im o obowiązkach, jakie nakłada na nich członkostwo O. W. P. Po przemowie Młodzi ustawili się w długim szeregu na przedzie sali, wszyscy obecni powstałi. Kol. inż. Lachowski po przyjęciu przyrzeczenia dokonał uroczystej dekoracji „mieczykami Chrobrego”, poczem odśpiewano hymn Młodych.

Po złożeniu życzeń przez kol. adw. Kozielskiego oraz mgr. Pasierbińskiego przewodniczący zamknął zebranie wśród podniosłego nastroju oraz okrzyków: „Niech żyje Obóz Wielkiej Polski, niech żyje Roman Dmowski”. — Przed rozjęciem się, zebrani odśpiewali „Rotę”.

Zakończenie kursu ideowego O. W. P. w Wągrowcu

Z okazji zakończenia kursu ideowego O. W. P. na terenie Wągrowca odbyło się dnia 12 października o godz. 8 wieczorem w sali p. Wierzejewskiej nadzwyczajne zebranie. Obradom przewodniczył kierownik placówki kol. J. Gomółski.

Zebranie rozpoczęło odśpiewaniem hymnu Młodych, poczem jedna z członkiń wygłosiła starannie opracowany referat, który spotkał się z uznaniem uczestników zebrania. Następnie w związku z zakończeniem kursu ideowego O. W. P. przemawiał kierownik pow. wydziału O. W. P. red. Trella,

wskazuje na konieczność zespolenia sił Młodych. W dalszym ciągu przystąpiono do pogadanki na aktualne tematy. I tak kierownik placówki kol. Gomółski zajął się sprawą aresztowania i odstawienia go do więzienia w Rogoźnie. W dalszym ciągu pogadanki przemawiał na temat bieżących spraw politycznych kier. pow. kol. Trella.

Po rzeczowej i ożywionej dyskusji oraz po omówieniu różnych spraw organizacyjnych, przewodniczący solwował zebranie.

Święto Obozu we Wrześni

Z przebiegu zjazdu powiatowego

Jak już pokrótce donosiliśmy, w niedzielę 2 bm. odbył się we Wrześni imponujący zjazd powiatowy Obozu Wielkiej Polski.

Rano o godz. 9.30 odbyła się na dziedzińcu przy sali „Odeon” zbiórka delegatów placówek z powiatu wrzesińskiego, od których referent organizacyjny pow. wrzesińskiego odebrał raport, składając go kierownikowi powiatowemu kol. J. Pawlakowi. Ten z kolei złożył raport delegatowi Komitetu Dzieln. Zach. kol. Kończalowi, poczem nastąpił wymarsz do kościoła na uroczyste nabożeństwo ze sztandarem obozowym i orkiestrą Towarzystwa Powstańców i Wojaków z Gniezna na czele.

Po nabożeństwie nastąpił pochód przez pięknie udekorowane emblematami narodowymi ulice Wrześni pod salę „Odeon”, gdzie przedstawiciele władz obozowych odebrali defiladę.

W czasie pochodu i defilady ludność Wrześni owacyjnie witała kroczące karne szeregi Młodych, rzucając nieliczoną ilość kwiatów i wznosząc na

część Obozu i działaczy narodowych spontaniczne okrzyki. Owacyjnie witano m. i. placówki żeńskie.

Szeregi Młodych podczas defilady liczyły dokładnie 1160 członków, potem na zjazd przybyło jeszcze dodatkowo 150 Młodych, tak, że ogólna liczba uczestników doszła do 1300.

Po defiladzie odbyło się na sali „Odeon” uroczyste zebranie zjazdowe, jednak w myśl uzyskanego pozwolenia tylko dla członków O. W. P. Zebranie zagał kierownik pow. kol. Jan Pawlak, poczem delegat Komitetu Dzieln. Zach. kol. Kończal wygłosił doskonale ujęty co do formy i treści referat. Mówcę obdarzono niemiłknącą burzą oklasków.

Po referacie p. Kończala jeden z członków placówki wrzesińskiej, kol. Machyński oddeklamował „Hym Młodości”, poczem przy dźwiękach hymnu Młodych, odegranego przez orkiestrę gnieźnieńską, udekorowano 200 Młodych „mieczykami Chrobrego”. Do dekorowanych przemówił jeszcze w krótkich słowach kol. Kończal, poczem

zabierali dodatkowo głos delegaci poszczególnych placówek.

Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych i okrzykami na cześć Rzeczypospolitej i Romana Dmowskiego.

Po zebraniu nastąpiła przerwa i wspólny obiad w Strzelnicy Bractwa Kurkowego, poczem o godz. 5 popoł. w ogrodzie Strzelnicy koncertowała orkiestra, a od godz. 5 do 9 wieczorem na sali „Odeon” odbyła się skromna zabawa.

Zjazd obwodowy O. W. P. w Kwilczu

W niedzielę, dnia 11 września odbył się w Kwilczu (pow. Międzychód) zjazd obwodowy placówek O. W. P. W zjeździe tym uczestniczyły placówki: Kwilcz, Sieraków, Lutomek, Grobja i Góra.

O godz. 13-ej w sali p. Fechnera zarządzono raport z poszczególnych placówek, który odebrał członek powiatowego wydziału kol. Tad. Sroka. Po zestawieniu stanu ogólnego odebrał raport kierownik powiatowego wydziału kol. A. Serafinowski i zdał go delegatowi Dzielnicy Zachodniej kol. Feliksowi Holaszowi.

Po pozdrowieniu przez delegata kierownik zagał zebranie, oddając głos kol. Feliksowi Holaszowi, który wygłosił referat o ruchu narodowym. Wywody prelegenta trafiły do serc obecnych, czego dowodem były rzęsiste oklaski. Po referacie kierownik pow. wydziału kol. A. Serafinowski nawiał do kilku zdań, wypowiedzianych przez prelegenta, dostosowując je do życia i stosunków na wsi.

Przystąpiono do najpoważniejszej chwili t. j. uroczystego przyrzeczenia i dekoracji kandydatów. Kol. Sroka zdał raport o ilości kandydatów, który odebrał kol. Feliks Holasz. Następnie ode-

brano przyrzeczenie od 27 kandydatów, których udekorowano „mieczykami” go-diem O. W. P. Po dekoracji przemówili raz jeszcze do nowoprzyjętych kolegów kol. kol. Holasz i Serafinowski. — Okrzykiem na cześć Polski narodowej i przywódców ruchu narodowego oraz odśpiewaniem hymnu Młodych zamknięto zebranie.

W tymże dniu o godz. 4 po południu członkowie pow. wydziału, koledzy Serafinowski, Sroka i Dyniewicz, jako delegat Dzielnicy Zachodniej udali się rowerami do Wielkiego Chrzyp-ska, gdzie odbyła się zbiórka placówek Chrzypsko Wielkie, Lutom i Ryżyn.

O godz. 16-tej nastąpił raport placówek, który odebrał kol. Serafinowski, zdając go delegatowi Dzielnicy Zachodn. Po pozdrowieniu przez delegata zagałno zebranie i oddano głos kol. Holaszowi, który wygłosił referat p. t. „Obowiązek członków, zamieszkujących wieś polską, w szeregach O. W. P.” Po referacie załatwiono szereg spraw organizacyjnych. Odśpiewaniem hymnu Młodych zebranie zakończono.

Wieczorem tegoż dnia o godz. 20.15 w własnej świetlicy placówki O. W. P. w Międzychodzie odbyło się zebranie, zwołane w ciągu dwóch godzin. Na zebranie przybyło 80 proc. członków, należących do placówki. Po raporcie kierownik miejscowej placówki, kol. Walkowiak, zagał zebranie, poczem udzielił głosu delegatowi Dzieln. Zach. kol. Feliksowi Holaszowi, który wygłosił referat. Po referacie uczczono rocznicę założenia placówki (14 sierpnia 1931), o której referował założyciel, kierownik pow. wydziału kol. Serafinowski i kol. Walkowiak. Załatwiono kilka spraw organizacyjnych, poczem zebranie w uczystym nastroju okrzykiem na cześć Polski narodowej i przywódców ruchu narodowego zamknięto.

Powiatowy wydział, choć trudne ma zadania, jednakże wykazuje dużą intensywność pracy. H.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

WSPANIAŁA UROCZYSTOŚĆ PLACÓWKI KOBIET O. W. P. w KORONOWIE

Uroczysta akademja z okazji rocznicy istnienia placówki

W niedzielę, dnia 11 ub. m. święciła placówka kobiet O. W. P. w Koronowie bardzo uroczyste pierwszą rocznicę swego istnienia. Przepiękną uroczystość rozpoczęto nabożeństwem w kościele farnym, na które udał się hufiec żeński w ilości 47 członkiń i kilkunastu kandydatek z miejsca zbiórki, świetlicy O. W. P. Chodnikami udali się do kościoła także członkowie miejscowej placówki męskiej w ilości około 100 członków, oraz delegaci okolicznych placówek wiejskich: Wtelnio, Gościeradz, Wudzyń, Salno, Wierzuchcin, Makowarsko, Łącko Wielkie i Serock.

Właściwe uroczystości odbyły się wieczorem w pięknie udekorowanej sali zebrań O. W. P. na dworcu kolejki powiatowej. Mimo rzęsiwego deszczu, sala wypełniła się po brzegi społeczeństwem koronowskim. Po obu stronach sali ustawili się szeregi członkiń i członków O. W. P.

Punktualnie o godz. 7.30 wieczorem rozpoczęła się uroczysta akademja, poprzedzona raportem, złożonym kierownicze placówki kobiet kol. Marii Poklękowskiej przez sekretarkę kol. Władysławę Chrapkowską.

Rozpoczynając zagajenie uroczystej akademji, kol. Poklękowska wspominała o tragicznej śmierci bohaterskich lotników polskich śp. por. Franciszka Zwirki i inż. Stanisława Wigury, których uczczono przez powstanie. Następnie kol. Poklękowska wygłosiła 15-minutowe doskonale skonstruowane przemówienie, obrazujące całokształt prac placówki i członkiń O. W. P. w życiu politycznym, społecznym i pracy charytatywnej, nagrodzone rzęsiestymi oklaskami. Kol. Wanda Poklękowska zarecytowała wiersz Kasprowicza „Błogosławieni”, poczem chór placówki kobiet wykonał „Hasło”. Po doskonałej deklamacji kol. Heleny Nowakówny „Młodości”, nastąpił referat kol. Wł. Chrapkowskiej p. t. „Cele i zadania O. W. P.”, głęboko ujęty i wszechstronnie omawiający rolę kobiet w obozie narodowym w Polsce. Obszerne tego referatu wysłuchano w skupieniu, darząc świetną mówczynię długo niemiłknącymi oklaskami. Gdy oklaski i owacje na cześć O. W. P. umilkły, kol. Benigna Gawrońska wypowiedziała wiersz p. t. „Starek”. Ogólny zachwyt zebranych wywołała deklaracja ideowa O. W. P., wykonana chóralnie i na głosy przez wszystkie członkinie placówki.

Wreszcie nastąpił moment najbardziej uroczysty, dekorowanie „mieczykami

Chrobrego” członkiń, dokonane przez przedstawicieli Komitetu Dzielnicowego, kontrolera okręgów pomorskich red. Zbigniewa Łukaczynskiego, oraz trzech pań szczególnie zasłużonych dla placówki, to jest p. drowej Heleny Szewskiej, p. dyr. Anny Robakowskiej i p. Melanji Nowakowej. W czasie dekoracji odśpiewano zbiorowo hymn Młodych. Po tym śpiewie przemówił jeszcze w serdecznych, porwujących słowach red. Łukaczynski, poczem kol. M. Poklękowska stosownym przemówieniem zakończyła akademję.

Po części uroczystej nastąpiła część wesola. Oto „oboziarki” uraczyły kilkaset osób herbatą i doborowymi ciastkami W czasie „herbatki” kol. Władysława Wesołowska zarecytowała z werwą „Ode do młodości” Mickiewicza, nagrodzona huraganem oklasków. Po „herbatce” odbyła się zabawa taneczna.

Zauważyć trzeba, że najstarsza na ziemiach zachodnich placówka kobiet O. W. P. w Koronowie, faktycznie powstała w czerwcu 1927 r., lecz po pewnym okresie „uśpienia” wznowiła swoją działalność z dniem 9 września 1931 r. Posiada własną świetlicę, czytelnię i bibliotekę. Ostatnio kierownictwo placówki kobiet w Koronowie przystąpiło do organizowania placówek wiejskich. Kierownictwo placówki spoczywa w energicznych rękach koleżanek: Marii Poklękowskiej, Władysławy Chrapkowskiej, Wandy Kamińskiej i Korduli Szukalskiej.

— Imponujące zebranie O. W. P. w Łabiszynie (powiat szubiński). Dnia 6 października wieczorem odbyło się w Łabiszynie plenarne zebranie O. W. P. Na zebranie to przybył z Bydgoszczy owacyjnie witany kontroler okręgów pomorskich red. Zbigniew Łukaczynski, który po odebraniu raportu, wygłosił prawie dwugodzinny referat, omawiający rolę Komitetu Narod. Polsk. w Paryżu w odbudowaniu państwa, poszczególne formacje polskie, oraz wypuklił z specjalnym naciskiem destrukcyjną robotę masonerii i żydostwa. Referat przyjęto z aplauzem, poczem omówiono sprawy organizacyjne. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. Zauważyć należy, że placówka O. W. P. w Łabiszynie liczy około 180 członków.

— Zebranie propagandowe O. W. P. kobiet w Chodzieży. W niedzielę 9. b. m. zorganizowano dla kobiet zebranie propagandowe O. W. P. Referat n. t. „Rola kobiety w Obozie Wielkiej Polski” wygłosiła referentka org. Wydz. Okręg. Kobiet, kol. Aleksandra Rydlewska z Poznania. W czasie zebrania 16 pań podpisało deklarację ideową Obozu.

ŻYCIE SOKOLE

Poświęcenie Pomnika Wdzięczności

Poświęcenie Pomnika Wdzięczności odbędzie się jak wiadomo w niedzielę 30. bm. Udział w tej uroczystości weźmie całe społeczeństwo, wszystkie organizacje. Nie może zabraknąć również i Sokola. Przewodnictwo dzielniczy wydało apel w tej sprawie do wszystkich zarządów treści następującej:

„W niedzielę dnia 30 października br. w dzień Chrystusa Króla, poświęć Jego Eminencja Ks. Kardynał Prymas uroczystie pomnik Najświętszego Serca Pana Jezusa.

W uroczystości tej, która jest spełnieniem ślubów Narodu, nie może zabraknąć „Sokoła”.

Dlatego też prosimy wczuć

wszystkie gniazda do Okręgu należące, do jak najliczniejszego stawienia się w tym dniu w Poznaniu ze sztandarami.

Program uroczystości jest następujący:

O godz. 10.15 rano uroczyste nabożeństwo w katedrze dla wszystkich organizacji, po nabożeństwie pochód przed pomnik, gdzie się odbędzie odsłonięcie i poświęcenie.

Zbiórka gniazd sokolich ze sztandarami na boisku Sokoła przy Bramie Dębińskiej o godz. 9 rano.

Dla uczestników uroczystości Komitet uzyskał 50 proc. zniżkę kolejową.

(—) W. Fellner, sekretarz. (—) A. Wolski, prezes.

Przegląd pracy Sokolic wielkopolskich

W niedzielę, 9 b. m. odbyło się w Poznaniu plenarne zebranie dzielnicowego wydziału Sokolic wielkopolskich z udziałem przedstawicieli wydziałów okręgowych w ogólnej liczbie przeszło 30 druchen, celem stwierdzenia rozwoju prac organizacyjnych w ubiegłych miesiącach oraz ustalenia i omówienia programu pracy na najbliższą przyszłość. Obradami kierowała przewodnicząca dzielnicowego wydziału i wiceprezesa dzielniczy druchna Halina Rozmiarkowa przy udziale sekretarki dchny Zofii Herniczkowej, skarbniczki dchny Łyczynkowej, naczelniczki dchny Kasprzakówny i kilku dalszych członków wydziału oraz prezesa dzielniczy dha Wolskiego. Okręgowi reprezentowani byli 11, mianowicie poznański, leszczyński, lwówecki, średzki, kościański, gnieźnieński, inowrocławski, wroniecki, kępiński, wągrowiecki i ostrowski. Wydział okręgowy jarociński nadesłał umiawnienie. Poza tem jako miły gość uczestniczyła w zebraniu przewodnicząca dzielnicowego wydziału Sokolic pomorskich, dchna Majowa z Grudziądza, serdecznie witana przez druchny wielkopolskie.

Dużą część obrad zajęły (składane równocześnie na piśmie) sprawozdania przedstawicieli okręgowych z rozwoju organizacji żeńskiej na obszarze ich działalności. Sprawozdania te wykazały, że mimo pewnych trudności, zachodzących jeszcze w niektórych okręgach, rozwój jest rzeczywisty i stały, i to nie tylko pod względem wzrostu liczby gniazd i oddziałów żeńskich oraz ogólnej liczby druchen, lecz przede wszystkim pod względem usprawnienia i pogłębienia pracy dzięki pozyskaniu odpowiednich sił kierowniczych, które oddają się pracy z pełnym zapalem i poświęceniem, stopniowo nabywają coraz więcej technicznej wprawy i rzeczowego doświadczenia, więc też praca ta oparta o wzniosłe i szczerne ideały, tak piękne wydaje owoce.

W dniu 6 listopada r. b. odbędzie się w Poznaniu ogólny zjazd druchen wielkopolskich o charakterze sprawozdawczo-informacyjnym i propagandowym. Program zjazdu obejmuje

mszę św. ze wspólną komunją św. druchen, następnie zebranie sprawozdawczo-informacyjne, dalej referaty i wreszcie pokazy gimnastyczne. Druchna przewodnicząca zachęcała do jak najliczniejszego udziału w zjeździe a na pokrycie jego kosztów uchwalono zwrócić się do gniazd żeńskich z apelem o złożenie jednorazowej dobrowolnej opłaty w miarę posiadanych zasobów. Z miejsca już też niektóre druchny w imieniu gniazd swoich odpowiednie datki zadeklarowały.

O pracy gimnastycznej referowała dchna naczelniczka Kasprzakówna, rozkładając się o tegorocznych kursach dzielnicowych w Skrzynkach, zalecając przeprowadzanie kursów okręgowych oraz poruszając sprawę przeprowadzania przy gniazdach lekcji ćwiczeń dla druchen starszych, które już zapoczątkowano z zamiarem urządzenia specjalnego występu druchen starszych na przyszłym jubileuszowym zlocie dzielnicowym, który się odbędzie w roku 1934 w Poznaniu z okazji 50-lecia istnienia Sokolstwa w Wielkopolsce. Projekt ten wywołał ogólne i żywe zainteresowanie.

Dużo uwagi poświęcono również pracy oświatowej. Poza przewodnictwem dzielniczy, które wysłać co miesiąc do wszystkich gniazd gotowe odczyty na ich plenarne zebrania, czyni to również sporadycznie sekcja oświatowa dzielnicowego wydziału Sokolic odnośnie do gniazd żeńskich, dostarczając im specjalnie dla nich dostosowanego materiału odczytowego i w przyszłości również czynić to będzie. Przytem apelowano, aby przy wydziałach okręgowych, a także w poszczególnych gniazdach żeńskich zakładano podobne sekcje oświatowe, któreby tym działem pracy specjalnie się zajęły, przygotowując różne wieczornice, obchody uroczyste i t. p. imprezy. W niektórych gniazdach zresztą już obecnie dużo się czyni pod tym względem.

Po blisko 3-godzinnej posiedzeniu zakończono rzeczowe i treściwe obrady, gwarantujące temsamem dalszy owocny rozwój pracy Sokolic wielkopolskich.

wy obraz Wilna a historia tego miasta uczy nas, że Wilno mimo różnych zakusów do Polski należało i stałe należeć musi. Następnie odczytała dch. Dobroczyńska referat o życiu i pracy naszego wodza Tadeusza Kościuszki i o wzniosłych jego ideach. Na zakończenie na członka gniazda przyjęto Julję Woźnicką poczem prez. Lewicka wzywała druchny do licznego udziału w uroczystości poświęcenia pomnika Najśw. Serca Jezusa w dzień 30 października i zamyka obrady.

Zarząd Związku

Zebranie zarządu Związku zwołane poprzednio na niedzielę 16. bm. przełożone zostało na następną niedzielę 23. bm. Zebranie naczelnictwa związkowego odbędzie się w przewidzianym terminie, tj. w jutrzejszą niedzielę.

Wskutek tych przesunięć odroczone również posiedzenie zarządu naszej dzielniczy na dzień 6 listopada.

BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!

SPORT

Atrakcja niedzieli

Mecz „Pogoni” z „Wartą” zapowiada się bardzo ciekawie

Należy się spodziewać, że niedziela przyniesie ważne rozstrzygnięcia dla układu w tabeli ligowej, zarówno u dołu jak i wśród faworytów do tytułu mistrza Polski. Nas w Poznaniu interesują specjalnie ewentualne zmiany u szczytu tabeli ligowej, gdzie „Cracovia” przoduje, drugie miejsce dzierży lwowska „Pogoń” a na trzecim jest „Warta”, która sprawiła swoim zwolennikom w ostatnich tygodniach wiele niespodzianek, zadziwiając ambitną i ofiarną grą.

Nie tylko niedzielny wynik zawodów w Poznaniu ma duże znaczenie, lecz równocześnie interesuje nas mecz „Cracovii” z „ŁKS” w Łodzi, który musi wygrać drużyna krakowska, jeżeli chce pozostać nadal i najpoważniej pretendować do tytułu mistrza. W razie zwycięstwa „ŁKS” — co jest bardzo możliwe — zwiększają się poważnie szanse „Pogoni”, której niewątpliwie załóżę będzie na wywiezieniu z Poznania dwóch cennych punktów. Czy „zieloni” zdołają zniweczyć zamiary lwowian, o tem przekonamy się w niedzielę o godz. 14.30 na boisku „Warty”, gdzie będziemy świadkami emocjonującej i decydującej walki dwóch starych rywali w piłkarskich rozgrywkach o tytuł mistrza Polski. W razie zwycięstwa „Warty” wysunie się na drugie miejsce. Zatem, że mecz z „Pogonią” ma decydujące znaczenie, Lwowianie przyjeżdżają w najlepszym składzie ze znanym reprezentacyjnym bramkarzem Albańskim, który jest w tym roku w doskonałej formie, o czem świadczy, że w 18 rozgrywkach ligowych „Pogoń” straciła dopiero 16 bramek. Szybki i ambitny napad „Warty” będzie miał najlepszą okazję wykazania swoich walorów. Również Fontowicz zademonstruje swą wysoką klasę. Zainteresowanie zawodami jest zatem zrozumiałe, będzie też niewątpliwie pełno na boisku „Warty”.

Hokej na trawie

Pierwsze w sezonie międzynarodowe spotkanie „Stadion” Wrocław i „Czarni”, które odbędzie się w niedzielę o godz. 11.30 na stadionie miejskim, wzbudziło duże zainteresowanie. Niemcy przyjeżdżają w najsilniejszym składzie.

Hippika

W niedzielę ósmy dzień jesiennego sezonu wyścigów konnych z totalizatorem na torze w Ławicy. W dniu tym rozegrana zostanie popularna gonitwa loteryjna — sprzedażna, Los upoważnia do wolnego wstępu na trybunę. Poza tem duże zainteresowanie budzi gonitwa z przeszkodami o nagrodę 3.000 zł na dystansie ok. 4.200 m.; jada wojskowi i cywilni; zgłoszone 9 koni. Do gonitwy dla 2-latków zapisano 11 koni, a w płaskiej loteryjnej ma startować 8 koni. Poza tem rozegrane będą dwie płaskie, jedna z płotami i jedna z przeszkodami. Miłośników sportu konnego i totalizatora zainteresuje projekt t-wa urzędzenia 4 dni dodatkowych 23 i 30 b. m. oraz 1 i 6 listopada.

Lekka atletyka

Sobotnie i niedzielne zawody w stolicy. W programie obu dni przewidziano emocjonujące pojedynki Kusocińskiego z fińskim biegaczem Iso — Hollo, a ponadto — dwa starty najszybszej kobiety świata, Walasiewiczówny. Dziś, program zawodów, które odbędą się na stadionie Legii o godz. 15.30, jest następujący: sztafeta 4x400 m, 5000 m drugiej klasy, tyczka, 110 m płotki, 200 m panów, 800 m, oszczep, 80 m pań, bieg Kusociński — Iso — Hollo na dwie mile angielskie i bieg Walasiewiczówny na 100 m. W niedzielę w przerwie meczu piłkarskiego o godz. 15.30, rozegrane zostaną następujące konkurencje: próba bicia rekordu na 500 m, bieg Walasiewiczówny na 200 m przeciwko sztafecie 4x50 m, skok w wyż, sztafeta szwedzka, bieg Isohollo — Kusociński na 5 klm. i dysk pań. (PAT)

Piłka nożna

„Pogoń” — „Cybina”, zawody towarzyskie

Do Czytelników naszych!

Zdarza się, że ten i ów z Szanownych Czytelników nie otrzymuje regularnie „Kurjera Poznańskiego” w następstwie czego mógłby zarzucić nam niedbalstwo. Prosimy zatem o powiadomienie nas każdorazowo i jak najspieszniej o wszelkich niepunktualnościach lub innych usterkach w dostawie naszego pisma a postaramy się o ich usunięcie. Wszyscy Czytelnicy nasi otrzymywać winni „Kurjera Poznańskiego” regularnie i punktualnie.

Administracja Kurjera Poznańskiego

Poznań, św. Marcin 70.

skie odbędą się w niedzielę o godz. 11 na stadionie na Śródcie, zamiast zapowiadzanego meczu finałowego o puchar „Cybiny” pomiędzy „Olimpią” i „Pogonią”.

„Polonia i K. S. „Korona” I. Mecz finałowy o wejście do klasy A powyższych drużyn odbędzie się na boisku K. S. „Korona” przy ul. Chociszewskiego w niedzielę o godzinie 11.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: B. Kozłowska za doznane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł; — F. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski, prosząc o błogosławieństwo dla domu, 1 zł; — Monika Zygańska 10 zł; — M. K. prosząc o zdrowie, 2 zł; — N. N. ku czci św. Ekspedyta 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 433.34 zł.

Na Tow. „Caritas”: R. Barcikowski Sp. Akc. Poznań zamiast wienca dla śp. apokarza Wł. Plucińskiego 30 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 60 zł.

Na rodzinę uczciwego bezrobotnego: Józef Dąbrowski, Oporowo, 3 zł; — S. J. 5 zł; — Bronisława Dybicka 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 10 zł.

Na ołtarz Matki Boskiej Ostrobramskiej w kościele św. Michała: Michałina Piłwińska 10 zł.

Dnia 13 bm. wypłaciliśmy na rodzinę uczciwego bezrobotnego 31 zł p. Formalskiej.

Skromność

Narzeczona: — Jeśli chodzi o moje życzenia, mam tylko jedno...

Narzeczony: — Jakże?

Narzeczona: — Abyś spełniał wszystkie moje życzenia. (Le Rire)

Myjcie owoce
i jarzyny,
spożywane
na surowo!

TEATRY

Teatr Wielki

„Polańskie perełki”

Dziś w sobotę oczekiwane z niebyszą napieciem melodyjne „Polańskie perełki” J. Bizeta. Z powodu nagłej niedyspozycji p. E. Bandrowskiej, w roli Leily wystąpi gościnnie świetna koloraturowa artystka p. Helena Lipowska, zaliczająca partje te do swych najpiękniejszych kreacji. Głosem i subtelną sztuką znakomitego gościa zachwycił się cały Poznań w ub. sezonie operowym. Czołowe role w „Polańskich perełkach” odtworzą pp. Al. Karpacki, St. Roy i K. Urbanowicz. Pełna orkiestra symf. pod batutą dyr. Z. Wojciechowskiego.

W niedzielę popoł. o godz. 3 premjera prześlicznej bajki I. J. Kraszewskiego „Głupi Maciuś” w wykonaniu zespołu artystycznego, grona akademików, chórow, baletu i orkiestry. Ceny miejsc od 50 do 150.

Teatr studencki

w lokalu „Komedii Muzycznej”

Ze względu na technicznych teatr studencki jest zmuszony odłożyć premjerę do środy, 19 października. W środę wystawia teatr studencki inscenizowaną balladę Mickiewicza „Poczwórny tat” i piękną baśń Porazińskiej „Zaczarowany flet”. Kierownictwo teatru przygotowuje szereg niespodzianek dla naszych miłośników. Bilety do nabycia w firmie Zygarowski, ul. Gwarna. Przedstawienia teatru studenckiego odbywać się będą w środy, i soboty w lokalu „Komedii Muzycznej”, ul. Marsz. Focha 4 o godzinie 15.

Boisko „WARTY”

niedziela, 16 b. m.

godz. 11-ta

mecz o wejście do A klasy

H. C. P. I Warta II

ostatni mecz ligowy na własnym boisku

godz. 14,30

Pogon Warta lig.

Lwów Poznań

Zjazd druchen

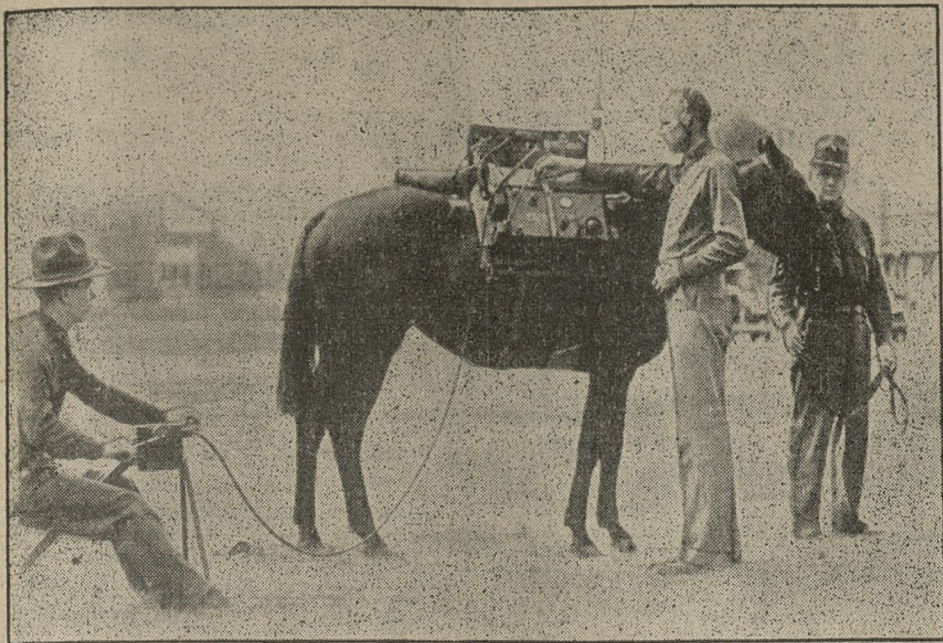
Dzielnicowy wydział Sokolic donosi wszystkim gniazdom, iż z przyczyn od niego niezależnych nie mógł w bieżącym tygodniu wysłać okólnika w sprawie zjazdu. Okólnik ten będzie wysłany w przyszłym tygodniu.

Już dziś zawiadamia dzielnicowy wydział, że zjazd druchen z całej dzielniczy Wielkopolskiej odbędzie się w niedzielę, 6 listopada w sali Domu Amaratowego. Prosimy więc zawczasu czynić przygotowania do tego zjazdu, aby obesłać go jak najliczniej.

Obchód kościuszkowski

Poznań-Śródmieście. W sali przy ul. św. Marcina 65 odbyło żeńskie gniazdo swe miesięczne zebranie plenarne, połączone z obchodem kościuszkowskim.

Po zagraniu przez dch. prez. Lewicką i załatwieniu spraw formalnych, posłanka dch. Grossmannówna wygłosiła referat o Wilnie. W pięknie opracowanym referacie stanął nam jak ży-

Świeżo została skonstruowana pierwsza radjostacja konna. Gdzie? Oczywiście w Ameryce, w forcie Monmouth, położonym w stanie New Jersey. Energję potrzebną do nadawania wiadomości wytwarza się przy pomocy małego generatora ręcznego, jak to widzimy na zdjęciu z lewej strony.

Ostatnia kuźnia na Pomorzu

Na północ od Oliwy, w nieznacznej odległości od miasta, rozkłada się wśród leśnych wzgórz niewielka dolina, zwana Ernstal. Zbliżając się do tego malowniczego ustronia, przez które przewija się bezimienna struga, zdaleka już zauważamy głośny huk, wydobywający się z pochylonego od starości budynku, podobnego do starych nadrzecznych tartaków, którego dach „upudrowany” jest pyłem kurzu i sadz. W pobliżu na placu leżą stosy stalowych kół, pochodzących od wyranżowanych wozów kolejowych.

Mamy przed sobą ostatnią na Pomorzu „kuźnię” (hamernię), jedyny już tego rodzaju zabytek kultury z czasów dawno minionych. Hamernia w Ernstal istnieje od 400—500 lat, a założona została przez Cystersów oliwskich, najstarszych cywilizatorów północnej części Kaszub.

Jak wygląda wnętrze kuźnicy oliwskiej? Na wielkim palenisku przy jednej z ścian syczą rozniecone motorem węgle kowalskie, w których grzeje się kawał stali. W środku warsztatu ustawione jest olbrzymie kowadło, na którym spoczywa potężny 5 i pół centnara ważyący młot żelazny, obsadzony na grubym, kilkumetrowym trzonie, którego koniec dotyka się ogromnego wału dębowego, zaopatrzony wieniec metalowych zębów a stanowiącego os dwóch olbrzymich kół młynskich. Trzon młota opiera się w połowie swej

długości na własnej osi tak, że, gdy zęby znajdującego się w obrocie wału dębowego naciskają na koniec trzona, młot się mechanicznie odrywa od kowadła, aby za chwilę całym swym ciężarem uderzyć na rozgrzaną w międzyczasie do białości stal, formując ją na kowadło na przedmioty użytkowe, przedewszystkiem lemiesz, okładnie i płozy do pługów.

Urządzenie tego przedsiębiorstwa przemysłowego polega, przy wykorzystaniu siły wodnej maleńkiego strumyka, na najprymitywniejszym mechanizmie, to też koszt produkcji i utrzymania są nieznaczne. Cała obsługa kuźni składa się z kilku pomocników i majstra, pochodzącego z rodziny, która od niepamiętnych czasów tradycyjnie zajmuje w niej stanowisko mechanicznych kierowników.

Kuźnica w Ernstal jest starym zabytkiem, godnym zwiedzenia. W czasach dawniejszych strumyk oliwski pędził aż pięć takich hamerni.

Nazwy „Kuźnica Zbąska”, Miedzichowo („Kupferhammer”) pod Nowymtomyśiem, „Kuźnica Myślniewska” pod Kępem, „Homer” pod Koronowem, „Kuźnica” pod Zakopanem itd. łączą się niezawodnie z podobnymi zakładami przemysłowymi, które zlikwidowane zostały w związku z ogólną mechanizacją przy pomocy pary i elektryczności.

K. O.

Dzień pracy małej tancerki

Uśmiechy i łzy w życiu 16-letniej nowojorskiej artystki rewolowej.

Rzecz dzieje się w Nowym Jorku. Przeciw teatru „Kapitol” na Broadwayu stoi na maleńkiej wolnej przestrzeni wózek kuchnia. Drzwi prowizorycznej śniadalni są w ruchu, wbiegła do niej mała tancerka z naprzeciw położonego teatru i połyka w przerwie talerz ciepłej stawy. Siada w płaszczu zarzuconym na ramiona, prawie naga, z sinymi powiekami, liljowymi ustami, karminowymi policzkami, z grubymi papierowymi rzeszami nad oczami. — Czasu niema na nic, więc chodzimy tutaj, bo w takim stroju niepodobna się pokazać ludziom, — skarży się biedactwo. Podczas, gdy ona zajada, gospodarz pakuje dziesięć porcji na talerzyki papierowe... dla koleżanek. Tamte nie przyszły, bo zmęczone rzuciły się na podłogę małej garderoby i śpią. Pięć przedstawień na dzień, a czasami nawet sześć! — W Europie nawet pojęcia nie mają, z jakim wysiłkiem zdobywa się pieniądze w Ameryce, — skarży się mała.

— Proszę się przyjrzeć naszej gromadnej fotografii w gazecie. Jaka miła i ładna! Tancerki na dachu teatru zająwają wywczasów. A my tymczasem wyzywaliśmy na czym świat stoi, kiedy nas pędzono do fotografii tyle pięt w górę. Ze zmęczenia już nie slyśmy, ale wdrapywały się po schodach po czworakach. Natychmiast po dokonaniu zdjęcia, co trwało może kilka minut, zakomenderowano — „na dół na próbę”. Program na przyszły tydzień. Zaś między trzecim a czwartym przedstawieniem próba w atelier, kawał drogi stąd... Ale proszę bez szminki... i jutro o dziewiątej znów u fotografa... Zdjęcie z nowego programu!”

Tancerki są solistkami, artystkami. Inaczej nie miałyby żadnych szans. Z wszystkich roztaczonych i marzących o zarabianiu tańcem dziewcząt w Ameryce wielkie teatry wyszukują sobie zaledwie 30... Ile więc trzeba umieć, aby dostać się do którego z nich. Taniec, jak taniec, ale poza tańcem nieznośna jest dyscyplina. Głrsza niż w wojsku. A nerwy trzeba mieć mocne jak postronki i umiejętność skupiania uwagi niczym pudeł. Biada tej, która nie od razu pochwyci figurę taneczną, albo opuści takt lub jedną choćby nutę, lub przy fotografowaniu nosem ruszy.

Pewnem wytchnieniem, to wyjazd poza

zgrzyliwa tancerka, prowadząca komendę nad szesnastu pupilkami. Jej rozkazy muszą być dla nich świętością, bo inaczej znalazłby się na bruku, obojętne, gdzie i kiedy. A kary sypie „kapitan” jak z rękawa. Ta pięć dolarów, tamta pięć dolarów za brak wstażki na lewym buciku za zbyt ni róż na prawym policzku, za włoskę wystającą z pod peruki. A kiedy uweźmie się na którą z nich, to zadreczyć potrafi. Nacza kary niemiłosierne, jak np. dbanie o garderobę przez cały tydzień. Napozór to nie strasznego, ale tylko dlatego, kto nie wie, na czym praca ta się zasadza. Codziennie pięć albo sześć razy przed i po przedstawieniu przeniesić z za kulis do garderoby 16 kostjumów, 16 par spodni, 16 fraków, 16 olbrzymich kapeluszy, 16 srebrnych skrzydeł tekturowych, 16 welonów, 16 par bucików, 16 par butów, i zawieźć wszystko według programu na odnośnych hakach. A biada, gdyby nastąpiła pomyłka, gdyby dziewczęta musiały dopiero szukać swych rzeczy i gdyby skutkiem tego dało się odczuć zamieszanie na scenie. A kiedy jeszcze podczas takiego feralnego tygodnia trzeba się bieleć od stóp do głów, malować i natychmiast po tańcu zmywać i znów malować, — a tu co dwie godziny nowe przedstawienie! Późatem trzeba przejrzeć kostjumy, przyszyć oderwane guziki i haczyki i poodrywane ryszki, — pięć razy dziennie czyścić buciki, odświeżać peruki, kapelusze wyprostowywać, poćzochy prać i cerować, oczka podnosić w trykotach. —

Tak wygląda praca tancerki w Ameryce, ciężka, żmudna praca bez chwili spoczynku.

O flircie i przyjaciółach mowy być nie może na terenie teatru, bo „kapitan” prowadzi dziewczęta na postronku nie pozwalając im przemówić do żadnego mężczyzny w obrębie budynku teatralnego. Za nieposłuszeństwo w tym względzie grozi natychmiastowe wyrzucenie.

Jedną z tych małych tancerek uprzykrzyła sobie Amerykę i postanowiła puścić się do Europy, gdzie, jak głoszą w Ameryce, Amerykanie czują się dopiero panami. (alk)

Ogniotrwałe odzienie

Panna Sidet, młoda Francuzka wynalazła nowy rodzaj ogniotrwałego odzienia i urządziła w Joinville ciekawy pokaz swego wynalazku. Pierwszy model stanowi krótki płaszcz z szeroką spódnicą sięgającą do wysokich butów z cholewami, drugi model to strój podobny do ubioru montera lub szofera. Głowę chroni ścisła kapota z maską gazową. W czasie pokazu próbnego polano właścicielkę modelu benzyną i podpalono. Odzienie było doskonałym izolatorem gorąca. Również podczas przejścia przez płonące zarośla okazał się strój ogniotrwały nieocenionym, bo wynalazczyni wyszła z tej próby zdrowa i nie naruszona przez płomienie. Alk.

Winston Churchill, b. angielski kanclerz skarbu, jest bardzo popularną osobistością. Ostatnio słyszy się jednak więcej o jego wypadkach nie-szczęśliwych (np. w N. Jorku) i chorobach, niż o jego działalności politycznej. Na zdjęciu widzimy go w chwili opuszczania na noszach jednego ze szpitali londyńskich, w którym leczył się na tyfus.

Ludzie żyją coraz dłużej

Skandynawja przoduje innym krajom

Badania statystyczne nad długowiecznością doprowadziły w ciągu ostatnich lat statystyków i higienistów do wniosku, iż ludzie żyją dłużej wobec polepszania się warunków higienicznych, przyczem najlepiej kształtują się te warunki w krajach północnych, pogarszają się zaś na południu Europy.

Przeciętna długowieczność jest większa przytem, jak wskazują obserwacje, w krajach rolniczych niż w krajach uprzemysłowionych. W dużych miastach o dobrej organizacji higieny społecznej śmiertelność jest jednak niższa, niż w gminach wiejskich, np. w Europie wschodniej.

Najwyższą przeciętną długowieczność wykazują ze wszystkich krajów europejskich Szwecja, Norwegia, Finlandja, gdzie sięga ona granicy 61—63 lat, w krajach środkowoeuropejskich sięga ona 55 lat (Niemcy 53 lata, Czechosłowacja 56 lat, Austria 50 lat). We Francji warunki są dość korzystne i przeciętna sięga 59 lat. Nierównomiernie natomiast kształtują się stosunki w Anglii, gdyż w Szkocji n. p. przeciętna długowieczność sięga 60 lat, gdy tymczasem w Londynie nie przekracza ona 52 lat. Tak samo przedstawia się ta sprawa w Italji, gdzie w północnej, górzystej dzielnicy kraju oraz w Lombardji przeciętna sięga 58 do 60 lat, gdy nato-

miast na Sycylii przeciętna ta spada aż do 45 lat. Taki wpływ mają warunki ekonomiczne, higieniczne i klimatyczne.

Naogół przeciętna długowieczności europejskiej mieści się w granicach między 55 a 58 rokiem życia, co w porównaniu ze stosunkami, panującymi w Europie przed 50-ciu laty, stwierdza wzrost długowieczności o 12 do 14 lat. Obniżenie śmiertelności i przedłużenie przeciętnej życia europejskiej przypisać należy zatem w pierwszym rzędzie polepszaniu się stalemu warunków higienicznych i społecznych, w jakich żyją i pracują szerokie masy. Najwyraźniej i najdobitniej świadczy o tem stan rzeczy w krajach skandynawskich, gdzie higiena społeczna stoi na najwyższym stopniu rozwoju i nie ogranicza swego wpływu na miasto, lecz obejmuje nimi także osiedla i gminy wiejskie. — Stąd ta równomierność warunków higienicznych w Szwecji np., gdzie miasto większe lub mniejsze czy też wioska w odległej prowincji północnej posiadają te same zasadnicze urządzenia i instytucje higieniczno-społeczne, np. apteki, żłobki, ochronki, stacje opieki lekarskiej etc.

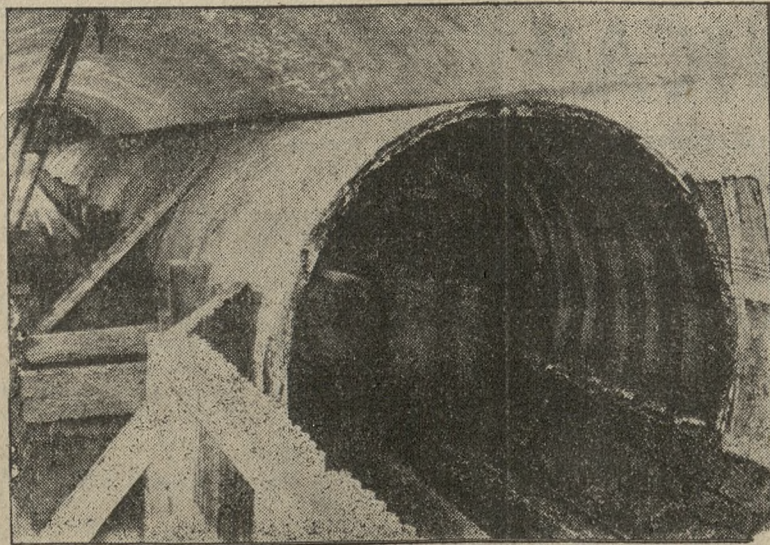
Skutkiem ubocznym wzrostu przeciętnej długowieczności jest to, że naogół liczba ludzi starszych silnie wzrasta w społeczeństwach europejskich, absolutnie i stosunkowo. Społeczeństwa europejskie stają się starsze ze względu na swój skład jakościowy. E. R.

Cudowne uzdrowienie w Lourdes

(KAP.) Ze Strasburga donoszą o cudownem uzdrowieniu pewnej młodej dziewczyny z Alzacji, która od 6 lat była ciężko chora a po pobycie w Lourdes nagle uzdrowiała. Zarówno biuro lekarskie w Lourdes jak i doktorzy w Alzacji stwierdzili, że uzdrowienie chorej nastąpiło jedynie wskutek cudu. Ludność przewleka powrót uzdrowionej dziewczyny do domu owacyjnie.

Dziwaczny kraj

W królestwie Jemen (Arabja) wydane zostało rozporządzenie, w myśl którego w całym kraju zostało wzbronione posiadanie gramofonów. Jednocześnie zaś ogłoszono drugie rozporządzenie, na podstawie którego ustanowiony zostaje specjalny podatek od wszystkich mężczyzn, którzy będą się... golić. Motywów obu tych dość dziwacznych dekretoów nie podano. A szkoda, bo byłoby ciekawe.

Tunel dokoła tunelu. W Londynie dawny tunel kolei podmiejskiej już nie wystarcza. Trzeba go było rozszerzyć. Ale jak? Pomysłowy inżynier orzeprzawdził więc budowę nowego tunelu dokoła tunelu dawnego, tak że w czasie robót ruch komunikacyjny podmiejski nie doznał ani chwili przerwy. Usunięcie betonu dawnego tunelu nastąpi po zupełnem wykonczeniu nowego.

ŻYCIE HARCERSKIE

Harcemistrz, miesięcznik starszyzny harcerskiej, wychodzący pod redakcją Stanisława Sedlaczka w nr wrześniowym zawiera: „Triumf i żałoba narodu” artykuł poświęcony pamięci Żwirki i Wigury; „Wytężone ruchy naukowe na rok 1932/33” harc A Kamińskiego; „Wychowanie obywatelsko-państwowe w Harcerstwie” kom. Chor. Krak. Wład. Szczyrka; „Harcerstwo a ruch robotniczy” hm J. Dąbrowskiego; „Współpraca nauczyciela robot z drużyną” H. Zwolakiewicza; „Opiekun drużyny” J. Późniaka; „Przygotowanie ćwiczeń zastępu” E. Pelca; „Milijny — za granicę” artykuł propagandowy na rzecz naszego przemysłu; St. Niemierko: „Wreszcie obszerny dział informacyjny” — Numer następny, który ma się ukazać w dniach najbliższych, poświęcony będzie metodycznym doświadczeniom z kursów i obozów letnich.

Polskie drużyny harcerzy zagranicą

Polskich harcerzy zagranicą mamy najwięcej w Ameryce, gdzie w 55 drużynach zorganizowanych jest zgórą tysiąc harcerzy. Praca tych drużyn harcerzy oparta jest na ścisłej współpracy z Sołectwem polskim. Centrem całej tej pracy jest główna kwateryn sokoło-harcerska w Chicago, w której od kilku lat stanowisko podnaczelnika zajmuje b. komendant Chórągwi Poznańskiej Harcerzy, harcemistrz Mieczysław Wasilewski, popularnie przez harcerzy poznańskich „Czarnym Wilkiem” zwany.

Poza Ameryką silnie zorganizowane jest również harcerstwo polskie w Czechosłowacji, oraz Z. H. P. w Niemczech. W Czechach mamy 24 drużyny z ogólną liczbą 500 harcerzy. W Niemczech zaś jest 14 drużyn z 400 harcerzami. Jakkolwiek harcerstwo polskie w Czechosłowacji, jak również i w Niemczech stanowi oddzielną organizację, utrzymuje jednakże — podobnie jak wszystkie drużyny harcerzy zagranicą — stały kontakt z „H. P. Poza” — całą pracę metodyczno-programową opierają polscy harcerze na regulaminach Z. H. P. Zrozumiałą jest rzeczą, że największym zadaniem polskich drużyn harcerskich jest w pierwszym rzędzie pielęgnowanie mowy ojczystej! Z zadania tego drużyny polskie wywiązują się sumiennie. Dodać należy, że harcerstwo polskie w Niemczech urządziło w ubiegłym miesiącu w Ziemleńcach pierwszy zlot swych drużyn, który zgromadził 220 harcerzy i harcererek.

Niemniej licznie zorganizowani są polscy harcerze we Francji, gdzie mamy 15 drużyn z ogólną liczbą 600 harcerzy. Drużyny te — podobnie jak drużyny harcerskie w Gdańsku — należą bezpośrednio do Z. H. P.

Poza tym mamy 11 drużyn z 300 harcerzami na Litwie, 4 drużyny z 100 harcerzami w Rumunii i 2 drużyny z 70 harcerzami w Brazylii. Niewątpliwie jest jeszcze cały szereg polskich drużyn harcerskich zagranicą, które nie nawiązały dotąd kontaktu z komisarzem zagranicznym Z. H. P. Stąd też liczby powyższe mogą być nie zupełnie ścisłe. (Jar)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **K. S. „Sparta”**. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 15 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarskiego 18.

— **Hufiec Młodych Rozwojowców**. Zebranie plenarne odbędzie się dziś w sobotę 15 bm. o godz. 20 na sali Księgarni św. Wojciecha. Aleje Marcinkowskiego nr. 22. W programie ciekawy referat.

— **Tow. „Obywateli Polaków z Obczyzny”**. Zebranie odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godz. 16 u p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej** zwiedza w niedzielę 16 bm. fabrykę mydła „Blask” w Starolecie. Zbiórka o godzinie 11 przy końcowym przystanku tramwajowym w Dębcu, w godz. o godz. 11,30 przed fabryką w Starolecie.

— **Kolo Śpiewu „Lutnia” w Poznaniu**. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godz. 11,30 w lokalu druha Tritta przy ul. Dębieckiej 40.

— **Zrzeszenie Tokarzy w Przemysle Metal. w Poznaniu**. Zebranie plenarne odbędzie się 16 bm. o godz. 10,30 w sali zebrań p. Jarockiej.

— **Bractwo Wstrzemięźliwości**. Zebranie propagandowe odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godz. 17 w Domu Katolickim na Śródcie. Zajmujący referat wygłosi p. Strugarek, występ Kółka Muzycznego przy Chórze Salezjańskim oraz śpiew p. Łukaszykówny.

— **Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego im. Ignac. Paderewskiego, Dziel. III. Zamk.** W niedzielę 16 bm. na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelagu odbędzie się poza strzelaniem zespołowe również strzelanie o godność mistrza Legjonu Wielkopolskiego, w którym każdy członek może i winien brać udział. Początek o godz. 9. Kierownikami zawodów jest kapitan Karłowicz.

— **Związek Malarzy**. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godzinie 11 na salce p. Światalskiego „Pawilon” ul. Podgórna 13.

— **Bocznosc Powstańcy i Wojacy im. p. Fr. Ratajczaka Poznań - Śródmieście**. Celem wzięcia udziału w ostrym strzelaniu

Legjonu Wielkopolskiego zbiórka wszystkich członków w niedzielę 16 bm. o godz. 10 na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelagu.

— **Związek Zawodowy Pracowników Kupieckich Oddział Poznań**. W niedzielę 16 bm. rozpoczynamy schadzki koleżeńskie.

— **Pozn. Oddz. Zrzeszenia Lek. Wet. R. P.** W niedzielę 16 bm. o godz. 11 odbędzie się w sali restauracji „Continental” zebranie miesięczne.

— **Kolo Tow. Rękodzielników w Poznaniu**. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godz. 17 w lokalu zebrań p. Gaworskiego. Nowy Rynek nr. 4. W kasie pośmiertnej wypadek 114.

— **Kat. Tow. Robotników „Oświata” przy parafii św. Marcina w Poznaniu**. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godz. 17,30 na salce przy św. Marcinie.

— **Tow. Hod. Goł. Pocztowych „Paderewski”**. Zebranie miesięczne 16 bm. w lokalu p. Dusika, ul. Marsz. Focha nr. 62 o godzinie 10 rano.

— **Kolo Seniorów Poznań - Jeżyce**. W odbywających się międzytowarzyskich zawodach w grach pokojowych, urządzonych przez Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Katolickiej p. w św. Kazimierza, które odbędą się w niedzielę 16 bm. o godzinie 15 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarskiego 18, bierze udział Kolo nasze. Przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Kolo Seniorów Stow. Młodzieży Obywatelskiej par. archikat. w Poznaniu** zwiedza w niedzielę dnia 16 bm. Muzeum Wielkopolskie przy Al. Marcinkowskiego. Zbiórka o godzinie 10,15 przed wejściem.

— **Szkoła krawiecka przy Zjedn. Prac. Rzem. dawniej Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej w Poznaniu**. Miesięczne zebranie odbędzie się w poniedziałek 17 bm. o godzinie 20 na sali 20 Domu Rzemieślniczego. Wały Zym. Starożytności 9. I pr.

— **Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście**. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 17 bm. o godz. 8 wieczorem w „Ognisku” przy Alejach Marcinkowskich 26. Na porządku obrad m. i. referat. O liczny udział prosi Zarząd.

— **Kolo Absolwentek II Szkoły Wydz. Schadzka kółka literackiego odbędzie się w poniedziałek 17 bm. o godz. 19 w szkole przy ul. Krętej. Schadzki koleżeńskie jak zwykle w czwartki o godz. 10-21.**

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu**. Zebranie odbędzie się w poniedziałek 17 bm. o godz. 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad: wykład, który wygłosi p. syndyk Ehrenberg.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. J. A. Z. w Poznaniu**. W sprawie obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej w nowym kościele św. Michała, prosimy przybyć do redakcji, do kierownika działu „Wiadomości Potocznych” (K)

— **Ekt. — Poznań**. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej — Starostwo powiatu poznańskiego w Poznaniu przy Wałach Leszczyńskiego 10. (K)

— **Ka. B.** Szkoły takiej nie ma. O warunkach tej kariery poinformuje Komenda Policji Państwowej, pl. Wolności nr. 12. (K)

— **Włodzimierz**. Gotowe budynki drewniane: „Ekonomia”, Spółka Akc. Gospodarstwa Krajowego, Starzysko, województwo kieleckie. — „Oikos”. Spółka Akc. dla Przemysłu Drzewnego, Łwów, 3 Maja 16. (K)

— **L. K. Poznań**. Na tych sprawach nie znamy się. Radzimy poinformować się u fachowca, np. u p. J. Kopyńskiego, ul. Marsz. Focha 127. (K)

— **M. Fecha 62**. Ustawa o urlopach nie zawiera takiego przepisu, radzimy więc nie wierzyć. (K)

— **K. L. z B.** Komisarycznie radca wojewódzki p. Wilczyński (K)

— **Paderewski**. 28 listopada 1907 (K)

— **Giovane — Poniec**. Wydanie poranne wysyłamy jak najwcześniej; późniejsza wynika z winy poczty i radzimy zatałać się w urzędzie pocztowym. — Adres p. D.: Chłudowo pow. poznański. — Uzyskanie paszportów ulgowych jest mało prawdopodobne; zależy przedewszystkiem od celu podróży. Informacji bliż-

„EMKA”

już nie potrzebuje reklamy, gdyż towar jej mówi sam za siebie.

Prz. 5 110 20 41 98 97

KURS RYTMIKI I PLASTYKI

Walentyny Wiechowiczowej.

Kursa dla Pań rok I i II, dla Panów rok I i dla dzieci od lat 5 do 14. Lekcje odbywają się w śródmieściu i na Łazarzu w godzinach popołudniowych i wieczornych. Wpisy i informacje w Poznańskim Instytucie Muzycznym, Ogrodowa 4, w godzinach kancelaryjnych i osobiste u p. Wiechowiczowej w sali Makowskiego pl. Wolności 14a, codz. godz. 4-5. Zg 16 299

KRONIKA TOWARZYSKA

Z okazji zamknięcia sezonu wioślarskiego odbędzie się dnia 15. b. m. o godz. 20 w sali „Belwederu” dancing wioślarski, na który P. K. T. W. zaprasza członków wszystkich klubów wioślarskich i sympatyków tego sportu. dg 1 426

Związek Polaków Kresów Wschodnich urządza pod protektoratem Księżny Zdzisławowej Czartoryskiej 23 października w sali „Adrii” herbatkę z rancami i bridżem o godz. 5 po południu. Doskonała muzyka, miła i wesoła zabawa zapewniona. Bilety wstępu łącznie z podwieczorkiem 2 zł. 50 gr, akademickie 2.— zg 16 334

Wielki Wieczer Humor, połączony z zabawą taneczną, urządza Stow. Składaczy Maszynowych w Poznaniu n. swych bezrobotnych w niedzielę 30 b. m. w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a. Na program składają się monolog, najnowsze kuplety oraz humoreska na czasie p. t. „Recepta na kryzys” w 1 akcie. Początek zabawy o godz. 7 wieczorem. Przedstawienie o godz. 10 wiecz. — Wszystkich nam zycielichy gości i sympatyków jak najuprzejmiej zapraszamy. Pierwszorzędna orkiestra! — Dochód przeznacza się na gwiazdkę dla bezrobotnych składaczy maszyn. Niskie ceny wstępu: panie 1.— zł, panowie 1,50 zł. zg 16 328/9

szczych udzieli starostwo powiatowe. Najniższa cena paszportu ulgowego 80 zł; wyższe 5 do 15 zł, zależnie od kraju. Koszt normalnego paszportu 400 zł. (K)

— **Józef K., ul. Marynarska**. Jeżeli, zezwalając na wstawienie drzwi, gospodarz nie zastrzegł sobie do nich prawa, może Pan je teraz zabrać, pod warunkiem, że własność gospodarza nie zostanie przez to znieszczone. (K)

— **100 A. N. Poznań**. Prawa takie nie ma; może żądać tylko na podstawie dobrowolnej umowy. W razie sporu radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu, pl. Sapieżyński (K)

— **Stacy N. N.** Wlepianie znaczków już nie jest Panu potrzebne. Radzimy porozumieć się z Zakładem Ub. Prac. Um. w sprawie zaliczenia nabytych dawniej praw emerytalnych. (K)

— **Rzemieślnik**. Może Pan oczywiście ubiegać się o świadectwo ubóstwa. Jeżeli Pan je uzyska, to sam wyznaczy Panu adwokata i, prawdopodobnie będzie trzeba od dotychczasowych adwokatów sprawy odebrać. Testament jest oczywiście ważny; wynik wytoczonej skargi jest wątpliwy. Sądówkę można zaskarżyć do sądu. (K)

— **Zmarliwiony kupiec**. Nie był Pan ubezpieczony, więc nie przysługują Panu prawo do zasiłków z Funduszu Bezrobocia. My nie trudnimy się pośrednictwem. Może Pan skorzysta z naszego działu ogłoszeń? (K)

— **L. L. Buk**. Wyrok podobny był, lecz nie ma on znaczenia dla wszystkich wypadków; ustawa przewiduje 2 wzgl. 1 proc. miesięcznie. (K)

— **N. W. 169**. Ma prawo do płacy zarobkowej w ciągu trzymiesięcznego czasu, jeżeli wypowiedzenia. Należność ta ma pierwszeństwo w myśl art. 23 rozp. Prez. Rzpł. o umowie o pracę pracowników umysłowych. (K)

— **P. M. Kuźdowicz**. Nie znamy tej spółdzielni i nie wiemy, czy jeszcze istnieje. (K)

Kiedy gra Jan Kubelik

„Ołbrzymia sala Wielkiej Opery przepełniona do ostatniego miejsca. Obecny dostojnie cały Paryż. W loży reprezentacyjnej Prezydent Republiki wraz z członkami Domu Cywilnego i Wojskowego. Korpus dyplomatyczny w komplecie. W lożach najwybitniejsi przedstawiciele arystokracji, sztuki, światowej finansjery... Najpiękniejsze kobiety, najwspanialsze toalety... Czerń fraków, olśniewający blask brylantów, ordery... — Jednym słowem jeden z tych wielkich „soir gala”, które nawet w Paryżu stanowią sensację...”

JAN KUBELIK GRA...

Znowu stoi przed nami ten człowiek, którego nazwisko przetrwało do legendy, prawdziwy Paganini XX wieku, bożyszcze tłumów, skrzypek, który czasem swej cudownej gry zdobył świat i miliony, a jak wieść głosi, stracił wszystko i żyje znowu tylko dla swej wielkiej sztuki...

JAN KUBELIK GRA...

Nie zdajemy sobie dokładnie sprawy z tego, co gra, zresztą jest to obojętne, nie analizujemy tej cudownej muzyki, jesteśmy zachwyceni oszaleciem...

JAN KUBELIK GRA...

Tak pisał po koncercie wielkiego miłośnika w Paryskiej Operze świętym krytyk i felietonista „Paris Midi”, Fernand La Borne.

To samo jest w każdym wielkim mieście świata, gdzie tylko KUBELIK zjawi się na estradzie koncertowej.

Czyż potrzebujemy dodawać, że jedyny koncert mistrza skrzypków JANA KUBELIKI, który odbędzie się w Poznaniu w piątek, dnia 21 października b. z. w Auli Uniwersyteckiej

wywołal jak olbrzymie zainteresowanie. że już dziś 7 dni przed koncertem znaczną część biletów wyprzedano a zamówienia na bilety napływają z całej prowincji. Ceny biletów, tak na koncert KUBELIKI, nabywane od 2-3 zł. Przedstawiciel biletów w składzie cywil. p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-55. Zg 16 347

Stowarzyszenie Młodych Polek im. św. Jadwigi

Poznań, św. Łazarz

urządza

w niedzielę, dnia 16 października r. b. o godz. 7 wiecz. na sali „Wiktoria” przy Rynku Łazarskim 18

PRZEDSTAWIENIE

połączone

z wieczorkiem tanecznym

Odegrana zostanie arcywesoła krotowila Bogdana Katerwy w 3 aktach p. t.

„URWIS”

na które jak najuprzejmiej zaprasza

zg 16 332/3

Zarząd.

— **H. J. K.** Nie można zająć w ten sposób; konieczny jest wyrok sądowy. Nie brutto, lecz od sumy przypadającej do wypłaty. Zająć nie można, jeżeli odpowiedzialność części płacy już jest ztążoną; jakkolwiek inne względy, czy argumenty dłużnika, są prawnie bez znaczenia. Podatki i daniny publiczne mają pierwszeństwo. — Niewykupiony weksel należy oddać notariuszowi do wdrożenia skargi. W sprawie pożyczki nie można wdrożyć sprawy karnej, a tylko prywatno - prawną; tylko jeżeli istotnie wydano pożyczkę w sposób oszukawczy, możnaby wytoczyć sprawę karną. Jeżeli się pieniądze tych nie da jakoś wyegzekwować, no — to przepadły. (K)

Za ogłoszenia i reklamy odprawiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Chrześcijańska Spółdzielnia „Wiano”

W czasach ciężkiego kryzysu z uznaniem należy powitać każdą solidną inicjatywę, która przynosi pewne odciążenie w ogólnej sytuacji gospodarczej ludności, a każdy fakt osiągnięcia pomyślnych rezultatów podjętej inicjatywy winno społeczeństwo przyjąć z radością i zadowoleniem.

Przed rokiem mniej więcej założyło grono poważnych obywateli w Poznaniu bardzo pożyteczną placówkę pod firmą „Wiano”. Chrześcijańska Spółdzielnia Wzajemnych Kredytów — Spółdz. z odp. udz. której biura mieszczą się przy ul. Sienkiewicza nr. 3. „Wiano” jest instytucją ogólnokrajową i różni się od wielu innych tego rodzaju instytucji tem, że posiada specjalny „Fundusz Zapomogowy”, z którego wypłaca członkom, zawierającym związek małżeński oraz spadkobiercom po zmarłych członkach „zapomogi bezwrotne” w wysokości zł. 1.000,— na każdy udział. Są to zapomogi wypłacane ze specjalnego, jak już powiedziano funduszu zapomogowego, uzupełnianego przez członków składkami kwartalnymi, których wysokość przy liczbie 5.000 zarejestrowanych udziałów członkowskich wynosi 20 gr. od każdego udziału na każde 1.000 zł. wypłaconej zapomogi. Do uiszczania składek tych są członkowie zobowiązani dopiero po upływie 10 miesięcy członkostwa. Wpisowe wynosi 10 zł. od każdego udziału — Udział w wysokości zł. 50,— jest płatny ratami miesięcznymi po zł. 5,—. Poza tem udziela „Wiano” jako instytucja kredytowa — zwykłych pożyczek bankowych.

Są to ogólne informacje o przedmiocie przedsiębiorstwa.

Rezultatem sumiennej i rzetelnej działalności tej ze wszech miar pożytecznej instytucji jest wprost zadziwiający przyrost członków z całej Polski. Tak np. przybyło w miesiącu lipcu r. b. 663, w sierpniu 710, a w mies. wrześniu 1032 zarejestrowanych udziałów. W dniu 16 października r. b. wynosiła ogólna liczba zarejestrowanych udziałów 6.903. Pożyczek udzielono ogółem 53 na łączną sumę zł. 35.960,—.

Z powyższego wynika, że jest to placówka nadzwyczajna żywotna i zdrowa i jej zasady i jej solidna chrześcijańska firma rokuja jak najlepszy rozwój — tembardziej, że władze nadzorczą sprawują ludzie znani i odpowiedzialni z p. Dr. Wacławem Stefankim na czele. Wypada również nadmienić, że Spółdzielnia „Wiano” jako instytucja ogólnokrajowa znajduje się pod ścisłą kontrolą Państwowego Rady Spółdzielczej przy Ministerstwie Skarbu, co gwarantuje każdemu członkowi należyte zabezpieczenie jego udziału oraz wypłatę zapomogi.

Obecnie przechodzi „Wiano” z okresu graniczącego w okres wykonawczy. Już bowiem z dniem 8 listopada r. b. rozpoczyna się okres wypłat zapomóg bezwrotnych. Rozpoczyna się zatem okres czerpania korzyści dla tych członków, którzy od samego początku istnienia obdarzyli „Wiano” swem pełnem zaufaniem.

Ogólne zasady tej pożytecznej i na solidnych podstawach opartej instytucji zjednała sobie z pewnością uznanie w jeszcze szerszym niż dotychczas kręgu społeczeństwa, a zwłaszcza wśród młodych, którym nierzadko tak trudno założyć własne ognisko rodzinne.

Szczegółowych informacji udziela Zarząd Spółdzielni.

Redakcja nasza ze swej strony zwraca Zarządowi jaknajlepszego powodzenia staropolskiem „Szczęść Boże”! Pr. 5 127 41.103

W dniu 13 października 1932 r., przeżywszy lat 54, rozstał się z tym światem, nasz najukochańszy mąż i ojciec, ś. p.

Władysław Pluciński

właściciel apteki na Łazarzu.

Pogrzeb odbędzie się dnia 16 b. m., t. j. w niedzielę, o godz. 3 po południu z kaplicy cmentarza ewangelickiego na Górczynie, o czym zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Kolegów

zg 16 335

w nieutulonym żalu pograżeni
żona, syn i rodzina.

Za liczne dowody współczucia, za wieńce i udział w pogrzebie mego najukochańszego męża i naszego najdroższego ojczulka, ś. p.

Jana Ziółka

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu, Cechowi Rzeźnickiemu, Tow. Powstańców i Wojaków (Śródmieście) Tow. Ogródków Działkowych im. Sienkiewicza oraz wszystkim Krewnym i Znajomym nasze serdeczne

Bóg zapłać!

zg 16 341

Żona z dziećmi.

Dnia 13 października 1932 r. po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., zasnęła w Bogu nasza najukochańsza córka, siostra i szwagierka, ś. p.

Nusia Wawrzyńska

Pogrzeb odbędzie się w dniu 16. b. m., o godz. 17 z kostnicy na Dębcu, o czym zawiadamia

pograżona w ciężkim żalu
rodzina.

Łakowa 18.

zg 16 351

Dnia 15 października 1932 r., o godz. 1 w nocy, po długich i ciężkich cierpieniach, rozstał się z tym światem, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, najukochańszy ojciec i dziadek, ś. p.

Ludwik Mnichowski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 18 b. m., o godz. 11 przed poł.

W imieniu stroskanej rodziny donosi

zg 16 340

Ks. Henryk Mnichowski.

Junczewo, p. Damasławek, 15. X. 1932.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dziś zasnął w Bogu po długiej, cierpliwie znoszonej chorobie, przygotowany Sakramentami św., nasz najstarszy syn, brat i wnuk, ś. p.

Wiktor Witold Borkowski

w 17 roku życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 18., o godz. 4 po południu z domu żałoby, ul. Wielka 18, na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne odprawi się w kościele parafialnym w środę, o godz. 8.

W ciężkim smutku pograżeni

Leonardostwo Borkowsky.

Poznań, dnia 15 października 1932 r.

zg 16 354

Dnia 14. b. m., o godz. 11 w południe zasnęła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, siostra, ciotka i kuzynka, ś. p.

Leokadja z Kierskich Kurowska

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 17. b. m., o godz. 4 po południu z domu żałoby przy ul. Wronieckiej 20, na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej, o czym donoszą Krewnym i Znajomym

strapieni

mąż, dzieci i rodzina.

zg 16 340/50

Msza św.

za spokój duszy ś. p.

Władysława Plucińskiego

odbędzie się w kościele OO. Franciszkanów dnia 17 b. m., w poniedziałek o godz. 9.30. o czym zawiadamia wszystkich bliskich i życzliwych

pozostała w nieutulonym żalu

zg 16 339

żona z synem.

Andrzeja Mikołajczaka

oraz okazali tyle współczucia w ciężkim smutku naszym, składają na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

ng 5 862

żona z rodziną.

LEKARZ SPECJALISTA CHIRURG-PLASTYK

Dr. St. MICHAŁEK-GRODZKI

Warszawa, Wspólna 49 m. 3.

Operacje estetyczne twarzy, nosa, uszu. Plastyczne
bustu, brzucha, kończyn. Ginekolog. plastyczne. Znie-
kształcenia ciała. Braku owłosienia (tęsin, brwi i rzęs)
metodami plastycznymi. Godziny 12-2 i 5-7. ng 5 859

Kafle do pieców

pierwszej jakości, gładkie i ozdobne w wszystkich kolorach;

glazurowane płyty

ścienne i licówki

do wykładania ścian, kotłów

i pieców;

kamionkowe płyty

posadzkowe

krajowego i zagranicznego

wyrobu;

tynek szlachetny

w różnych kolorach i odcie-

niach i wszelkie inne mate-

riale budowlane. ma w wielkim

wyborze stale na składzie

GUSTAW GLAETZNER.

Centrala Materiałów Budowlanych i Dachówek

POZNAN 3, ulica Jasna nr. 19.

Tel. 65-80 i 65-28. Składowa:

ul. Kraszewskiego 10,

dg 1 355

50 móg

pszennej zabudowane maszynowe.
inwentarze kompletne. przy Po-
znaniu — 20 000 wpłaty 10 000
złoty. Bloch Poznań, Długa 5
zd 36 29

SALON MÓD „MIRA“

Zawiadamia Wielce Szan. Klientę o przeniesieniu swego
„SALONU MÓD“

na ul. Nową 11, I. piętro

Zapraszamy Szan. Klientki oraz wszystkie Panie, które
pragną zapoznać się z najnowszymi modelami na sezon

Jesień - Zima 1932/33

Bogata biblioteka najnowszych żurnali pozwoli każdej
Pani wybrać stosowny elegancki model

na Kostjum - Suknię - Płaszcz

które wykonamy ze znaną rutyną i gustem a przytem
po cenie jaknajprzystępniejszej.

Pr 5 125-57.267

Szanownej naszej Klienteli podajemy do łaskawej wiadomości, że
z dniem dzisiejszym oddalimy wyłączenie sprzedaż naszych fabryka-
tów w dziedzinie kolejek polnych na województwo Poznańskie firmie:

„PŁUG PAROWY“

Fr. Tuszewski i A. Blum

Poznań, ulica Grunwaldzka 21.

Dziękując za okazane nam dotychczas zaufanie, prosimy Szanownych
Klientów o skierowanie swego zapotrzebowania bezpośrednio do wymie-
nionej firmy i kreślimy

z poważaniem

Orenstein & Koppel T. z o. p.
Gdańsk.

Powołując się na powyższe ogłoszenie firmy Orenstein i Koppel,
zapewniamy Szanowną Klientelę, że usilnym naszym staraniem będzie, aby
zadowolili Ich pod każdym względem.

Polecamy usługi nasze i kreślimy

z poważaniem

PŁUG PAROWY

Fr. Tuszewski i A. Blum

FABRYKA MASZYN

POZNAN, ul. Grunwaldzka 21 — Tel. 68-16.

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

odbędą się na torze w **ŁAWICY** w niedzielę **16 października**

Początek gonitw o godz. 14-tej, bez względu na pogodę. Dojazd pociągami kolejowymi o godz. 13,26 oraz autobusami od Mostu Teatralnego. W niedzielę gonitwa loteryjno-sprzedażna — los w cenie zł 1,50 oprócz szansy wygrania konia upoważnia do wolnego wstępu na trybunę.

Projektowane są 4 dni dodatkowe, 23 i 30 X. oraz 1 i 6 XI. po zatwierdzeniu programu przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych.

Pr 5 145-41.135

„CAFÉ ESPLANADE“

Podajemy do wiadomości W. Szan. Klienteli, że **rozpoczynamy od dnia 17-go października r. b. sprzedaż**

ciastek, tortów i ciast na miasto

Aby dać możność przekonania się W. Szan. Klienteli o wykwintnym smaku naszych wyrobów,

codziennie dodajemy do dużej kawy **jedno ciasteczko gratis.**

Do każdego **10-ciu ciastek** sprzedanych na miasto — **prezent z Fabr. Fajansu** St. Mańczak-Chodzież.

Własny wypiek. — — — SPECJALISTA WARSZAWSKI
Z poważaniem **ZARZĄD.**

Pr 5 028-41.35

Hurt

NA GROBY DO ILUMINACJI

Detal

Lampki kolorowe z oświetleniem tuzin 2,70

Talerze iluminacyjne sztuka 2,10, 2,50 i 3 50 zł

Swiece w wielkim wyborze po znanych tanich cenach poleca

Skład główny

CENTRALNA DROGERJA - J. CZEPCZYŃSKI

Poznań, Stary Rynek 8. Tel. 3324, 3315, 3238, 3115

Oddział J. CZEPCZYŃSKI, Franciszka Ratajczaka 38. Tel. 2749
właściciel J. Czepczyński, Centralna Drogerja, Stary Rynek.

Pr 5 000-41.71

Za pół darmo

sprzedajemy od dziś okazjnie zakupione partje towarów:

Nowości na suknie czysta wełna	3,75
Ryps na płaszcze zimowe	6,00
Georgetta na płaszcze zimowe	8,50
Materiały na ubrania męskie I. Serja	3,75
dto. II. Serja	4,20
Czesanka ubraniowa I. Serja	12,50
dto. II. Serja	16,50
Materiały na jupy męskie	5,50
Materiały na męskie palta	9,50

Mimo tak niskich cen udzielać będziemy **10% rabatu** do końca b.m. przy zakupie gotówkowym

R.iC.KACZMAREK

POZNAN, UL. NOWA 3.

Pr 5 118-41.93

Wszelkie

CHOROBY ŻOŁĄDKA

i wątroby, katar żołądkowo-kiszczowy, hemoroidy, biegunki, żółtaczkę, żółtaczki — leczą skutecznie **ZIOŁA Dra BREYERA** Nr. 3 znane i wypróbowane w całej Polsce i zagranicą.

NERWY schorzone, objawiające się stałym bólem głowy, bezsennością, apatią do życia — leczą skutecznie **ZIOŁA Dra BREYERA** Nr. 4, które uspokajają i wzmacniają nerwy.

Pr 5 008-70.94

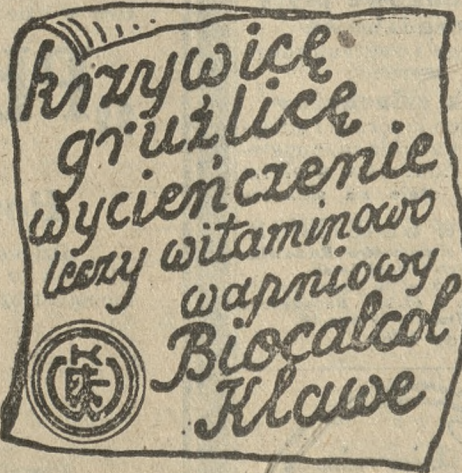
Zadać w oryginalnym opakowaniu w aptekach i składach aptecznych lub w wytwórni „POLHERBA“ Kraków, Podgórze Skr. 48. Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wytwórni broszurkę „Jak odzyskać zdrowie“

DRZEWKA I KRZEWY OWOCOWE

alejowe, pienne, półpienne, krzaczaste po bardzo niżonych cenach polecają

MIEJSKIE SZKOŁKI, POZNAN - NARAMOWICE

Cenniki wysyłamy bezpłatnie.
Pr 5 027 57 222

ŻYRANDOLE, ZELAZKA, GARNUSZKI, CZAJNIKI I LAMPKI NOCNE

gustowne — tanie wyrobu

Fabryki BRACIA BORKOWSCY Sp. Akc.

Oddział w Poznaniu Pr 4775-39 208

Aleje Marcinkowskiego 23 Telefon 51-20

Lokal handlowy

narożnik Pocztowej i Zamkowej, nadający się na branżę blawatów ewentl. z 6 p. pokojem mieszkaniem na I piętrze od 1. 1. 1933 r. do wynajęcia. Zgłoszenia: Skład Tępeł, Pocztowa 31. Pr 4 970 10,72

NASZYM CELEM

PAN dobrze ubrany!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie „**SŁUŻBY odbiorcom**“

oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klienteli do siebie.

Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obcyć się nie może.

Czynimy to dalej dla tego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen **garderoby męskiej**. — Wówczas bowiem przekona się każdy, że tak dobry towar należy polecać, by dotarł do najszerzych warstw czytelników naszych ogłoszeń. —

Bowiem jak powtarzamy, zadaniem naszym jest, by każdy **Pan był dobrze ubrany**. —

Dzierzmy prym co do wyboru i niskich cen, gdyż mamy największy wybór nie tylko w Poznaniu lecz w całej Polsce. —

Jako specjalne magazyny garderoby męskiej, osiągnęliśmy w sprzedaży detalicznej **MILIONOWY OBRÓT**, co jest naprawdę ogromnym sukcesem w obecnych ciężkich czasach

Zarabiamy **BARDOZO MAŁO**, lecz sprzedajemy za to **BARDOZO DUZO**, a więc w interesie każdego leży, ażeby kupować tam, gdzie wielki zbył przy minimalnych zyskach.

POLECAMY na zimę: Kilkaset **PŁASZCZY** w najnowszych fasonach, po cenach dla każdego przystępnych. — **FUTRA** spacerowe i do podróży, od skromnych do najwykwintniejszych — wybór wprost przygniatający ilością a ceny **NAJNIŻSZE!** — **KOZUCHY** surowe do stróżowania, wyprawa rosyjska! **KOZUCHY** poszyte **SZOFERSKIE** długie, ciepłe i nie drogie! **KURTKI** futrzane, **KURTKI** skórzane. **BURKI** zwykłe, **SZYNELE** do podróży, **KOCE** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami, **SPODNIE**, **BRYCZESY**, **GOLFY** wybór olbrzymi!

UBRANIA spacerowe, sportowe i wizytowe. **MATERJAŁY** z metra, najmodniejsze desenia, w olbrzymich masach, po cenach fabrycznych. **OZIAŁ MIAROWY** pod kierownictwem bardzo utalentowanych przykrawaczy, może zadowolić najwybredniejsze wymagania znawców i miłośników mody.

Specjalność modernizacji i poszycia futer. — Dostarczamy nasze towary także za bony Tow. „**KREDYT**“

EDMUND RYCHTER

1SZY mag ul. Fr. Ratajczaka 2, najwykwintniejsze ubiory męskie, tel. 26-07, 54-15
2GI „ ul. Wrocławska 14, pierwszorzędną garderobę męską, tel. 21-71
3CI „ ul. Wrocławska 15, (po schódkach), odzież popularna i zawodowa, tel. 54-25

Czwarty nowo utworzony magazyn 5 okien wystawnych, 3 wejścia. **Ostrów Wlkp.**
Rynek 18, telefon 35. dz 1357/8

MEBLE

skromne i wykwintne

znane z solidnego wykonania, pierwszorzędnej jakości i niskich cen poleca

Antoni Baranowski

Poznań

Po zlikwidowaniu składnicy

wyłącznie Podgorna 13.

Pr 5 142-41.118

Oprawy książek
Wszelkiego rodzaju
Inteligentnia
rukami Toruńskich
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Zdumiewające

horoskopy

dla KAŻDEGO

Przepowiemy Wam teraz Wasz rzeczywisty horoskop życiowy!

Kto pragnie dowiedzieć się nie płacąc za to nic, co mogą powiedzieć gwiazdy o jego losach, czy czeka go powodzenie, bogactwo i szczęście, o interesach, miłości, małżeństwie, przyjaźni i nieprzyjaźni, podróżach, chorobach, szczęśliwych i nieszczęśliwych okresach życia, czego należy unikać, jakie okazje wykorzystać oraz szeregu innych drogowych informacji, może otrzymać horoskop życiowy według gwiazd i to **zupełnie bezpłatnie**.

BEZPŁATNIE otrzymacie natychmiast Wasz horoskop według gwiazd sporządzony przez tego wielkiego astrologa, którego przepowiednie wprawiły w podziw najpoważniejszych ludzi obu półkul. Należy tylko przesłać nazwisko i adres własnoręcznie wyrażnym pismem, wskazać czy mężczyzna czy kobieta (zameżniona, żonaty, panna, lub kawaler) lub podać tytuł Wasz z dokładną datą urodzenia. Pieniądzy wysłać nie trzeba. Kto chce może załączyć zł 0,50 znaczkami pocztowymi (nie przysyłać monet) na pokrycie kosztów, porta i biura. Nadzwyczaj szczegółowy horoskop wprawi Was w zdumienie i rozświecając zatem i pisząc natychmiast pod adresem **ROXROY STUDIOS** Dept. 3330 A Emmastraat 42, Den Haag, Holandia. Porto na list do Holandji wynosi zł 0,60.

N. B. Prof. Roxroy nie zna języka polskiego i dlatego odpowiadać może tylko po niemiecku (na życzenie po angielsku).

Prof. R. Roxroy
znakomity MISTYK,
doświadczony psycholo-
g i rzeczoznawca
astrolog, któ. g przesła-
Wam, zamieszkując
szczegółowy horoskop
Waszego życia, zupeł-
nie **BEZPŁATNIE**.

NIEDOŚCIGNIONE

ZAWSZE BĘDZIEMY UŻYWALI

MYDŁO JELEN SCHICHT

jednak zawsze najlepsze

Sch P 3-32

Pr 4 782-02 373

Wyciąć!

LOS I. Kl. 26. Polskiej Państwowej
Loterji Klasowej

Główna wygrana **1 000 000 zł**
oprócz tego premie i wygrane po
zł 300 000, 150 000, 100 000, 75 000 itd.
Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10.— 1/2 losu 20.— 1/1 los 40.— zł

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia swego
w najszcześniejszej i znanej kolekturze

Juljana Langer, Poznań
Centrala: Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol)
Oddz.: Wielka 5.

Tel. 31-41, 16-37 P. K. O. 212.475.

ng 5681 Zamówienia piśmienne
załatwia się odwrotną pocztą.

Zamówienie

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 26. Polsk. Lot.
Państw.

1/4 losu po 10.— zł

1/2 „ po 20.— zł

1/1 „ po 40.— zł

Należytość uiszczyć natychmiast po otrzymaniu
losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę
załączonym.

Imię i nazwisko

Dokładny adres

Wyciąć!

A. DENIZOT

Luboń (Poznań)

poleca

drzewa i krzewy owocowe,
parkowe i ozdobne róże,
konifery, rośliny na żywopłoty

Ceny niższe. Cennik na żądanie.

Kupuję aparaty do piwa
krzesła, stoły i bufety restauracyjne.

Fabryka Wód Mineralnych, Hurtownia Piw
William Krüger, Poznań,
St. Knapowskiego 35. Główne biuro ul. Wjazdowa 9. Tel 41-58.

SPÓŁKA STOLARSKA

w POZNANIU, STARY RYNEK 46/7

wyprzedaje nagromadzone zapasy jak:

**kompletne pokoje
meble pojedyncze
maszyny stolarskie i motory**

po cenach likwidacyjnych

Olbrzymi wybór!

200 kompletnych pokoi!

dg 1 423

G. GERLACH

Fabryka Instrumentów geodezyjnych i Rysunkowych i sprzedaż Maszyn Biurowych
zawiadamia niniejszym Szanowną Klientelę, że z dniem 15-ym października r. b.
zg 16 343 czynności Oddziału w Poznaniu przejęła

CENTRALA w Warszawie, ul. Ossolińskich 4.

PARISIENNE

Diplôme supérieur donne leçons de français
Grammaire — Conversation — Littérature — Préparation
au baccalauréat. S'adresser **Ogrodowa 12 log 28**
Pour les enfants (de 6 à 12 ans) cours spécial.
zg 15 045

PRZEPIĘKNY BIUST

dekolt bez zarzutu uzyskujecie już w krótkim czasie po użyciu paryskiego kremu „Inno”. Użytek tylko zewnętrzny. Przy zaniku lub nierówności biustu osiąga się powiększenie tegoż do pożądanej bujności. Przy opadającym biuście uzyskuje się szybko pierwotną elastyczną jedność. Ryzyko wykluczone, wobec gwarancji skuteczności i nieszkodliwości. Polecone przez lekarzy. Prosimy o podanie, gdy pożądanym jest tylko osiągnięcie jedności. Wysyłka dyskretna. Cena zł 2.— za słoik. 3 słoiki zł 4.— 6 słoików zł 6.—

Dr. Nikol Kemeny, CIESZYN. skrzynka pocztowa 242/H-6.
zg 5 887

PIECE

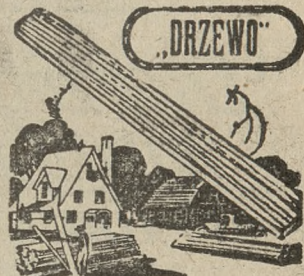
kuchnie westfalskie,
rury, kolana, płyty
z kragami, kuchenki
naftowo-gazowe, że-
lazka elektryczne, ga-
zowe i okowiciane,
wagi i ciężarki
tanie

A. KOSZEWSKI
Poznań St. Rynek 61.
Pg 4 980-40.86

Poszukuję

zł 50.000

na I-szą hip. na nieruchomości
handlową w mieście wojew.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
pod zg 16 291

„DRZEWO”

Podłogowe deski

szpundowane i beblo-
wane, listwy podłogowe,
wyłogi, listwy profilo-
we, belki, kantówkę,
szalówkę i taty oraz
deski obrzynane i nie-
obrzynane po cenach
konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,
skład drzewa i obróbka.
POZNAŃ, Raczynskich 58.
przy pl. Bernardyńskim.
Telefon nr 10-87.
Pg 4 779 40.84

PIANINA

niezrównanej jakości
poleca

**FABRYKA PIANIN
B. SOMMERFELD**

skład fabryczny
Poznań, ul. 27 Grudnia 15.
Tel. 19-18.
Pg 5 055-41.14

OKRĘTKĘ

mereżkę, dziurki, pisowanie, de-
katoryzowanie obciąganie guzików,
nadrabianie stóp, podnoszenie
oczek, hafty monogramy wyko-
nuje terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS”
St. Rynek 10 wejście Kurzanowa
(obok F-y Czepczyński i Kruk).
Filja Romana Szymańskiego 1,
plac Światokrzyski.
Pg 3 099-17.46

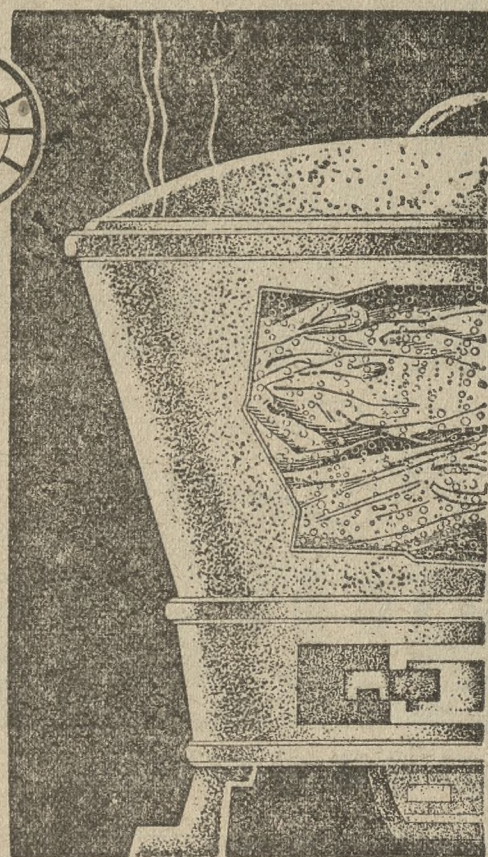
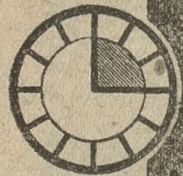

dg 1420

Dla Jadzi, Tereski, Irenki, Wiktora
Najlepszym podarkiem gramofon **Kastora**,
A gdy gramofon jest już nabyty,
Kup u **Kastora** najnowsze płyty.

Olbrzymi wybór gramofonów i płyt
Mechanizmy, przybory, naprawy.

„KASTOR”, Poznań, św. Marcin 55.

*Dlaczego Persil
należy rozpuszczać
w zimnej wodzie?*

Samodzielne pranie i bielenie zawdzięczamy działaniu milionów najdrobniejszych pęcherzyków tlenowych, które obok mydła zawiera Persil. Skuteczność tego samodzielnego prania i bielenia może być w zupełności osiągnięta jedynie wówczas, jeżeli Persil rozpuścimy w zimnej wodzie i roztwór ten, stopniowo nagrzewając, doprowadzimy do gotowania. Rozpuszczając Persil w gorącej wodzie, powodujemy raptowne ulatnianie się niezżytych pęcherzyków tlenowych. Dlatego też należy Persil zawsze rozpuszczać w zimnej wodzie. Na 3 wiadra wody 1 paczka Persilu. Żadnych domieszek — wówczas całkowita skuteczność Persilu zapewniona!

Persil & Persil

Do zmiękczania wody i zmoczenia bielizny używajcie „Henko”, Henkel'a Sody do prania i bielenia.

nr 5 850/40

Lokal restauracyjny

przy ul. Sew. Mielżyńskiego

po p. Jasiaku nowocześnie odnowiony
jest natychmiast na korzystnych warunkach do nabycia. Zgłoszenia do firmy

Kazimierz Przybyła

Poznań, św. Marcin 24.

Pr 5 141-41.107

Kilka
fabrycznie nowych

Kilkanaście
używanych
lecz prawie nowych

SAMOCHODÓW FIAT

wszystkich współczesnych modeli z karoserjami
wszelkiego rodzaju

sprzedamy po cenach niebywale niskich

Fabrycznie nowe oryginalne części zamienne
do samochodów Fiat starszych modeli

wyprzedajemy

do samochodów modeli współczesnych dostarczamy
części zamienne **znacznie niżej cen fabrycznych**

BRZESKIAUTO S.A. - Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 — Tel. 63-23, 63-65.

Uwzględniając życzenia licznych, długoletnich klientów naszych nie chcąc
cych z powodu kryzysu inwestować większych sum w samochody „Fiat”
starszych modeli, dostarczamy używane części zamienne **za bezcen.**
w beznagannym stanie z samochodów rozebranych

Pr 5 144-41.120

Drut

do prasowania słomy
Wagi decymalne
Okna żelazne
Lemiesze i odkładnie
Osie do wozów
Gwoździe i taśmocy
Śruby i nitki
Kuchnie westfalskie
Kuchnie polowe

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3

Tel. 35-18 i 35-43

Pr 5 143-41.121

Skład

z mieszkaniem, nadający się na
każde przedsiębiorstwo, przy Gór-
nej Wildzie 41, zaraz do wydzier-
żawienia. Zł. T. Jaruszewski,
Poznań, Woźna 6, telefon 5266,
zg 16 342

TAPETY

Ceraty

Linoleum

sprzedaje bardzo korzystnie

Zb. Waliński

Pocztowa 31 naprzeciw poczty
P. 4 176 7 35 83 4

Otworzyłem kancelarię adwokacką

w Szamotułach,
ul. Kościelna 16. Telefon 12.

Stefan Jarzyński,

adwokat.

ng 5 864

UWIA DOMIENIE.

Uprzejmie donoszę Szanownym moim odbiorcom, iż wy-
kupiem i uruchomię

zg 16 336

Fabrykę Musztardy „PALMO”,

którą prowadzić będę pod firmą: **H. JAROSZ. Fabryka**
Musztardy „PALMO”, św. Roch 8, telefon 28-29.

SKUP BUTELEK MONOPOLOWYCH

Z powodu wyczerpania kontyngentu na rok 1932 wyzna-
czonego przez Dyrekcję Państwowego Monopoli Spirytusowego,
odbior butelek monopolowych będzie uskuteczniany
jeszcze do dnia 15 listopada br.

Co do dalszego skupu na rok przyszły nie zostało jeszcze
przez Dyrekcję Państwowego Monopoli Spirytusowego zade-
cydowane. rg 3 683

Substytut Związku Inwalidów dla Skupu Butelek

Stefan Milanowski

Poznań, ul. Masztalarska nr. 6. Tel. 29-26

Agentów (tek)

wymownych i sumiennych na miasto i Województwo
poszukujemy.

„Wzajemność”, Spółdzielnia Kredytowa

z odpowiedzialnością udziałami. zg 16 346

Poznań, Wały Zyg. Starego 9. (Dom Rzemieślniczy)

W Zakopanem

w willi przy bulw. Słowackiego jest wolne od zaraz
lub w sezonie osłonecznione mieszkanie dwupoko-
jowe, umeblowane, z wielkim tarasem wiodącym do
ogrodu, z kuchnią lub bez itp. Oferty wyłącznie od
osób zdrowych, chrześcijan do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod zg 16 348

„PALAIS DE DANSE”

UL. PIEKARY 16/17 (PASAŻ APOLLO)

W niedzielę, dnia 16 października r. b.
całkowita zmiana programu artystycznego!

O godz. 10-tej wieczorem odbędzie się

filmowanie lokalu

wraz gośćmi i produkującymi się artystami.

Szanownych Gości i Sympatyków uprzejmie
zapraszają.

dg 1410 **W. Dąbrowski i L. Szyłke.**

Właściciele.

„WIANO”

Chrześcijańska Spółdzielnia Wzajemnych Kredytów
Spółdz. z odp. udz.

w Poznaniu, ul. Steokiewicza nr. 3

zawiadamia wszystkich swych PP. Członków, kandy-
datów na członków i zainteresowanych, że z dniem

8 listopada 1932 r. rozpoczyna się okres wypłat

ZAPOMÓG BEZZWROTNYCH

w wysokości zł 1000.— na każdy udział. Prawo ko-
rzystania z zapomogi bezzwrotnej określa § 11 statutu.

Pg 5 124-41 104 Zarząd.

Futra:

MAJĄTEK

obszaru 1000 mrg.

w wysokiej kulturze, pięknie położony, z wygodną komu-
nikacją, z powodu stosunków rodzinnych do sprzedania.
Wpłaty 150.000.— zł. Oferty Kurjer Poznański zg 16 278

żrebaki brązowe i w dużym wyborze czarne
od zł. 350.— karakulowe 1200.— piźmowce 350.—
sealowe i bibretowe 250.— piszczałki 390 i cały
szereg różnych trwałych futer po 200 zł.—
Także duży wybór: blamów pod damskie i me-
skie futra od 40 zł. wyder czarnych i brzo-
wych wirgijskich od 200 zł. lisy 40 i skóry róż-
ne, tanio polecamy. — Dla urzędników etatow.
6 mies. kredyt. za gotówkę znacznie taniej.
F-a B-cia MILSCY, Poznań, Al. Marcink. 15.
zg 16 336

OTYKOŚĆ-TO UDREKA
ze znakiem ochron. **DEGROSA**
odtłuszczają i zapobiegają otyłości.
Wydawnia Warszawa - Ziola 14

Ządać w aptekach i drogeriach

Szkło

okienne, grodowe, katedralne, surowe, jruclano, ornamentowe, kołowe dżamanty, kłt szklarski itp., lustra i szyby wystawowe poleca
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 7a, telefon 28-65.
Oddział w Łodzi ul. Pusta 15/17.

Drukarnia Polska
Sp. Akc.
Oddział
Bydgoszcz
Jagiellońska 10

Nauczycielka

z maturą seminaryjną i kilkuletnią praktyką przyjmuje posadę nauczycielki bony lub freblanki, najchętniej na wsi. Zgłoszenia ośm. Kumanówna Budzyna 6 wiat chodzieski; zd 35 929

Naprawy, nowouzwanie,

przerabianie z prądu stałego na zmienny motorów, dynamomaszyn, aparatów elektromedycznych i dentystycznych wykonuje szybko tanio i z gwarancją

ELEKTRO-APOLLO

Zakład elektromechaniczny i elektromedyczny
Poznań, Pasaż Apollo. Telefon 28-86.
zg 16 344

LOS Y do I-szej klasy 26-tej Polskiej Państwowej LOTERJI KLASOWEJ są już do nabycia.

Reorganizacja zaś planu tejże Loterii stała się prosto sensacją w całej Polsce, gdyż wygrane w V-tej klasie wynosi okragły

1000000,— zł

Już w pierwszych czterech klasach wygrane liczą: 100 000 zł. 150 000 zł, 200 000 zł, 250 000 zł, 300 000 zł i znaczna ilość premii.
Lecnym wysokim wygrany zawdzięczając niesłychany swój rozgłos, kolektura moia szczerą budzi sympatię i bezgranicznie wznieca zaufanie w całym dostojnym gronie swych klientów.
Zlecenia zamiejscowe załatwiam odwrotną pocztą.

STEFAN CENTOWSKI

Kolektura Polskiej Państwowej Loterii Klasowej
Telef. 24-94. Poznań, plac Wolności nr. 3. P. K. O. 293 154

POWAGI NAUKOWE STWIERDZIŁY, ŻE

utrwalony sok ezosny wyrabiany według nowych metod ulepszonych w naszym laboratorium, daje doskonałe wyniki przy SKLEROZIE, DUSZNICY, WYCZERPANIU NERWOWEM, CHOROBUCH PŁUC I ŻOŁADKA, WZMACNIA NERWY, PRZYWRACA ENERGIĘ ŻYCIOWĄ.
Ządać z marka F F wyrobu ng 5 757
APTEKI MAZOWIECKIEJ Doktora A. Sklepińskiego
Warszawa, Mazowiecka 10.
Brozury wysyłamy na żądanie bezpłatnie.

Walne zebranie

Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych w Poznaniu,
pl. Wolności 18

odbędzie się w piątek, dnia 28 października 1932 r., o godz. 16.30, w lokalu Towarzystwa z następującym porządkiem obrad:

1. Wybór przewodniczącego i sekretarza Walnego Zebrania.
2. Sprawozdanie zarządu z czynności Towarzystwa za rok 1931.
3. Sprawozdanie skarbnika za rok 1931 oraz komisji rewizyjnej.
4. Sprawozdanie z fundacji Witke-Jeżewski.
5. Wybór nowego zarządu.
6. Rozłożenie dzieł sztuki między członków.
7. Wolne głosy.

W razie niezebrania się dostatecznej liczby członków, odbędzie się drugie zebranie z tym samym porządkiem obrad bez względu na liczbę obecnych członków o godz. 17. Poznań dnia 14 października 1932 r. zg 16 352
Olgierd Książę Czartoryski Dr. Pajderski Nikodem
prezes. sekretarz.

PRZETARG OFERTOWY.
Dyrekcja Wojewódzkiego Zakładu Psychiatrycznego w Kościanie wyda w drodze publicznego przetargu dostawy na:

chleb, bułki, tłuszcze spożywcze, nabiał, artykuły kolonialne, drogerijne, krótkie, przybory szewskie, szczotki, ściereki do podłóg i artykuły żelazne.

Dostawa powyższych artykułów wydana będzie na przeciąg jednego roku od 1 grudnia 1932 do 30 listopada 1933.

Oferty w kopertach zamkniętych i zapieczętowanych z napisem: Oferta na dostawę p. p. z załączeniem prób, które nie ulegają zniszczeniu, należy składać w biurze gospodarczym podpisanego urzędu do dnia 24 października 1932 r., godziny 9-tej. Oferty zamknięte a niezapieczętowane nie będą rozpatrywane.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 24 października 1932 r., o godzinie 9-tej. Oferenci lub ich upoważnieni zastępcy mogą być przy otwieraniu ofert obecni.

Warunki dostawy wyłożone są do wglądu w biurze gospodarczym zakładu, gdzie też udzielać się będzie potrzebnych wyjaśnień.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru dostawców. dg 1424

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy Drukarnia Handlowa Sp. z o. w Poznaniu, Piekary 20/21, zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 26 października 1932 r., o godz. 11-tej w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29, celem zbadania dodatkowo zgłoszonych wierzycieli dokonania uzupełniającego wyboru członków wydziału wierzycieli celem powzięcia decyzji, co do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa oraz złożenia sprawozdania z dotychczasowego zarządu masą. Poznań, 10 października 1932. Sąd Grodzki. ng 5 602

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 18 października 1932 r., o godz. 12.15 przy ul. Półwiejskiej 25, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę:

około 500 ctr. siodła.
J. Bartkowiak, komornik sąd. Poznań, ul. Poznańska 58 a. Tel. 75-24. ng 5 603

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Losy

1 klasy, najszcześliwsze, poleca kolektura Kurierów, Poznań, Sielca 5/6. narożnik Nowej. zg 32 065

Skład rzeźniczy

z urządzeniem i elektrycznym za pomocą w Bydgoszczy centrum z powodu choroby zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod 37 184

Inowrocław

domy gospodarstwa składy piekarnie kolonialny sprzedaje za mienia wydzierżawia Gozimirski Inowrocław, Mikołaja 30. zg 37 183

Pieska

czarnego (pinzer) snio sprzedam Piaskowa 3 mieszkanie 18. zg 37 039

1,95 pullover

błyszczącym zamkiem: 2,25; 2,50; 3,00; koszula: 1,50; 1,80; smokingowa 4,50; kaletony 1,30; 1,80; pończochy Bemberga najlepsze 1,50; 2,10; 3,00; skarpety 0,25; 0,35; 1,10 tylko Wielkie Garbary 10. Firma chrześcijańska. zg 37 030

Zareczynowe

pierscionki ślubne obrączki od 12 zł para zegarki od 10 zł. Chwilkowski św. Marcin 40. zg 37 029

Męski

pokój łóżka metalowe tanio sprzedam Kanolowa 3. mieszkanie 4 od piątej. zg 37 094

Łóżeczko

dobrze utrzymane. Za Bramka 12a mieszkanie 3. zg 37 092

Kolonjalka

wraz z mieszkaniem w Chartowie przy Poznaniu do wydzierżawienia. Informacje cukiernia Aleja Marcinkowskiego 3a. zg 37 063

Pończochy

Flor jedwabne 0,70; jedwabne 1,25; Bemberg 2,45. Raczek Poznań Stary Rynek 94. zg 37 058

Drzwi, kuchnie

stolarska Żurkiewicz. Wielkie Garbary 11. zg 37 053

Sprzedam

piasecz damski, granat kołnierzyk „sile” Piekary 13b parter. Nowaczynkówna zg 37 057

Anodówki „Emka” najkorzystniej

150 wolt wy. kazująca 175 wolt z 17.90; 120 wolt wy. kazująca 140 wolt z 13.90; 100 wolt wy. kazująca 120 wolt z 11.25; 90 wolt wy. kazująca 110 wolt z 10.00; 80 wolt wy. kazująca 75 wolt z 7.40. Baterie wy. eja na eja Polskie za zalicze- za przedłożeniem karty gwarancyjnej z baterii anodowej „Emka” ładujemy jednorazowo akumulator gratis. „EMKA” Zakłady Radioelektryczne. Radioaparaty, żyrandole gramofony, płyty aparaty fotograficzne. Właśc. Marian Włodarczyk Poznań Wrocławska 30 telefon 3633. Pg 5 012 40.140

Gabinet z klubami

ciemny dąb jak nowy 925 zł. Nowy Dom Komisowy. Woźna 16. rg 3 608

Polonia

Pośrednictwo Majaków. Poznań Kantata 5 poleca wybór majątków ziemskich gospodarstw kamienic willi przy muie zlecenia. zg 34 993/4

Całkowite urządzenia mieszkaniowe

kompl. pokoje, pojedyncze meble okazują tanio Lokal Publ. Li. okazyjnie Wroniecka 4 tel. 31-75. Pg 5 123 41 102

Sypialnie, kuchnie

dobrze utrzymane sprzedaje za bezcen. Nowy Dom Komisowy. Woźna 16. rg 3 607

Skład

cukierków, owoców, drobiu, w śródmieściu. 900 zł sprzedam. Adres Kurier Pozn. zg 37 100

Najmodniejsze

Najładniejsze

Najmilsze

Prezenty

naikorzystniej kupisz tylko — wprost Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24 podwórce. zg 37 353

Drzewo opałowe

pierwszej jakości sprzedaje na przeladowni mielekiej przy Wąrcie po cenie konkurencyjnej. — Kaczmarek, plac Nowomiejski 3 telefon 50 45. zg 37 343

Radio

5 lamp. z głośnikiem na sprzedaż. Poznańska 43 parter prawo daż. Poznań zg 37 348

Zegarek

męski Longines złoty 190 złotych Półwiejska 29 m 3 parter prawo daż. zg 37 349

Urządzenie

kawiarń kolonialki regaly stoły, szafy składowe, garderoba, lustra, waga 250 kg sprzedam tanio. Bittner, Dąbrowskiego 79. rg 3 700

Benenowski Półwiejska 3

Obrączki zegarki najtaniej. Naprawa zegarków rok gwarancji. zg 36 934/5

Konfekcja damska i męska

ceny fabryczne Poznań. Stary Rynek 95-97. I piętro. zg 36 616/17

Meble kuchenne

po każdej cenie sprzedaje Koniński Piaskowa 3 Wydawnia mebli kuchennych zdw 25 387

Samochód

kryty, 4 osob., 4 cylindr w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Szafarkiewicz i Menzel. Plac Nowomiejski 7 tel. 34 01. zg 36 972

Skład

kolonialny towarem i mieszkaniem zaraz sprzedam. — Adres wskaże Kurier Pozn. zg 37 164

7 parcel

sprzedamy tanio w osadzie leśnej w Kobyłkopolu z ładnym drzewostanem sosnowym po około 2 000 m. kw. po 30 gr za m. kw. Przy wpłacie po 20 gr za 1 m. kw. może nastąpić natychmiast przełączenie w uregulowaną hipotekę. Łaskawe zgłoszenia Kurier Poznański zg 37 049

Okucia

budowlane meblowe najtaniej Stanisław Wewiór — Poznań, św. Marcin 34 Specjalny skład okuć. telefon 34-31. dg 542/3

Pompy

podwórzowe kuchenne i ogrodowe w doskonałym wykonaniu poleca po cenach znanych Fabryka Pomp i Przedsiębiorstwo Studniarsko-Wiertnicze J. Koczynski i Sp. Poznań Marszałka Pocha 127. zg 37 048

Karakułowe

południowe używane sprzedam. — Zgłoszenia Kurier Poznański zg 36 980

Piec

kapielowy wesłowy. Kłociński, Kanolowa 17. zg 36 990

Futro

pierzynne, bielizniakie, stół. Strzelca 25 m. 8. zg 36 951

Sprzedam

skład cukierków, śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zg 36 967

Zegar antyk

wysoki 300 lat londyński, sprzedam. Sw. Marcin 64 m 20. zg 36 960

Samochód

Niezwykła okazja. Piękna limuzyna nowoczesna sprzedam za bezcen. Zgłoszenia Kurier Pozn. zg 37 150

Hotel

i restauracja w centrum miasta wyższe szkoły wojsko od zaraz. Do obiecia potrzebna gotówka ca. 10 000 zł. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 5 851

Motor

15 KM. 220 volt stały. jak nowy sprzedam okazjnie. „Frankol” Działalność 3. tel. 32 65. zg 37 078

Parcele

Bukowska 2700 kw bardzo ta nio sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 37 076.

Skład białawotów

konfekcji twarogów krótkich, artykuły męskie damskie, powiatem mieście dobrze prosperujący. Najlepsze położenie, gdzie wyższe szkoły, sanatorium przemysł przyległym mieszkaniem 3 pokoje kuchnia okazjnie. Dzierżawa, urządzenie bardzo korzystna. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 37 073.

Parcele

sprzedam przy Zawadach Zgłoszenia Zawady 17. zg 37 071

Lampa

klubowa 150 wysoka elegancka kompl. 35 zł. Wierzbice 49 mieszk. 16. zg 37 066

Fotele

klubowe biblioteki kanapy u mrowki zegary stoliki za bezcen Staszica 14 prawa sutere na front. zg 37 129

Antykwarecznie

najkorzystniej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28. Pg 4 748 40 54

Sprzedaż — Naprawa

wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru — Montownia Wiecznych Piór. — Józef Czosnowski. — Poznań Ratajczaka 2. zg 37 218

„Antyki”

meble używane wielki wybór. ceny najniższe Flasiński, Woźna 9. Pg 5056 57 217

Futro Seal

bardzo tanio sprzedam Ul Rzecz pospolita 3 w podwórzu prawo. l. lewo. zg 33 885

Majątek

600 morgowy 8 kilometrów od Poznania pierwszorzędna ziemia, budynki, inwentarz, dwór w parku, duży warzywnik, sprzedam okazjnie za 250 tysięcy, zadam 125 tysięcy. Spieszne zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zg 37 011

Płaszcz

damskie, dziewcze, — jesienno-zimowe, najnowsze modele, desena poleca gotowe wykonuje miarowe najtaniej Józef Szuster, Stary Rynek 76, piętro. — Przyjmuje asygnaty „Kredyt”. zg 37 072

Parcele

ul. Marszałka Pocha sprzedam. Niedziela, Aleja Marcinkowskiego 24. telefon 38-79. zg 37 013

Parcele

pod budowę willi sprzedam bez pośrednictwa. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 37 142

3 płaszcze

meskie, jesienno i zimowe na wysoka figurę, prima nowa półbuciki nr. 44 sprzedam. Solacka 8 od 2-4. zg 37 145

Swetry — Pullovery ceny fabryczne

damskie 3,50; 4,75; welniane 6,50; nowości 8,50; 9,85; 12,50; meskie 2,65; 3,25; suwaczem 5,75; deseniowe suwaczem 7,50; 8,85; dziecięcy 1,50; 2,25; suwaczem od 3,50 czapki: damskie nowości — berety od 90 groszy szale białe jedwabne od 90 groszy welna jedwabiem od 1,50 Trykotaż: dziecięce od 1,45 damskie pantalonki ciepłe od 1,35 Największy wybór najtaniej Warszawskim Składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zg 37 016

Parcela

1052 m kw., ogród opłotowana ul Dąbrowskiego cena 12 000 3 parcele po 700 m kw. 6 500 m kw. sprzedam Maciejewski Dąbrowskiego 88 telefon 62 64. zg 36 752

Biurko amerykańskie
fotel tania. Al. Marcinkowski-
go 25, m. 9, tel. 22-15. zdg 37 202

Antyki
obrazy olejne sprzedam. Towa-
rowa 21a m. 23. zdg 37

Dla
pp. wędkarzy polecam małe ryb-
ki na szupak. Handel Zoolo-
giczny. Dąbrowskiego 1. zdg 37 300

Domek
2 morgi roli w Zabikowie sprze-
dam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 305

Przedsiębiorstwo
dobrze prosperujące, centrum Po-
znań, z powodu choroby sprze-
dam lub zamienię na domek, lub
parcelę ewentualnie z dopłatą.
Stosownie także dla pani. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 37 307

Dom
masywny z składem, piętrowy,
położony przy rynku w mniej-
szym mieście niedaleko Pozna-
nia, nadający się na każde
przedsiębiorstwo, natychmiast
okazyjnie na sprzedaż. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 37 309

Krowę
wysoko cielną sprzedam. — Pu-
szczykowo. Poznańska 31. zdg 36 988

Kiosk
sprzedam inwalidzie. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 36 981

Pierze
świeże darte, nie-
darte, puch poleca
Stanisław Dyczkows-
ki. Poznań. Wier-
zbice 13. zdg 36 809/10

Parcelę
Warszawska naprzeciw Osiedla.
Wozniakowa 5. Wawrzynca 23.
rg 3 681/2

Maszyna
damska wupczana nowa. Szy-
perska 3 m. 3. zdg 37 169

Okucia
do mebli — poleca najtaniej S.
Przewoźny, św. Marcin 59. zdg 37 023

Nadzwyczajna okazja
Sprzedam jedną w powiecie
mleczarnię i młyn parowy z cał-
kowitym urządzeniem. Idealne po-
łożenie przy dworcu i głównej
szosie. Zapewniona egzystencja.
Zgłoszenia poważnych reflektan-
tów pod adresem: Adolf Stańko,
Sieraków Wlkp. zdg 36 840

Meble
tania wprost z składnicy poleca
K. Bakos, ul. Wenecjańska 1,
Most Chwaliszewski przy krzyżu.
zdg 34 821

Z parcelacji
sprzedajemy korzystnie osady za-
budowane różne powiaty. Parcele
budowlane. Biuro parcelacyjne
Paweł Kulesza. Poznań Gajowa
4 telefon 78-31. zdg 35 183

Pieczę
kucharki kafilowe przenośne tania
poleca Miłoch Dolna Wilda 21.
zdg 35 231

Sprzedam
natychmiast z powodu przejęcia
innego przedsiębiorstwa mój do-
brze prosperujący skład zegarmi-
strzowski położony w centrum
miasta. Do objęcia potrzeba ca.
3.000. L. Kotowski. Kościelna
(Pomorz), Rynek. zdg 36 009

Kolonjałkę restaurację
pełna koncesja, dobrze prosperu-
jąca, mieszkaniem inowrocławiu
sprzedam. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 36 265.

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej. Łako-
wa 4a. stolarnia. zdg 34 435

Sól
jadalna bydlęca, przemysłowa
do skór oraz wyrobu mydła po
cenach monopolowych dostarcza
Wolny Skład Soli na Miasto Po-
znań. Szyperska 14/15 przy Ta-
mie Garbarskiej. telefon 28-82.
Pg 4 706 39 162

Meble
solidnie wykonane — po cenach
przystępnych. Andrzejewski —
Wrocławska 4 przy Starym
Rynku dawniej M. Focha 38
Pg 4721 39 12

Wykorzystać okazję
kup parcele pod budowę własne-
go domu na 4-5 letnie rozplata-
nie skłonięta są swoje kłopoty
mieszkańskie. Cena za metr
kwadratowy od 20 gr. Infor-
macje w Biurze Osiedla Podmie-
skiego Poznań Gwarna 9.
dg 1370

Drzewka
i krzewy owocowe
ozdobne oraz róże po ce-
nach zniżonych. Szkółka
Drzew A. J. Jeske. Jelo-
nek poczta stacja kolej.
Złotniki k. Poznania. Te-
lefon 3. Cenniki na żąda-
nie. Dojazd autobusami z
ul. Szyperskiej w kierunku
Obornik. Pg 4144 33.4

Jadalnia
stylowa polewana bardzo tania.
Stolarnia Bukowska 9. zdg 37 240

Plac
1 000 m² przy Sienkiewicza
sprzedam. Słowackiego 34 i le-
wo. zdg 37 352

Majątek
ziemski 2 000 morg. bonitacja 4
mk. Dwór 14 pokoi, zabudowa-
nia murowane, dobrym stanie.
inventarza kompletne. cena 250
zł. morga wpłata według umowy
sprzedaż Centrala Handlowa Po-
znań. Sw. Marcin 14. tel. 13-35.
zdg 37 127

Kasy National

na 4 i 6 obelug bardzo dobrym
stanie okazjnie. Poznański Dom
Komisowy. Dominikańska 3.
Pg 5129-41.109

Pianino krzyżowe
sprzedam korzystnie. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 37 126.

Parcel
kilka w najbliższej części Po-
znań, korzystnie z powodu wy-
jazdu sprzedawcy. Oferty
osobiście 9-10 rano 3-4 Plac
Nowomiejski 1 mieszkanie pani
Taczanowskiej tel. 53-13.
zdg 37 125

Folwark
300 morg lub zadzierzawie. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zdg 37 112.

Dla stolarzy!
wózek czterokołowy i dwuko-
łowy reczny, wszelkie narzędzia
okucia, piec, dwuskrzydłowe
drzwi 125x235 bardzo tania. Mi-
kiewicz 9. m. 6. zdg 37 111

Skład
cukierków kawy towarem sprze-
dam 1400. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 37 109

Fortepian
(skrzydło krótkie) krzyżowy, za-
graniczny ładny ton sprzedam.
Jasna 10 m. 5 dom ogrodowy.
zdg 37 108

Plaszcz
pluszowy okazjnie. Kozia 25
m. 1. zdg 37 096

Gospodarstwo
32 mgr. drenowanej ziemi, bu-
dynki maszynowe 3 klm. od Gnie-
zna, inwentarz żywy i martwy
nadkompletny, położone nad szo-
sa, nadaje się na ogrodnictwo —
sprzedam. Cena podług umowy.
Zgłoszenia Agencja Kuriera Po-
znańskiego Gniezno 204.
ng 5 860

Futro
sealowe meskie 150.—. Piekary
20/21 m. 8. Pg 5 100 41.89

Futra
posiadam wielkim wyborze kara-
kulowe całych skór 1400 oraz
futra oimkowe, chłozne sealowe
popielice nutria żrebec różnego
rodzaju począwszy od 200 także
skóry każdego gatunku wydry
boby, blamy lisy srebrne.
— Sprzedaje po cenach najtańszych
Łajewski Fredry 1 Pg 470-38.77

Pianina zagraniczne
czarne, orzechowe bardzo dobre
instrumenty okazjnie. Poznański
Dom Komisowy Dominikańska 3
telefon 24-42. Pg 5190-41.100

Bardzo ładny pokój
jadalny
debowy bogato rzeźbiony duży
rozmiarów jak nowy okazjnie
Poznański Dom Komisowy Do-
minikańska 3. Pg 5151-41.111

Ładne sypialnie
bardzo tania
jasno debowe, solidna praca do
wyboru. Poznański Dom Komiso-
wy. Dominikańska 3. Pg 5132 41.112

Nowości
na sezon jesien-
ny etale nadcho-
dzą. Piekne ma-
terjały damskie i
meskie na pla-
szcze, kostiumy i
suknie. Na wy-
prawy wielki wy-
bór. Piócenie in-
letów stolowizny
— materiałowy
dekoracyjnych
gobelin — kol-
try na puch.
wielkie i wacie.
własne wykon-
anie. Dywany —
firany — Cho-
dnie poleca W.
Jroszkiewicz St.
Rynek 50 Hurt.
Detal. Pg 5 051-41.1

Pokoje jadalne
nowoczesne bardzo dobra praca
ładny etyl okazjnie. Poznański
Dom Komisowy Dominikańska 3
Pg 5133-41.113

Pokój jadalny
mahoniowy styl nowoczesny. po-
lerowany, pierwszorzędne wyko-
nanie okazjnie. Poznański Dom
Komisowy Dominikańska 3. Te-
lefon 24-42. Pg 5134-41.114

Kluby skórzane
tylko 2 fotele ładny fason jak no-
we. tania. Poznański Dom Komiso-
wy Dominikańska 3. Pg 5135 41.115

Expresso
aparat do parzenia kawy na 30
litrów jak nowy okazjnie. Po-
znański Dom Komisowy Domi-
nikańska 3. Pg 5136-41.116

Powóz
z dwóch stron do otwierania
(lano) z kryształowymi szybami
750 zł. Skrzynka pocztowa 174.
Pg 5137 41.117

Restauracja
z duża sala do zabaw mała do
zebrań kompl. urządzeniem, kon-
cesja oraz 8 pokojów mieszka-
niowych wspaniale położone
na sprzedaż. Zgłoszenia Restau-
racja do Biura Ogłoszeń. Bwi-
garcza Dworcowa 54. g 3365

Dobrze
zaprowadzony skład papieru i ar-
tykułów galanterijnych z miesz-
kaniem na sprzedaż z powodu ob-
jęcia innego. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 37 358

Tani dom
Własny domek o 1 pokoju z ku-
chnią za 2 000 zł o 2 pokojach z
kuchnią za 3 000 zł o 3 pokojach
z kuchnią od 4 000 — 6 000 zł mo-
że każdy wybudować z cegły po-
lonej. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 37 360

„Leo“

zdg 37 248

zdg 37 249

zdg 37 250

zdg 37 251

zdg 37 252

zdg 37 253

zdg 37 254

zdg 37 255

zdg 37 256

zdg 37 257

zdg 37 258

zdg 37 259

zdg 37 260

zdg 37 261

zdg 37 262

zdg 37 263

zdg 37 264

zdg 37 265

zdg 37 266

zdg 37 267

zdg 37 268

zdg 37 269

zdg 37 270

zdg 37 271

zdg 37 272

zdg 37 273

zdg 37 274

zdg 37 275

zdg 37 276

zdg 37 277

zdg 37 278

zdg 37 279

zdg 37 279/80

zdg 37 280

zdg 37 281

zdg 37 282

zdg 37 283

zdg 37 284

zdg 37 285

zdg 37 286

zdg 37 287

zdg 37 288

zdg 37 289

zdg 37 289

zdg 37 290

zdg 37 291

zdg 37 292

zdg 37 293

zdg 37 294

zdg 37 295

zdg 37 296

zdg 37 297

zdg 37 298

zdg 37 299

zdg 37 300

zdg 37 301

zdg 37 302

zdg 37 303

zdg 37 304

zdg 37 305

zdg 37 306

zdg 37 307

zdg 37 308

zdg 37 309

zdg 37 310

zdg 37 311

zdg 37 312

zdg 37 313

zdg 37 314

zdg 37 315

zdg 37 316

zdg 37 317

zdg 37 318

zdg 37 319

zdg 37 320

zdg 37 321

zdg 37 322

zdg 37 323

zdg 37 324

zdg 37 325

zdg 37 326

zdg 37 327

zdg 37 328

zdg 37 329

zdg 37 330

zdg 37 331

zdg 37 332

zdg 37 333

zdg 37 334

zdg 37 335

zdg 37 336

zdg 37 337

zdg 37 338

zdg 37 339

zdg 37 340

Trzylampowiec

sieciowy zamienie na Leice. Oferty
Kurjer Poznański zdg 37 271

Skład
na Starym Rynku mały z urza-
dzeniem odstąpię tania. Zgłosze-
nia: Gordon Wrocławska 14 m.
17. zdg 36 448

Skład kolonjalny
z mieszkaniem na sprzedaż. Oferty
Kurjer Poznański zdg 36 873

Maszynę
dobrze szyjącą tania sprzedam.
Szamarzewskiego 32 m. 4.
zdg 36 879

Pianino
czarne tania sprzedam. Debiec.
Świerczewska 22 mieszkanie 3.
zdg 36 883

Dywany
żywieckie
reczne wiazane
prawdziwe tylko
z marka ochron-
ną „Dywan Ży-
wiecki” na pło-
mie — Wylacna
sprzedaż Bracia
Górecy Poznań
Stary Rynek 44.
I. pietro. wejście z ulicy Woznej.
Pg 4 774-39.214

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli
Szarynacy Swarzędz naprzeciw
poczty — tam najtaniej.
Pg 5 057 41.48

Parcela
budowlana 1 000 mtr. kw. ul. Mi-
la za gotówkę. Kalinowski. Wroc-
ławska 9. zdg 36 447

Restauracja
z mieszkaniem z powodu choroby
zaraz do sprzedania Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 36 890

Futro
do podróży, obszerne, do samo-
chodu, mało używane, jak nowe.
okazyjnie tania. Za Branką 5 b.
m. 6. zdg 36 897

Antyki tania
kredens debowy, rzeźbiony, szafa
do rzeczy debowa, 2 łóżka umy-
walka z nocnymi stolikami, obra-
zy, gramofon szafkowy, zegar
ścienny szary wóz waga decy-
malna. — Droga Urbanowska 1.
blok I. pokój I. zdg 36 903

Pianino
zagraniczne nowe miły dźwięk o-
kazyjnie sprzedam. Wilda Łano-
wa 43 mieszkanie 6. zdg 36 852

Wózek
sportowy, kanarki tania sprzedam.
Wały Jana III 12 mieszkanie 18
zdg 36 860

Czapki, getry,
szale, skarpetki
Olszewski. Półwiejska 11.
zdg 36 866

Kapelusze, koszule,
krawaty, rękawiczki
Olszewski. Półwiejska 11.
zdg 36 867

Pianola
z rolkami korzystnie do sprze-
dania. Gerbstadt Br. Ratajca-
ka 11a czwarte wejście m. 73.
między godziną 11 do 12.
zdg 36 819

Domek
nowy ogrodem sprzedam przy
Poznań 5 800, wpłaty 4 500.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 36 822

Pianino
sprzedam. Wozna 12 m. 13.
zdg 36 825

Sprzedam
tania skład rzeźniczy dobrze za-
prowadzony. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 36 830

Dom
morga ogrodu skład kolonjalny
towarem sprzedam Oferty Kur-
jer Poznański zdg 36 832

Browningówka
F. N. dobra okazjnie. Wały
Jana III 10. suterena. zdg 37 245

Węgle
prima oddaje tania z wagonu lo-
ko w dom. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 37 312

Skład
żywnościowy czteropokojowy
mieszkaniem, śródmieście, obje-
cie 7.000, informacja telefon 41-88
zdg 37 317

Skład
robót sprzedam. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 37 219

Kupuj
wyroby czysto wełniane fabryce
pończoch Nowy Rynek pulowe-
ry, swetry, retuski, pantafony,
rękawiczki, ogrzewacze kolan —
Wielki wybór. Okno wysta-
wowe. Wodna 17/18 zdg 33 211

Skład
kapeluszy przy rynku korzystnie
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 37 222

Płyty
akumulatorów stacyjnych o
raz starych ołów kupię i
Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 077.

Parcele
kupię w Solaczu pobliskim ko-
ściół, z podaniem ceny spiesz-
nie Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 149.

Motor
elektryczny, 1 PS, 330 volt pra-
do zmiennego napięcia, elektrycz-
nie, Zakład elektromechaniczny i
elektromedyczny, Poznań, Pa-
sz Apollo, tel. 25 86, dzg 37 146.

Mebie
używane kupię, przyjmuję bez-
płatnie w domu Komisyjny, Wro-
niecka 68, telefon 40-17, dzg 37 194.

Magiel
używany kupię, Oferty Kurjer
Poznański dzg 37 041.

Parcele
600 m² Poznań kupię, Sze-
rzy Kurjer Poznański dzg 37 081.

Poszukuje
kolonialki dużej wsi, możliwe w
restauracji, Złozoszenia Agneta
Kuriera Poznańskiego, Leszno,
Komeniusza, ng 5 861.

Koncesję tytoniową
przynię na detaliczną sprzedaż
na wynagrodzeniem, Złozoszenia
Kurjer Poznański dzg 37 165.

Kupię używane
nóżycy do papieru (Pappschere),
nóżycy tarczowe, maszynę do cie-
cia (złoty), maszynę drukar-
ską tytulówkę, formatu 25x35 —
Oferty do „Par” Aleje Marcin-
kowskiego 11 pod nr 41.99, dzg 5 121 41.99.

Mebie używane
kompletne pokoje i oddzielne ku-
pię za gotówkę Nowy Dom Ko-
misyjny Wozna 16, rg 3 600.

Kupię
dom Poznań wplacie 6.500, —
Oferty podaniem ceny i doklad-
nym opisem, Agencja wykluczeni
Kurjer Poznański dzg 36 031/2.

Kupię
80-100 m² z żywym martwym
inwentarzem, maszynami budyn-
kami oraz pozostałościami, Agencja
wykluczeni, Złozoszenia
Poznań Hotel Hosnitz pokój 35
zdz 37 042/3.

Wózek
rezy, 2-4 kołowy kupię, Dom
Komisyjny, Wrońska 6/8, tele-
fon 40-17, dzg 37 103.

Wozy
rozne, wazę, półsorki kupię,
Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 354.

Kupię
na dogodnych warunkach ma-
szyny do pisania, Złozoszenia z
podaniem ceny Kurjer Poznań-
ski dzg 37 343.

Piec
kuchenny kupię, Oferty Kurjer
Poznański dzg 37 116.

Gościńiec
kupię, bezkonkurencyjny, wje-
dź, Włoszów, Toruń, Po-
znańskiego 9, dzg 5 123-64.234.

Rower
Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 368.

Kupię
reklamówkę Ford i muzykę lub
podwozie, Oferty Kurjer Pozn.
zdz 37 233.

KAMENICE

Wille
solidna ładna obiekt 5 mieszkań
komfort, ogród owocowy wolna
od podatku w Poznaniu w naj-
lepiej dziennej blisko tramwaju
z powodu wyjazdu sprzedam
nie Oferty Kurjer Poznański
zdz 36 033.

Kamienice
II piętrowa z ogródkiem śliczny
obiekt w Kościelnie blisko dwor-
ca z powodu wyjazdu sprzedam
nie Oferty Kurjer Poznański
zdz 36 476.

Wielki
dom towarowy całkowitem urza-
dzeniem centralnym ogrzewa-
niem położony w rynku zaraz
korzystnie do nabycia w Brod-
nicy Pomorskiej Spółdzielczy Bank
Poznański dzg 37 330.

Dobra lokata kapitału
willa komfort, pięknie położona,
Solacz, ogród przystanku tramw-
9 pokoi, Złozoszenia Kurjer Po-
znański dzg 35 099.

Kamienica w Bydgoszczy
ul. Dworowa 4 sklepy rozny
dochód 17 000, tania do naby-
cia Oferty Kurjer Poznański
zdz 35 181.

Kamienice
komfortowa IV, piętrowa sprze-
dam cena 140 000 wplaty 80 000
reszta hipoteki dochód 16 000, —
Majewski, Dąbrowskiego 88,
telefon 62-66, dzg 36 754.

Dom
komfortowy, ogród 2 place bu-
dowlane dochód roczny 16 000 —
wolny podatków sprzedam
nie Gospodarz, Niagolewskich
16 m. 18, dzg 36 7.

Wille
nowowbudowana Górczyna tram-
waj, ogród, kanalizacja, 30 000,
Złozoszenia Kurjer Poznański
zdz 36 480.

Administrację domów
tęla oszczędności, załatwia naj-
korzystniej Spółdzielnia Kredyto-
wa Władysław Domów Stal, m.
Poznań, Baw. Władysławskiego 25,
zdz 36 465.

Kamienice narożnikowa
wspaniały obiekt blisko centrum
dobrze się rentuje, korzystnie
sprzedaż właściciela, Oferty Kur-
jer Poznański dzg 37 733.

Kamienice
3 piętrowa centrum Poznania,
dochód 13 000, cena 100 000 wplaty
70 000, zł sprzedam, — Oferty
Kurjer Poznański dzg 36 938.

Willa
dochodowa wspaniała, centralne
ogrzewanie, parkiety, śródmie-
ściu wolna podatkowo tania wplaty
55 000, Posrednicy wykluczeni,
Oferty Kurjer Pozn. dzg 37 003.

Dom-wille
18 pokoi, blisko dworca korzyst-
nie sprzedam, Puszczykowo, ul.
Zródlana 8, dzg 5 115 57 264.

Willa
Łazarsz komfortowa, pięciomiesz-
kaniowa, cena 70 000 wplaty
30 000 reszta amortyzacja Oferty
Kurjer Poznański dzg 37 033.

Kamienica
komfortowa centrum Poznania,
Dochód 46 000, cena 320 000,
wplaty 150 000 zł oraz wplaty
wybór mniejszych kamienic
i wili korzystnie sprzedam Cen-
trała Handlowa Poznań Sw.
Marcin 14, tel. 13 35, dzg 37 128.

Kamienice wybud. 1928 r.
caterpietrowa 6 sklepów i 12
mieszkań 3 do 4 pokojowych, przy
Rynku w wielkim miesie po-
wiatowym Wielkopolski (zimna-
rium kina szkoły) korzystnie
sprzedaż właściciela Kopska Gr-
dziejdz Wybickiego 33 dzg 37 178.

Nowy budynek
czynsz roczny 10 700 za 88 000 na
sprzedaż, Oferty do Kurjera Po-
znańskiego dzg 37 273.

PIENIADZ

Wspólnika
z gotówką 20-30 tysięcy zł do
współpracy i powiększenia przed-
siębiorstwa zbrojowego na prowinc-
ji w dobrej i bogatej okolicy po-
szukuje zbrojowiec, Złozoszenia
Kurjer Poznański dzg 36 522.

20 000 zł
na I hipotece nowo budowanej
wili, czynszowej wartości 90 000
zł, położonej w Poznaniu, Złoz-
szenia Kurjer Pozn. dzg 36 905.

6 000
I hipotece pożyczę Oferty Kur-
jer Poznański dzg 36 381.

400
dobre procent szuka urzędnik
państwowy, wplaty miesięczne,
Złozoszenia Kurjer Poznański
zdz 36 334.

Poszukuje pożyczki
20 000 zł, pierwsza hipoteka dom
w Poznaniu, oraz 40 000 zł na
pierwszą hipotekę domu w Po-
znaniu, Złozoszenia Kurjer Po-
znański dzg 37 067.

Wspólnika
poszukuje się do dobrej pro-
spektującej przedsiębiorstwa gotów-
ka od 30 000 zł, Złozoszenia Kur-
jer Poznański dzg 37 046.

25 000
poszukuje pożyczki na pierwszą
hipotekę nowego domu, wartości
100 000, Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 045.

Wspólniczkę
lub współnika do dobrej pro-
spektującej przedsiębiorstwa cen-
trum Poznania gotówką około
2 000 poszukuje samotny pan —
Oferty Kurjer Pozn. dzg 37 319.

Ruble
carackie (banknoty) 10 000 sprze-
dam, Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 302.

Fotografista
poszukiwany jako współnik dla
dobrej zaprowadzonego fotogra-
ficznego przedsiębiorstwa z zbro-
jowego 1388 roku, miasto powiatowe
uwarunkowane, Po porozumieniu
ewentl. całkowite objęcie wkrót-
ce, Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 180.

Młynarza
kwalifikacja na wyjazd do interesu
zbrojowego i wynajm maki jako
wspólnika z gotówką 700-800 zł
poszukuje, Oferty Kurjer Po-
znański dzg 37 177.

Listy
hipoteczne lub wykupowane ku-
pię, Oferty Kurjer Poznański
zdz 37 233.

50 000
lub więcej poszukuje na I hypo-
tek kamienicy pobliskiej Placu
Wolności wartości 450 000, Złoz-
szenia Kurjer Pozn. dzg 37 297.

25 000
poszukuje na I hipotece na do-
bre wynagrodzeniem, nowe za-
budowane, wartość 70 000, w tem
7 lokatorów, Oferty Kurjer Po-
znański dzg 37 275.

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
pokój z kuchnią, meblami lub
bez tania odstąpię, Debiec Świer-
czewska 22, mieszkanie 3, dzg 36 881/2.

Mieszkanie
śródmieście 4 pokojowe (azien-
ka), sprzedaż gospodarza Oferty
Kurjer Poznański dzg 35 922.

6 pokojowe
blisko Parku Wilsona I, piętro,
komfort, centralne ogrzewanie,
słoneczne od gospodarza, Złozosze-
nia Kurjer Poznański dzg 36 008.

Mieszkanie
z dzierżawą miesięczną trzy-
pokojowe dwupokojowe — wskazać
Metalski, Szewska 11, mieszka-
ni, dzg 36 514.

2 i 5

6 pokojowe
parter Matejski 57 zaraz lub od
1 listopada do wynajęcia Infor-
macje mieszkanie 3, dzg 35 045.

Mieszkanie
sześciopokojowe
frontowe trzecie piętro ogrzewa-
nie centralne wodne, naprzeciw
Parku Wilsona 200 złotych mie-
secznie (bez ogrzewania) Matejski
40 od gospodarza zaraz, Por-
tjer pokaze, dzg 36 128.

Mieszkanie
3 pokojowe IV piętro, śródmie-
ście, od gospodarza, Wiadomość
Kurjer Poznański, dzg 36 888.

Dwupokojowe
ogrodem Bosa 26 a, dzg 36 900.

Pięć mieszkań
w nowo budowanej wili przy
Aleje Szlagowskiej 26, dwu do
pięć pokojowe z komfortem, od
15. 11. lub 1/12. 32, do wynajęcia,
Mieszkanie wolne od podatku lo-
katorskiego, Cena przystępna —
Warunek 1/2 do 1 roku naprzód
dzierżawa, Złozoszenia na miej-
scu lub Kurjer Pozn. dzg 36 904.

Odstąpię
dwupokojowe kuchnie nowymi
meblami, Spokojna 18 m. 8, Ła-
zarsz, dzg 36 849.

W Luboniu
2 minuty od dworca pokój i ku-
chnia, elektryczne światło, zaraz
do wynajęcia, Luberski szkoła,
zdz 36 806.

Jednypokojowe
mieszkanie wydzierżawi gospodar-
za, Adres wskazać Kurjer Po-
znański dzg 36 814.

4 pokoje
kuchnia z ogródkiem od gospodar-
za na przedmieściu, Złozoszenia
po tygodniu od godz. 4, Adres
wskazać Kurjer Poznański
zdz 36 794.

2 pokoje
prożne suche używaniem kuchni
bezpośredniemu małżeństwu korzys-
tają oddam, Osiedle, telefon
19 97, dzg 36 798.

2
pokój i kuchnia nowowbudowa-
ne, IV, p. Górna Włda czynsz
zgóry od gospodarza zaraz, Oferty
Kurjer Poznański dzg 36 712.

Trzypokojowe
komfortowe, Jezycze czynsz 80
dwupokojowe kuchnia, Łazarsz
czynsz 40 złotych korzystnie wy-
najm, „Pawilon”, Marszałka
Focha 15, dzg 36 915.

Trzypokojowe
mieszkanie, czynsz półroczny
zgóry, Kazimierza Jarochow-
skiego 71, dzg 37 074.

Sześciopokojowe
wysoki parter, naprzeciw sądu,
Złozoszenia stróż Kreta 24,
zdz 37 151.

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia wprost od go-
spodarza za miesięczną dierżawą
we zaraz do objęcia, Osiedle
Warszawskie, Ożerniewska 6,
zdz 37 141.

Mieszkania
przy Jarochowskiego 1, 2, 3 po-
koje wprost od gospodarza, Złoz-
szenia 30, Piechowiak, dzg 37 139.

Mieszkanie
4 pokojowe komfortowe, Jaroch-
owskiego 50, Informacje, Za-
chodnia 8 m. 4, dzg 37 007.

Ładne mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, pokój dla
służby umeblowane, tania odstąpię,
Czynsz miesięczny, Oferty
Kurjer Poznański dzg 37 005.

2 pokoje
z kuchnią na niskim parterze,
suche słoneczne na peryferiach
Łazarsz, Oferty Kurjer Poznań-
ski dzg 37 206.

120
mieszkań woliących każdego rożna
ju, „Centrala”, Wierzbicice 27,
parter, dzg 37 183.

5 pokojowe
Jezycze od gospodarza, telef. 60-24
lub 67 04, Ogród od 3 do 5,
zdz 37 369.

Jednypokojowe
kuchnia Jezycze dzierżawa „In-
formator”, Aleje Marcinkowskie-
go 5, dzg 37 003.

Czteropokojowe
Łazarsz wolne, Złozoszenia Kurjer
Poznański dzg 37 095.

Trzypokojowe
w przynależności, I, piętro ko-
niec ul. Łodowej 75, mieszkanie,
celem wykończenia mieszkania
dzierżawa zgóry, Złozoszenia Kur-
jer Poznański dzg 37 050.

Swarzędz
mieszkanie 3 pokoje, komfort,
Czynsz ustawowy, Ziębki,
Wrzesińska 5, dzg 36 949.

4-pokojowe
parter, łazienka i 11, Grotzka,
mieszkanie, 15 wynajm, Zwrot
kosztów, Złozoszenia Kurjer Po-
znański dzg 37 153.

3 pokojowe
kuchnia, komfortowe, 90 mie-
secznie, 2 lata naprzód, Bara-
nowska, Grobla 17,
Pg 5 122-57 265.

Ośmiopokojowe
mieszkanie komfortowe II p. tr.
Złozoszenia Chęcińskiego 20, 4
piętro, dzg 37 137.

3 pokoje
kuchnia I p. tr. przy Starym
Rynku odstąpię, Adres Kurjer
Pozn. Stary Rynek 73 708.

Mieszkanie
dwupokojowe kuchnia, łazienka
oddam, Czynsz rok zgóry, Infor-
macje Strzelecka 24, Wierzbicice,
rg 3 673.

Pokój
i kuchnia od zaraz, dzierżawa
zgóry, Bosa 36, rg 3 676.

Mieszkanie
pokój kuchnia od gospodarza,
dzierżawa rok zgóry, Winiarska
65 m. 6, dzg 37 323.

Mieszkanie
4 pokoje parter w śródmieściu
ewtl. na biura z zwrotem ko-
szów odda gospodarza, Oferty
Kurjer Poznański dzg 37 229.

Dwupokojowe
kuchnie wydzierżawię, Złozosze-
nia Kurjer Poznański dzg 37 212.

Jednypokojowe
do wynajęcia zaraz czynsz 26,
ry, gospodarz, Małkiewski 26,
zdz 37 210.

Ładne
dwupokojowe mieszkanie prożne
lub umeblowane kuchnia i ła-
zienka etc. Solacz Plac Spiski
1, dzg 37 295.

20 zł
duży pokój przedpokój śródmie-
ście od gospodarza, Czynsz zgó-
ry wskazać Iwczenko, Wierzbicice
27, parter, dzg 37 188.

9 SZUKA MIESZK.

Małżeństwo
bezpośredni, poszukują mieszkania
dzierżawy albo interesu, Złoz-
szenia Kurjer Poznański
zdz 36 574.

Mieszkania
1-2 pokojowe szuka na stałe
posadzie z prawem emerytalnem,
najchętniej dolna część miasta,
(chwałiszewo, Śródka, — Oferty
Kurjer Poznański dzg 36 612.

Mieszkania
czteropokojowe, śródmieściu
lub pobliskim umiarkowany czynsz
poszukuje etat, urzędnik państw.
Zapłać koszt lub część umeblowa-
nia, Gwarancja regularn. pła-
cenia czynszu ewentl. zabawa
czynszu naprzód, Możliwe udzie-
lenie pożyczki hipotecznej, Sze-
rzyżewo oferty Kurjer Poznański
zdz 36 721.

3 pokojowe
komfortowe mieszkanie posu-
szukuje kierownik na stałe po-
sadzie, Złozoszenia Kurjer Pozn.,
zdz 36 633.

5 pokojowe
komfortowe mieszkanie posu-
szukuje wprost od gospodarza, Złoz-
szenia Kurjer Poznański
zdz 36 042.

Solidni
4-6 pokoi od 1. 11 centrum Ła-
zarsz Jezycze, Oferty Kurjer Po-
znański dzg 36 226.

2-3
pokoi frontowych, słonecznych,
suchych poszukuje starszy sa-
motny pan, Platnik solidny i
punktualny, Oferty Kurjer Pozn.,
zdz 36 878.

2-3
za dzierżawę szuka urzędnik,
— Oferty Kurjer Pozn. dzg 36 894.

Główna
lub najbliższa okolica, małe mie-
szkanie, młode małżeństwo, Oferty
Kurjer Pozn. dzg 36 902.

80 — 100 zł
dam za 3 pokoje kuchnie Łazarsz
Jezycze, stary dom Oferty Kurjer
Poznański dzg 36 893.

Urzędnik
państwowy szuka pokoju z ku-
chnią wprost od gospodarza —
czynsz może być rok zgóry, —
Oferty Kurjer Poznański
zdz 36 668.

2 pokojowe
centrum rok dzierżawy zgóry, —
Oferty z podaniem ceny Kurjer
Poznański dzg 36 823.

Dwunokojowego
szuka urzędnik państwowy —
wprost od gospodarza, czynsz
ewentl. 1/2 roku zgóry, Oferty Kur-
jer Poznański dzg 36 829.

Solidne
małżeństwo poszukuje dwupoko-
jowego względnie jednypokojowe-
go dużego od gospodarza, Czynsz
zgóry Kurjer Poznański
zdz 36 802.

6 pokojowego
mieszkania poszukuje docent U-
niwersytetu, małżeństwo bezdzie-
tnych Oferty pod Korniaki Grot-
zera 14 III, p. dzg 36 772.

Mieszkania
1-2, 3 pokojowe, elektryczność,
łazienka poszukuje rok zgóry, —
Oferty Kurjer Poznański
zdz 36 762.

Słonecznego, modnego
6 pokojowego mieszkania
możliwie z ogrodem w spokojnej
dzielnicy Poznania poszukuje od
15. 11. 32 lub później, Oferty z
podaniem miesięcznego czynszu
i możliwie z szkicem skierować
do Bydgoszczy skrytka pocztowa
173, dzg 36 593.

Mieszkania
4-5 pokojowego śródmieściu Ła-
zarsz, Jezycze nie wyżej II, piętra
poszukuje wprost od gospodarza
pewny platnik, Oferty z pod-
aniem warunków do „Par” Aleje
Marcinkowskiego 11, pod 57.268.
Pg 5 130-57 268.

6-7
pokojowego poniżej II, piętra,
centrum, okolice Świątkowskiego,
Nowy Rynek, Świątkowski, Stary
Rynek, reszta w Łazarsz zaraz
lub później, Czynsz — Posrednicy
wykluczeni, Telefon 20 02, Oferty
Kurjer Poznański dzg 4 116.

Półroczny
czynsz pokój kuchnie śródmie-
ście okolica Pl. Nowomiejskie-
go, Pośrednicy wykluczeni, Of-
erty Kurjer Poznański
zdz 36 936.

2-4
pokojowego mieszkania poszuki-
wają od gospodarza czynsz mie-
sieczny gwarantowany, Złozosze-
nia Kurjer Poznański dzg 36 937.

Mieszkanie
pokój kuchnia od gospodarza —
śródmieście, czynsz rok zgóry,
Oferty Kurjer Pozn. dzg 37 025.

4-5
pokoi, komfort, śródmieście
wprost od gospodarza, czynsz
gwarantowany poszukuje Oferty
Kurjer Poznański dzg 37 148.

2 pokoi
z kuchnią komfort lepszy dom,
centrum (Jezycze) poszukuje sa-
motny wyższy urzędnik emeryt,
Złozoszenia Kurjer Poznański
zdz 37 193.

Poszukuje
1 lub 2 pokoi dam czynsz 2 lata
zgóry, Pośrednicy wykluczeni,
Oferty do Kuriera Poznańskiego
zdz 37 191.

Profesor
szuka 2-4 pokojowego mieszka-
nia, (czynsz ewentl. zgóry Oferty
Kurjer Poznański, dzg 37 100.

Szukam
pokoiu kuchnia 25, czynsz zgóry,
od gospodarza, Oferty Kurjer Po-
znański dzg 37 062.

Poszukuje
2 pokoi kuchni centrum od go-
spodarza, posada stała Oferty
Kurjer Poznański dzg 36 954.

Lokalu
w śródmieściu parter lub I pię-
tro na jadalnię prywatna po-
szukuje Złozoszenia Kurjer Po-
znański dzg 36 957.

Mieszkanie
1 lub 2 pokojowe z kuchnią, pół-
roczna dzierżawa wprost od go-
spodarza poszukuje, Adres Kur-
jer Poznański dzg 36 960.

4 pokojowe mieszkanie
w centrum wprost od gospodarza
wynajm, Złozoszenia „Par” Ale-
je Marcinkowskiego 11, pod 57.226.
Pg 5 025 57.226.

**Cztero-
lub sześciopokojowego**
mieszkania poszukuje zaraz eme-
rytowany urzędnik państwowy
Oferty z ceną Kurjer Poznań-
ski dzg 1422.

Mieszkania
4-5 pokojowego komfort, okolica
Jasnej poszukuje, warunki, —
Kurjer Pozn. dzg 37 813.

Mieszkania
dwupokojowego od gospodarza
poszukuje urzędnik, Czynsz mie-
sieczny niski Oferty do Kurje-
ra Pozn. dzg 37 236.

Mieszkania
2 do 5-pokojowego z wszelkimi
wygodami zaraz poszukuje bez-
pośredni małżeństwo, czynsz mie-
sieczny, platny punktualnie,
Oferty Kurjer Pozn. dzg 37 276.

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Poszukuje
2-3 pokoi wygodami, centrum,
Roczny czynsz, Oferty Kurjer
Poznański rg 3 680.

11 POKOJE UMIEBL.

Pokój
czysty od 15 Długa 4, mieczk. 10,
zdz 35 067.

Ogrodowa
12 m. 3 pokoje utrzymanie,
zdz 36 505.

Niekrepujący
pokoi zaraz, Wąska, Grobla 9,
zdz 36 530.

Odnówiony
fortepian, telefon ewentl. utrzy-
mianiem, Długa 3 mieszkanie 9,
dzg 1 408.

Studentki
dwie na wspólny z utrzymaniem
i opieką przyjmie Aptekarska
Wichrowska Nowy Rynek 5 II
m. 3, dzg 35 274.

Studentom
rolnictwa umeblowany Solacz,
Mazowiecka 5, dzg 35 826.

Dwuosobowy
odnówiony elektryczność, Szama-
rzewskiego 21, parter prawo,
zdz 36 062.

Pokój
ładnie umeblowany, frontowy
osobnym wejściem, Wierzbici-
ce 3 m. 7, dzg 36 551.

Pokój
umeblowany, mały skromny dla
panów — Włda, Wybickiego 2,
m. 9, dzg 36 878.

Obszerny
pokój czysty frontowy, starsze-
mu panu, Działyskich 2 m. 5,
zdz 36 884.

Pokój
panu, Górna Włda 45, I, lewo
zdz 36 886.

Eleganckie
słoneczne, piękne czyste pokoje
umeblowane na pierwszym pię-
trze Zielona 3 m. 6, niekrepują-
ce, frontowe ewentualnie dwa,
zdz 36 900.

Elegancki
pokój z utrzymaniem centralne
ogrzewanie do wynajęcia, Włdy
młodej panienka, Mickiewicza 28
parter, dzg 36 760.

Jasny
2-3 osobowy kaloryfery, Jezycze,
45 m. 6, napoleón Mickiewicza,
zdz 36 854.

Pokój
św. Józefa 3 m. 10, dzg 36 829.

Wspólny
solidnym Wierzbicice 99 a m.
4, dzg 36 839.

Pokój
zaraz, Szewska 9 mieszkanie 10,
zdz 36 845.

Pokój
umeblowany, klatka schodowa,
elektryczność dla dwóch panów
od 15. 10, wynajm gospodarz,
Adres wskazać Kurjer Poznański
zdz 36 803.

Umeblowany
kuchnia małżeństwu bezdzietne-
mu lub dwom paniom, Dąbrow-
skiego 93 m. 9, dzg 36 812.

Elegancki
jednospobowy dwuosobowy z u-
trzymaniem — bez, Kreta 6 m. 7
zdz 36 771.

Pokój
1-2 osobowy, Fredry 1 m. 18,
zdz 36 971.

Zaraz
pokoi, Śniadeckich 11 m. 3,
zdz 36 974.

Klatki schodowej
wejście, umeblowany, Spokojna
3 m. 4, dzg 37 085.

Półwiejska
2 m. 6 (utrzymaniem), pianino,
zdz 37 168.

Śródmieście
czysty elektryczność centralne,
Kramarska 19/20, m. 8, narożnik
Pocztowej, dzg 37 162.

Drugiego
pana, Wierzbicice 58, m. 17,
rg 3 695.

Świątkowskiego
3 mieszkanie 12 dwuosobowy,
skromny solidnej młodzieży,
zdz 37 338.

Biuro
dwuosobowy utrzymaniem, bez,
Aleje Marcinkowskiego 3b m. 17
zdz 37 340.

Jedno
dwuosobowy, Focha 23 m. 7 przy
dworcu, dzg 37 346.

Dwuosobowy
Patr. Jackowskiego 36 m. 10,
zdz 37 326.

Frontowy
parterowy pokój dobrze umebl-
owany z elektrycznym światłem i
centralnym ogrzewaniem, Miv-
ska 2 m. 6, dzg 37 136.

Klatki
Przyjeźdnemu inteligentowi, nie-
krepujący na krótki pobyt, Ra-
tiszczaka 38 m. 3, dzg 37 123.

Oddzielny
pokój meblowany, elektryka, za-
raz wynajm panu, Mickiewi-
cza 17, m. 5, dzg 37 119.

Zaraz
Grobla 19 I prawo, dzg 37 106.

Pokój
elektryczność, Strona 2 a parter,
zdz 36 663.

Kwiatowa
9, mieszkanie 14, rg 3 704.

Wielkie
Garbary 8, m. 12, obejrzeć od go-
dziny 19, rg 3 709.

Tania
stacja Klasztorna 4, mieszka-
nie 7, rg 3 692.

Studentkę
na wspólny pokój Grobla 9, m. 6,
rg 3 687.

Elegancki<

Pokój
dwuosobowy centralnie ogrzewany. Chelmońskiego 4 mieszk. 4. zdg 37 269

Frontowy
jeden lub dwuosobowy zaraz. — Działnińskich 10 m. 2. zdg 37 214

Pokój
dwuosobowy. Focha 32. m. 8 zdg 36 893

1—2
Wierzbicice 34 mieszkanie 6. zdg 36 784

Pokój
fortepian Wierzbicice 53. m. 8. zdg 36 791

Duży
pokój frontowy. Wyposażenie kuchni wynajmę. Jaskiewicz. Patrycja Jackowska 29 m. 7. zdg 36 627

Małżeństwo
Kanałowa 6. m. 16. zdg 36 922

Duży
frontowy. Grunwaldzka 20b m. 9. zdg 36 911

Dwuosobowy
Śniadeckich 9. mieszkanie 8. zdg 36 944

Centrum
pokój 1—2 panom — Ratajczaka 11 a. m. 6a. zdg 36 939

Frontowy
1—2 osoby utrzymaniem — bez. Św. Marcin 33. m. 9. zdg 36 930

Pokój
dla panów (pań) wynajmę. Badyńska. Rybaki 13. mieszkanie 3. zdg 36 931

Dwóch
panów. frontowy. Wierzbicice 13. m. 4. zdg 36 932

Wspólny
panny. Klasztorna 4 m. 5. zdg 36 928

Pokój
wolny. Ślusarska 2. m. 17. zdg 37 002

Czysty
Poplińskich 9. parter. prawo zdg 37 024

Pokój
utrzymaniem — bez pani. Kantaka 5. mieszkanie 9. zdg 37 022

Pokój
wynajmę od 15/10. Matejki 45. m. 3. rg 3 638

Frontowy
Józefa 6. parter lewo. zdg 37 068

Duży
pokój umebłowany do wynajęcia. Św. Józefa 2. m. 1. zdg 37 064

Pokój
umebłowany parterowy. oddzielny panom. panom. Św. Wojciech 27. m. 47. zdg 37 014

Utrzymaniem
Działnińskich 3. m. 5. zdg 37 006

Pokój
dwa - jednosobowy. niekrepujący. słoneczny Kanałowa 7. II. prawo. zdg 37 203

Frontowy
dwuosobowy. Kępa 6. mieszk. 2. zdg 37 199

Pokój
wspólny solidnemu panu. Św. Marcin 2. mieszkanie 8. zdg 37 185

Pokój
umebłowany dwóm panom lub paniom zaraz. Łakowa 17. mieszkanie 6. zdg 37 036

Pokój
małżeństwu. Piekary 8 a. mieszkanie 40 ptr. zdg 37 031

„Informator“
poleca pokoje
Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 37 097

Centrum
pokój panu zaraz. Stary Rynek 10. mieszkanie 6. zdg 37 091

Pokój
najchętniej uczniom lub paniom wynajmę. Pomoc zapewniona. Strzelecka 28 b. I. lewo. zdg 37 044

Pokój
umebłowany dla solidnych osób. Ul. Kopernika 7. parter. zdg 36 975

Pokój
dobrze umebłowany. Kopernika 5. mieszkanie 8. zdg 36 977

Frontowy
Półwiejska 3. m. 12. zdg 36 945

Dwuosobowy
Ratajczaka 14 m. 21. zdg 36 946

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 7. I. zdg 36 952

Półwiejska
6. m. 13. dwuosobowy. frontowy. zdg 36 955

Wspólny
całkowitem dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15. m. 3. zdg 36 979

Wierzbicice
46. m. 6. balkonowy. zdg 37 004

Pana
na wspólny pokój frontowy. słoneczny. elektryczność. Poznańska 28/30. m. 7. zdg 36 963

Półwiejska
6. m. 8. zdg 36 965

Pokój
umebłowany. Wielka 15 m. 7. zdg 36 956

12 SZUKA POKOJU

Ladnego
umebłowanego niekrepującego. elektrycznością ogrzewanego. kuchnia gazowa ewentualnie używalność kuchni poszukuje młode małżeństwo bezdzietne najchętniej w okolicy Jasnej Słowackiego. Zgłoszenia podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 36 869

Pokoju
spokojnego ładnie urządzonego w śródmieściu poszukuje kupiec żywności. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 37 270

Więszego
niekrepującego. próżnego. osobne wejście elektrycznością. na mieszkanie poszukuje punktualny pewny płatnik. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 994

Jasne
suche ubikacje. nadające się na każdą fabrykację. całkowicie lub oddzielnie do wynajęcia. Informacja Grobla 7 mieszk. 1 rg 3 675

Skład
mieszkaniem wynajmę. kto pożyty 3 000. dam 601 roku dzierżawę wolną. Gospodarz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 37 140.

Kino
dzierżawę szukam. Szczegółowe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 035

Ubikacje
na stolarnię. przyklepym pokojem lub mieszkaniem. poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 947

Suterena
ubikacje przemysłowe 150 kw. w całości lub częściowo. Elektryczność i gaz wydzielają tanio. Bittner. Dąbrowskiego 79. rg 3 701

„Oreodownik Wielkopolski“

istniejący od roku 1870,
jest

najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

Przedpłata miesięczna wynosi:

W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych	1,95 zł
W agencjach w Poznaniu	2,20 zł
Z odnośnikiem do domu	2,20 zł
Na prowincji na pocztach już z odnośnikiem do domu	2,34 zł

Redakcja i administracja: Poznań, św Marcin 70.

Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

Poszukuję
skromnego próżnego pokoiku. — Oferty cena Kurjer Poznański zdg 36 821

Szuka
taniego pokoju zaraz samotny. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 133.

Małżeństwo
synkiem szuka pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 117.

Pan
poszukuje niekrepującego pokoju od 20—25 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 302

Potrzebny
komfortowy pokój z utrzymaniem dla jednej osoby. Olszańska — Włókna - Skoki. zdg 36 774

13 LOKALE

Warsztat
i piwnice korzystnie do wynajęcia. Staszica 9 m. 1. zdg 37 350/1

Skład
z urządzeniem wdzierżawę gospodarz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 36 853

Ubikację
50 metrową odda Golus. Półwiejska 35. zdg 36 843

Szukam
jasnej suchej ubikacji na stolarnię do 60 m kw. śródmieściu czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 796

Lokale
przemysłowe nadające się na każde przedsiębiorstwo zaraz do wynajęcia. Ig. Liczbicki ulica Kanałowa 17. zdg 36 798

Biura
3 pokoje I. p. przy św. Marcinie dla lekarza, adwokata lub inne cele handlowe do wynajęcia. — Oferty Kurjer Poznański zdg 36 777

Skład
blisko Starego Rynku z eleg. urządzeniem konfek. i towaram z 3 200 do sprzedania. Dzierżawa roczna 1 300. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 713

Salka
90 m² nadająca się na skład lub inne przedsiębiorstwo przemysłowe. Szymanowski. Winiarska 82. zdg 36 733

Ubikacja
suterena w warsztacie składnicy przy Alejach Marcinkowskich do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 36 743

Składu
nadającego się na handel owoców wprost od gospodarza poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 402

Potrzebne
na cele przemysłowe lokale 120 do 150 m kw. 3 ubikacje. warunek wodociąg i prąd miejski. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 419

Ubikację
na warsztat. składnicę przy Dąbrowskiego wynajmę. Pasikowski. Św. Marcin 15. zdg 36 935

Pierwszorzędne
ubikacje fabryczne
z wielkim podwórkiem oraz wszelkimi dogodnościami dla przemysłu i hurtowni handlowe do wdzierżawienia. Zgłoszenia „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod 14.57. Pw 4 130-14.57

Składu
na towary spożywcze poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 959.

Parterowe
trzy pokoje front na biura dla adwokata lub lekarza do wynajęcia św. Marcin 49. zdg 37 344

Lokal
skład przyklep pokój składnica. zaraz za dzierżawę wynajmę gospodarz. Krasieńskiego 14. zdg 37 120

Na biuro
centrum poszukuje pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 101

Ubikacji
parterowej z pokojem poszukuje. Podać cenę, położenie, wielkość. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 243

Skład
M. Focha. obszerne piwnice. mieszkanie lub bez. na każdą branżę. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 220

1—2 pokoje
od gospodarza zaraz poszukuje na cichy warsztat. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 291

14 DZIERŻAWY

Zadzierzawie
gościniec pełen wyszynku do mórg roli. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 36 088

Dzierżawy
800—1 500 mórg dobrej ziemi poszukuje z odpowiednią gotówką. Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 35 646

Wydzierżawie
lub kupię handel zboża. — Oferty Kurjer Poznański zdg 36 872

Poszukuję
dzierżawy od 300—500 mórg. — Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 865

Piekarnie
wyzdierzawi właściciel. Cena podług umowy. Zgłoszenia Antoni Kmiecik. Krotoszyński. Kaliska 72. zdg 37 378

Magazyn
kryty i plac boczna kolejowa. poważnym reflektantom wydzielają. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 701

Młyn
wodny. parowy poszukuje. dzierżawę. Spieszne wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 36 436

Plac
na Jeźcach wydzielają. Zgłoszenia telefon 78-76. zdg 37 204

Poszukuję
placu. składnicę węgla. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 080.

Stajnię
8 koni wydzielają. Wierzbicice 37. telefon 74-68. zdg 37 152

Poszukuję
dzierżawy willki 5—6 pokoi. z ogrodem. Warunek: dobra komunikacja z Poznaniem. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 352

Stajnia
do wynajęcia. Żółwia 8. rg 3 691

Stajnię
wyzdierzawie. Olszewski. Umińskiego 26. zdg 37 230

Poszukuję
dzierżawy ogrodnictwa z oranżerią i inspektami. dobrze zaprowadzonego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 179

Młyn
wodny pod Poznaniem do wdzierżawienia. Jaskiewicz. Poznań. Fredry 6. zdg 37 311

W Sierakowie
7½ mórg łaki. nadającej się na ogrodnictwo wydzielają. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 37 298

Dzierżawa
70 mórg ziemi buraczanej inwentarzę kompletne do objęcia 2 500 zł. Gajda Warszawska 5 Poznań zdg 36 907

Warsztaty
garaże do wydzielawienia. Globisz Kwiatowa 4. zdg 37 356

Willa
komfort wydzielają tanio. — Oglądać: Aleja Szelazowska 32. zdg 36 828

Biuro Pomocy Prawnej
Rudnicki Poznań. Podgórną 10 załatwia sprawy sądowe i państwowe. komunalne. Ceny bardzo umiarkowane. zdg 36 078

Kołdry
przerabiam poszywam. — Smoczyńska Kwiatowa 8. zdg 36 496

Ważne dla PP. Mechaników i Zegarmistrzów!
Katalog narzędzi i forniturek wyszedł z druku. Wysyła franc. po nadesłaniu 1.20 zł gotówka lub w znaczkach. Skład zegarów S. Scheiera Kraków Stradom 5e ng 5632

5,90

Koszula wierzchnia zefirowa — Marguissetta jedwabna od 5,90 jedwabna popelina od 10,90 Toile de Soie od 14,90 — Koszule smokingowe od 6,90 — Koszula sportowa z kravatką od 3,25 — Koszule dzienne surówkowe od 2,50 — biała od 2,90 barchanowe od 2,90 Nocna od 4,90 Trykoty zimowe w bardzo wielkim wyborze i wszystkie wielkościach po cenach nietylko niskich poleca w wielkim wyborze Dom Płócien i Fabryka Bieleży J. Schubert Specjalność: Bieliza gotowa i na miarę. Pw 4 451-37.72

Akuszerka
Kleinwachterowa Poznań centrum. ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 34 897

Zioła lecznicze
według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka. kiszki. płuc. nerwów. watroby. nerek. pecherza. hemoroidom. nplawom. obstrukcji. kamieniom żółciowym. kaszlowi. astmie. blednicy sklerozie. artretyzmowi. reumatyzmowi. etc. Zadać bezpłatnie broszury pouczające!!!! Adres: Liszki — Apteka. Pr 11 185-6-62.66/9

Futra
gotowe i na miarę spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca najtaniej Józef Dawid Poznań ul. Nowa 11. — Firma chrześcijańska. Przyjmuje asygnyaty Tow. Kredyt. Pw 4 172-36.86

Plaszcz
jesiennie zimowe piękne modele do cenach najniższych poleca P. Szczawińska S-ka Wodna 1. Przyjmuje my asygnyaty Kredytu. Pw 4 153-35.95

Chiromantce
grafolog Wierzbicice 27 parter. dzięki za trafne przepowiednie wskazanie daty mego ślubu co się wszystko spełniło. Wszystkim polecam. Krawczyk Dąbrowskie go. zdg 37 190

Obiady
na maśle. abonament. Matejki 68 m. 1. zdg 37 329

Restauracja „Silesia“
Aleje Marcinkowskiego 5. Obiady 90 gr. kolacje 70 gr. Koncerty radio-gramofonowe. zdg 37 237

Syrop odrywczy św. Rafała
jeden środek działający cudownie przy chorobach płuc. kaszlu. astmie. blednicy. ogólnym osłabieniu. angielskiej chorobie. daje krew silne mięśnie. zdrowie. płuc. skutecznym niezawodnym. butelka 8.—, ½ butelki 4.25 Zadać w aptekach gdzie niema wprost z wytwórni Saint Raphael Poznań Bukowska 9. zdg 1 352/3

2,— zł
pończochy angielskie jedwab Bemburga 2.40 2.75: 3.25: 3.75: obrazy. mi. asortyment kolo. rów. Reklamowicz. kremowe i kolorowe w pięknych mankietami tania 1.60: 1.85: 2.25: 2.75. — A. Szymański. Poznań św. Marcin 1 przy placu św. Krzyszka. Specjalny magazyn pończoch i rekawiczek Pw 4 467-8-38.66/7

Malarz
odnawia mieszkania. również meble tania. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 123

Chiromantka
przyjezdna przepowiada przyszłość. terazniejszość. przeszłość. dobrze z rak. kart. — Romana Szymańskiego 8. podwórko. parter. lewo przy placu Świętokrzyskim. zdg 37 241

Plaszcz
damskie. kurtki wykonuje solidnie tania. wszelkie kuźnierstwo. Domaszewski. Mielżyńskiego 22. mieszkanie 24. zdg 37 236

Dziecko
na wychowanie przyjmie Oferty Kurjer Poznański zdg 37 203

Kompresy radowe
duszące w zarodku wszelkie choroby. uznane przez powagi lekarskie. liczne podziękowania. demonstracje. bezpłatnie. odwieziam w domach na odpowiedni znaczek. Przedstawiciel Zygmunt Kucharski. Poznań. Wały Wacławów 15. zdg 36 783

Dyplomy — Plakaty Rysunki
najtaniej Kledecki Pocztowa 20 Pw 3 964-37.72

Płótna, Inletry
Adamowski. poscielowe barysty. białe i kolorowe. Nansuki. Lino. ny Toile de Soie. surówka. oksfordy. płótna. czyste. Inletry. białe. półbiałe. i kolorowe. surówki. poscielowe. w kraty. Koerber. spódki. zefiry. panamy. Pory. Marguissetta. jedwabne. na koszule. wierzchnia. barchany. koszulowe. flanely. bieleżniane. flanely. pi. mowe. fartuchowe. alpaki. i satyny. beki. na fartuchy. i suknie. zakonne. poleca w wszystkich szerokościach i jakościach w wyborze wielkim po cenach najniższych. Dom Płócien i Fabryka Bieleży J. Schubert ul. Wrocławska 3. Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienie i z metra. Pw 4 179-36.12

Wykwintne Mody Damskie
Leon Sawicki. Piekary 1. wykonuje również wszelkie modernizacje futer w cenach przystępnych. zdg 37 320

Bieliznę
damską męską poscielową. pijam. poranniki. wykonuje tanio. Wielkie Garbary 18. wejście. Woźnej mieszk. 4. zdg 37 306

Obiadów
dwóch prywatnych czystym masłem poszukuje blisko Matejki 67. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 376

Gorsety
podług miary — pierwszorzędnej jakości i wykonaniu. Pasy do cięcia. Biustonosze. najnowszymi wzorów. wykonuje tylko Pracownia gorsetów St. Bakowska. Karmarska 27 I. narożnik. Wielkiej telef. 24.75. zdg 37 847

Swetry
jumper pullovery garsonki — mundurki. włóczkowe. wykonuje miarowo. przerabia „Tricot“. Pocztowa 23 I. Pw 4 471-38.96

Okrętka
mtr. 0.10 wszelka bieliza wykonuje szybko i tania Piotra Wawrzyniaka 16 I. lewo. zdg 36 858

Samochód
cieżarowy wypoczącam. Poznań. Dąbrowskiego 79 telefon 68.88. Garaże Bittnera. zdg 36 858

Dolarówki i Przemysł
sprzedajemy na dwuletnie spłaty w ratach po zł. 3.—. Po wpłaceniu pierwszej raty wysyłamy dokument sprzedaży z natychmiastowym prawem gary. Zamówienia z prowincji załatwiamy w tym samym dniu. Zamawiać korespondentką. Uwaga: ciążnienie już 1 listopada Gospodarzy Zakład Kredytowy. Lwów. Wawłowa 11. Do oddziału grupowego poszukiwani zastępcy. Wiadomości fachowe niepotrzebne. Pw 5 110-72.52

Krawcowa
pomoczyć szyc bezpłatnie. celem wydoskonalenia się. zdg 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 918

Pracownia Gorsetów „Wanda“
Gorsety na miarę. Gorsety gotowe — Pasy do cięcia — Paseczki sportowe. Biustonosze. wszelkiego rodzaju. Reparaty gorsetów. Ratajczaka nr 27. parter. zdg 37 027

Kuśnierka
wykonuje fachowo futra. kurtki. kołnierze. sumienne. tania. Romana Szymańskiego 9. front. mieszkanie 11. zdg 36 917

Kuśnierka
siła samodzielna szyje futra. kurtki i reparacje. również męskie. ładnie. tania. różnego rodzaju skórki. Wrocławka 22 m. 6. zdg 36 942

Kroju
szywa wyznacz w 2 miesiącach. Salon mód Wały Królowej Jadwigi 3 a. mieszk. 9. zdg 36 943

Torebki skórkowe modne
2.80: 3.25: 4.25: 5.65: kozłowe 1.50: 1.85: 12.50: lakowa 9.50: 11.90: — 9.85: skórzane 4.50: 5.90: 6.85: jed. rasole modne 3.90: 4.75: 6.90: kom. wabne 9.50: deseniowe 13.50: pantafony. binacje jedwabne 3.25: pantafony. szule noce od 2

Salon Mód „Lena“

wykonuje suknie, płaszcze, kostiumy elegancko, tanio. Ratajczaka 15. m. 25. zdg 36 999

Zamienie

samochód Fiat 520 na parcieje. reszta dopłaca. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 150.

Książki

powieściowe, naukowe, dzieła artystyczne, poszczególnie dzieła i całe biblioteki kupuje. Plac najkorzystniej Antykwariat. Gwarancja 20. zdg 37 019

Generalny zastępca na Polskę

na nieodzowny patent zgl. artykuł masowy poszukiwany. Potrzeba 3-5000 zł. Nieobowiązkowo przedstawie wzór w sobotę i niedzielę. Zgłoszenia Hotel Britannia — portier. zdg 37 012

Obiady

smaczne tanie. Św. Marcin 53. zdg 37 197

Koncesji

tytoniowej poszukuje. Skład kolonialny Małe Garbary 4. zdg 37 037

Gabinet

Racjonalnej Kosmetyki „Clotilde“
Św. Marcin 63. I pietra, usuwa brodawki kurzaśki i włosy na twarzy, lecz trądzik. zdg 37 171

23 OŻENKI**Kawaler**

dobrego charakteru lat 27. Inwa. Poszukuje pannę, wdowę, przeszłość obojętna. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 770

Inteligent

pragnie zapoznać tancerkę celem ożenku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 736

Kawaler

Wielkopoleński, urzędnik państw. (rekordista świata w dziedzinie sportu z roku 1931), która sympatyczna miła panienka, średniego wzrostu, do lat 30, z porządnego domu, poda dłoń do miłej i wiecznej przyjaźni. Cel matrymonialny. Sprawy traktuje się honorowo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 706

Szukam żony

przystojnej, wysokiej kultury duchowej, materialnie niezależnej. Licze lat 38 podobno przystojny, na kierowniczym stanowisku, poważnej instytucji gospodarczej. Sprawy traktuje poważnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 372

Panna

lat 28, posiadająca 3 000, pragnie zapoznać uczciwego, religijnego pana, dobrego stanowisku, celu matrymonialnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 877

Która

a pań sympatycznych, dobrym charakterem, pomocą materialną do ukończenia studiów przez rok dwóm sympatycznym studentom. Cel matrymonialny. Rzec traktujemy poważnie. Zgłoszenia z fotografiami do Kurjera Poznańskiego zdg 36 885

Panna

inteligentnego na wysokim stanowisku zapozna przystojną wdowę z urzędem i gotówką celu matrymonialnym. Oferty Kurjer Poznański, możliwie z fotografią. zdg 36 896

Pani

w średnim wieku, wyjątkowo z charakterem i wychowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 816

Przystojny

kawaler, kupiec lat 34, posiada 60 tys. zł matki i ciotki, panie, również mającej w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 817

Kawaler

lat 29, posiadający gotówkę, szuka znajomości religijnej panny, która posiada małe przedsiębiorstwo lub cośkolwiek gotówką celem ożenku. Panie, względnie rodzina raczy złożyć nieanoniemowe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 36 818

Młody

lekarz szuka żony młodej, przystojnej o wysokiej kulturze ducha, materialnie niezależnej. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 36 827

Blondynka

lat 20, cośkolwiek gotówką, poszukuje urzędnika na stanowisku, w średnim celu matrymonialnym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 833

Kawaler

urzędnik państwowy, lat 35, przystojny, posłubił pannę do lat 32, mieszkającą lub wyprawą. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 837

Który

szlachetnych panów posłubił pannę lat 28, biedną, przeszłość nieścisła. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 841

Ciemnoblondyna

lat 24, wyprawa, umiłowana mieszkaniec i gotówką szuka męża urzędnika od 35 do 45. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 800

Kawaler

lat 35, przystojny, inteligentny, poszukuje przedsiębiorstwa, handlowe, poszukuje odpowiedniej żony. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 807

Kawaler

lat 35, przystojny, inteligentny, posiada przedsiębiorstwo, handlowe, poszukuje odpowiedniej żony. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 766

Kawaler

lat 29, samodzielną kupiec posiadający większe przedsiębiorstwo pragnie posłubić inteligentną pannę posiadającą dla wspólnego dobra pewien posar. Rzec traktuje się poważnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 745

Kawaler

cułternik i białarz przystojny, lat 30, posiadający 20 tys. zł, umiłowanie, poszukuje żony, która posiada małe przedsiębiorstwo, poszukuje odpowiedniej żony. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 759

Kawaler

lat 32, na kier. posadzie w poważnym przedsiębiorstwie posiadają 20 000 zł gotówki, pragnie posłubić odpowiednią panią, posiadającą kilka tys. gotówki dla wspólnego dobra. Oferty, możliwie z fotografią, która się zwraca, proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdg 36 763. Dyskretna zapewniona.

Urzędniczka

em. gotówka 10 000, poszukuje, sora, adwokata wyższego urzędnika wojskowego (emeryta) cel matrymonialny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 36 452

Pan

z akademickim wykształceniem, nawiąże kontakt z młodą przystojną i elegancką panią w zamiarze ożenku. Konieczny wolny zawód lub majątek i niezależny światopogląd. Nieanoniemowe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 36 451

Panna

lat 33, przystojna, miła, nieposobiona, pragnie poznać dobrą duszę na stałe stanowisku. Cel matrymonialny, wdowiec nie wykluczony. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 802

Panna

krawcowa lat 32, 3 000 gotówki, wyjdzie za mąż, kolejarza, rzemieślnika. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 597

Dwaj

przejście przystojni lat 26, na stanowiskach poznają dwie przystojne panie. Cel matrymonialny. Majątek dla wspólnego dobra, zadany. Łaskawe zgłoszenia wraz z fotografią, która się zwraca, przesyłać pod — Kłosa skrzynka pocztowa 172 — dla D. D. zdg 36 599

Kawaler

lat 36, mechanik na stałym stanowisku z cośkolwiek gotówką, poszukuje żony o dobrym charakterze. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 670

Panna

lat 26, z porządną rodziną z prowincji, wyjdzie za mąż za człowieka religijnego. Poważne oferty Kurjer Poznański zdg 36 379

Nauczycielka

6 lat, wyjdzie za mąż. Panowie, wyższym stanowisku państwowemu, oferty Kurjer Poznański zdg 36 394

Kawaler

brunet (40), przystojny, rutynowy kupiec-urzędnik, zdecydowany, zaraz małżeństwo. — Požadane: skład, ewentualnie gotówka. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 621

Starsza panna

sierota, posiadająca trzy pokoje, mieszkanie, mająca zamilowanie do kupiectwa, pragnie wyjdzie za mąż za człowieka inteligentnego, kupca lub emeryta. — Oferty, poważne „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.261. Pz 5 114-57.261

Kto

jezuse nie korzystał biura kofarzenia „Rekord“? Ono zadowolony, najwybredniejszy, wymagania pań i panów. Zgłoszenia Skarbowska 16. tel. 40-18 zdg 37 065

Dyrektor

banku, dobrze sytuowany, trzydziestoletni, inteligentny, szuka żony. Oferty (fot.) Kurjer Poznański zdg 37 144

Panna

lat 26, poszukuje męża, rzemieślnika, wysokiego religijnego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 106

Wdówka

37 lat, do urzędnika państwowego z jednym dzieckiem, inteligentna, muzykalna, religijna, posiadająca realność i ziemię, szuka męża, zaraz z gotówką od 10 000, wiek i zawód obojętny. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 066

Sędzia

przeniesiony na emeryturę, szuka żony, która posiadać pomoże otworzyć kancelarię adwokacką. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 131.

Dla kuzyna

współwłaściciela mniejszej fabryki, lat 29, poszukuje sympatycznej pani, która posiada mały majątek. Cel matrymonialny. Rodzice lub krewni mile widziani. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 37 233

Bogate

Pomorzanin, mający Wielkopolski posez Kujawianki, wyjdzie za mąż za inteligentną panną na odpowiednim stanowisku. Informacji udzieli Piotr Mrówka, Ostrow (Wlkp.). Kościuszki 2. zdg 37 331

Kawaler

brunet (40), rutynowany kupiec-urzędnik, zdecydowany, zaraz małżeństwo. Požadane: skład albo gotówka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 621

Dla lekarza

kuzyna lat 31, bardzo solidnego, inteligentnego, poszukuje żony z dobrej rodziny z wiekiem majątkiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 123

Dr. med.

Pomorzanin, lat 37 z zaprawioną kilkunastu lat praktyką, prosi o odpowiednie propozycje w celu matrymonialnym. Zgłoszenia z fotografią Kurjer Poznański zdg 37 181

Kupiec

kawaler szlachty, pragnie współpracować z mającą panną, lat 38-48, która swym przedsiębiorstwem żyłaby uszczęśliwić, działając wspólnie, również możliwie akcją kółkowskiej. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 303

Wdowa

przystojna lat 38, posiadająca dom z warsztatem kowalskim w Poznaniu, szuka męża, najchętniej mistrza kowalskiego, cośkolwiek majątkiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Kupiec

blawatnik. Pomorzanin katolik, lat 36, przystojny, inteligentny, szuka odpowiedniej żony. Zgłoszenia z fotografią Kurjer Poznański zdg 37 182

24 NAUKA**Akademja Tańców Witoszkowskich**

rozpoczęła naukę najnowszych tańców. Dla akademików kurs ulgowy. Św. Marcin 34. Pz 5054-57.213

Szkoła Tańca

Mikołajczak — Kłodecka
Pocztowa 29, kurs 10 zł. Pz 5 052-41.7

Wychowawca

(prawnik) poszukuje zajęcia: udziela lekcji — przygotowania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 573

Makowskiego

Szkoła Tańca
Pl. Wolności 14a. Pz 5058-57.215

Szkoła Tańca

Antoszewskiego
rozpoczęła nowe kursy. Zielona 3. Pz 4 469-38.80

Francuskiej

konwersacji poszukuje wzajemnie niemieckiej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 891

Francuski

konwersacja. Przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdg 36 901

Francuskiego

udziela gwarantuje szybki postęp, metoda Berlitz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 864

Do Korpusu

Kadetów przygotowuje i umieszcza. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 836

Niemieckiego

lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 801

Kursy

stenografii, pisanie maszyną, rozczynam 7 listopada. Kantanka 1. II. zdg 36 811

Eksternista

poszukuje pomocy do egzaminu 6 kl. humanistycznego. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 787

Lekcyj niemieckiego

konwersacji ortografii, stylistyki, korespondencji udziela nauczycielka doświadczone. Zgłoszenia między 15-16 lub 19-20. Plac Nowomiejski 5, podwórko lewo m. 10. zdg 36 78

Pięknie pisać

naukę w kilku lekcjach. Głatczyńska Długa 11. parter. zdg 6 747

Akademicki kurs

10 tańcy 10 złotych. 20, rozpoczyna Baletmistrz Szczurek. Dom Rzemieślniczy, ul. Ratajczaka. Gwarancja wyuczenia. zdg 36 572

Kursy

pisanie na maszynie stenografii. „Wzór“, Szkoła 9 II. zdg 36 251

Madame

Serednioka Poterat, Francaise, dyplomowana, tręba expirimentée, donne leçons de français. Progrés rapides. Górna Wilda 67. m. 1. zdg 36 403

Udziałem

lekcyj, konwersacji francuskiego, godzina 1.50, studia Francji. Belcki Dabrowskiego 36. m. 8. zdg 36 912

Lekcje

za pokój stud. Uniwersytetu — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 940

Kursy Tańców

Szczurkówny
Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 36 004

Samodzielnie

ucze klasy wstępne 10 zł miesięcznie. Adres Kurjer Poznański zdg 37 021

Tanio

korepetycji udzielam do kl. IV. Specjalność języki, matematyka. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 943

Dla dzieci

kursy angielski, franc. Dobry akcent. Zespoły młodsze, starsze 10 zł mies. Zarembina. — Przechylna 6, mieszkanie 7, telefon 66-85. zdg 37 281

Kursy Kroju

Świętokrzyski
z założone 1870. Przyjmują kursistki. Kazubowska, kierowniczka. zdg 37 334

Ośmioklasiście

lacy. matematyki, kto udzieli. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 36 973.

Książkowsi

spraw podatkowych stenografii maszyn. Kurs rozpoczynamy 17. Wyuczonym staraj się posady. „Postępek“ plac Sapińskiego 2a. zdg 35 855/6

Żeńskie

Kursy Techniczne
(budowlane) Poznań Kraszewskiego 17, mieszkanie 15, przyjmują jeszcze zgłoszenia. Przygotowanie średnie sześcioklasowe. Urzędniom 75% zniżki. Pz 5001/2-57.256/7

Poznańskie Kursy

Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17, mieszkanie 15. Pz 5089/90-57.253/9

Student

doświadczony korepetytor udziela lekcji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 345

YO-YO**Sensacja****Taneczna****Makowskiego**

Szkoła Tańca, plac Wolności 14a. Lekcje nadawane będą w własnej sali wykładowej przez radio. Niedziela, piata godzina tańce pokazowe. Pz 5 139-57.268

Rodowita

Francuzka udziela lekcji tańca. Jezuitska 12, III. prawo. zdg 37 115

Udziałem

sumiennie korepetycji ze wszystkich przedmiotów, dobre wiadomości języka francuskiego i łaciny. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 361

Matematyk

udziela korepetycji. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 997

Tłumacz

francuskie, angielskie i niemieckie koresp. z każdej dziedziny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 301

Kursy

prakt. angielski, franc. Płyn, mowa 3 mies. 20 tygodni 8 zł miesięcznie. Stow. Katol. urzędnik. zniżka. Zarembina. Przechylna 6 m. 7. tel. 66-85. zdg 37 232

Kroju

szycia pod gwarancją. Szpotarska Woźna 18. zdg 37 278

10 zł

miesięcznie udzieli korepetycji studentka. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 991

25 MUZYKA**Lekcje**

gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Aleje Marcinkowskiego 1 III. p. dom narożny. zdg 36 731

Gry

fortepianowej udzielam przygotowania. Rencowa Dabrowskiego 5. zdg 35 963

Śpiew

Włoska szkoła Lampert, dokonana emisja głosu, poprawa głosu, sformowania. Lekcje niedrogo. Wielkie Garbary 29. II. prawo zdg 36 643

Fortepian

ładny, dobry, krótki, nastrojony do wynajęcia. Spokoja 7, mieszkanie 2 (Łazarz). zdg 36 795

Violonczello

do nauki — tanio kupię. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdg 36 925

Nauczyciel

muzyki, udziela lekcji skrzypiec 3 zł. miesięcznie. 2 razy tygodniowo. Dabrowskiego 37, mieszkanie 26. zdg 37 079

Gruntownie

lekcje fortepianu. Strzelecka 23 b. parter. zdg 37 026

Duet

potrzebny. Oaza. Dabrowskiego 53/55. zdg 37 327

26 ROZRYWKA**„Aurora“**

Maciste Imperator, dramat sensacyjny zdg 37 001

Miły

dybły 30ca. Parzyżanka. Półwiejska 103. Konec. zdg 37 147

Książkowy młodszy

lat 23 z całkowitą znajomością książkowości do bilansu włącznie poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 404

Poszukuje

posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 556.

Egzaminowana

masażystka wolna Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 619

Nauczyciel

emerytowany szkół zawodowych poszukuje z kaulcją stosownej pensji, administracji, nauczania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 338

Panna

mająca krawieczyznę, robotki, prękanie gotowanie. Jezyk polski niemiecki szuka posady do Warszawy lub innego miasta. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 386

Technik dentystyczny

poszukuje posady. Pracuje w operatywie zębne, kauczu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 184

Ekspedjentka

do restauracji lub cukierni z długą praktyką i dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 365

Panienska

inteligentna, z dobrej rodziny, poszukuje posady jako uczennica do składu rzemieślniczego. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 636

Osoba

dobrej prezencji, uprzejma i takowna. szuka posady sekretarki prywatnej względnie innej. Najchętniej wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 253.

Poszukuje

prania i posługi. Ul. Przemysłowa 28 a miesz. 4. zdg 36 521

Rządca

lat 30, z kilkuletnią praktyką w intensywnych majątkach, poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 626

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś — „Poławiacze pereli”.

Niedziela, 16. 10. — Godz. 3: „Głupi Maciuś”, bajka.

Teatr Wielki: Niedziela, 16. X. VIII. Koncert Symfoniczny.

Dyrygent: Massimo Freccia. Solista: Józefa Różańska (fortepian).

Teatr Polski: Dziś — „Wiele hałasu o nic”.

Niedziela, 16. 10. — Godz. 4: „Błędny bokser”.

Niedziela, 16. 10. — Godz. 8: „Wiele hałasu o nic”.

Poniedziałek, 17. 10. — Wiele hałasu o nic.

Teatr Nowy: Dziś — „Dwór we Włokowicach”, gość.

występ M. Frenkla.

Niedziela, 16. 10. — „Dwór we Włokowicach”, występ

gościnnie M. Frenkla.

Poniedziałek 17. 10. „Dwór we Włokowicach” z M.

Frenklem.

Komedia Muzyczna: Dziś — „Wiktorja i jej huzar”.

Niedziela, 16. 10. Godz. 3.30: „Sen nocy letniej”.

Niedziela, 16. 10. — Godz. 8: „Wiktorja i jej huzar”.

Poniedziałek 17. 10. „Wiktorja i jej huzar”.

Teatr Narodowy: Niedziela, 16. 10. o godz. 15-tej i 17.30: „Obrona Częstochowy” —

O godz. 20: występ w Swarzędzu.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: Teodozja Sewastopol.

Aurora: „Maciste Imperator”.

Corso: „Wieża zbrodni”.

Colosseum: „Flip i Flap za kratami”.

Muza: „Bezimienni Bohaterowie”.

Metropolis: „Dr. Jekyll i Mr. Hyde”.

Orzel: „Uchwycona szajka” i „Prawo krwi”.

Odeon: „Jedna noc ewentualnie”.

Roxy: „Pat i Patachon wśród ludożerców”.

Renaissance: — „Księżniczka Trulala” — Higiena seksualna dla mężczyzn.

Sfinks: „Eskadra Orłów”.

Słońce: „Sterowiec L. A. 3”.

Tęcza: „Białe Cienie”.

Wilsona: „Varietė”.

Za

stała posada kierowniczką składów filii lub podobnej odstepie ładnie 4 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 910

Poszukuje

posługi zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 355

Posługi

poszukuje 2 razy w tygodniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 341

Agronom

sym ziemianina, lat 33, wykształcenie uniwersyteckie, 9 lat praktyki, I kl. polecenia, poszukuje posady administratora od 1.1. wżel. przedel. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 134.

Posługaczka

młodsza Jeżyc, codziennie, praniem Zaczise 2 parter, róg Jasnej. zdg 37 124

Młoda

uczuwa dziewczynę, początkującą do wszelkich prac domowych polecam Salkowski. Rynek Sredecki 15 zdg 37 113

Stenotypistka

biegła kilkuletnia praktyka poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 442

Początkująca

panienka do składu piekarskiego lub rzemieślniczego szuka posady z kaulcją. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 37 272

Fryzjer

dobrze polecony z początkami ondulacji prosi uprzejmie o łaskawe zaoferowanie posady pomocnika. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 659 60

Ekspedjentka

młodsza szuka posady do piekarni i cukierni zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 993

Urzędnik gospodarczy

kawaler z 11 letnią praktyką we wzorowych majątkach, z dobrymi poleceniami zmian z dniem 1. 1. 33 posade. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 932

Kucharka

do restauracji lub kasyna poszukuje posady zaraz lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 933.

Przystojna

panienka lat 17 z dobrego domu z prowincji szuka praktyki biurowej bezpłatnie na majatku. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 36 187

Była kierowniczką

filii z kilkuletnią praktyką, do breim świadectwami szuka odpowiedniej posady. może złożyć mniejszą kaulcję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 37 161

Krawcowa

rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 696

300

dam za wskazanie posady dziewczyny technicznej lub jakiegokolwiek biurowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 375

Drogerzysta dypl.

z egzaminem trzucim typy pracował w większych drogeriach Wielkopolski, Pomorza i Śląska, dzielny ekspedient dekorator oraz fotolaborant posiada bardzo dobre świadectwa poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 592

Żelazniak

po wojskowych, dobry ekspedient, specjalista w okucjach budowlanych, meblowych, poszukuje posady, wymagania skromne. Dobre referencje, świadectwa, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 063.

Ogrodnik

kawaler, lat 28, obeznany w swym zawodzie poszukuje zaraz lub później samodzielnej posady, najchętniej w przedsiębiorstwie handlowym lub majatku. Łaskawe zgłoszenia Wl Lewandowski, Małe Radowiska, poczta Zielon. pow. Wąbrzeźno. ng 5 863

Szofer-mechanik

dobry, uczciwy, pracowity, z dobrymi świadectwami, referencjami, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 163

Poszukuje

posady woźnego, inkasenta lub szofera, na żądanie dam kaulcję bankową. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 166

Poszukuje

prac książkowości, zarazem ekspedycji, inkasowania, innej, gwarancja. Małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 232

Biegły stenograf

szuka posady. Uprzejme oferty Kurjer Poznański zdg 37 221

Jeune

dame française cherche place à la campagne, tres bonnes références. Offres Kurjer Poznański zdg 37 216

Dziewczyna

uczuwa z długoletnim świadectwem przyjmie posade zaraz, względnie 1. do 2-3 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 304

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. Wyciąg z ksiąg płacy 2 gr.
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych:
 - a) mały format na 6 nazwisk. 1 "
 - b) duży " 20 " 2 "
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych:
 - a) mały format na 6 nazwisk. 1 "
 - b) duży " 20 " 2 "
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia 2 "

za egzemplarz loco drukarnia. Przy zamówieniach zamiejscowych należy doliczyć na porto:

przy 50 egzemplarzach	25 groszy
100 " "	50 "
200 " "	70 "
ponad 200 " "	70 "

Drukarnia Polska S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

zg 15 650

Krawcowa

pierwszorzędna szuka pracy do domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 215

Zbożowiec

korespondent z kukułeczną praktyką w poważnej firmie, obeznany z handlem ziemniakami, na wozami sztuca oraz weglem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 175

Rządca administrator

lat 35 z wyższym, wykształceniem z dłuższą praktyką w intensywnych majątkach, wstępnym poleceniu poszukuje odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 462

Pracznia

poszukuje prania. Półwiejska 35, mieszkanie 6. zdg 36 613

Poszukuje

posługi za spanie lub posługi całonocnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 608

Najlepsze i najtańsze**Baterie Anodowe**

wprost z fabryki codziennie świeże

120 volt 12, —

normalne 12, —

t. j. 10 groszy za 1 volt.

Typ W — wysokopojemnościowe o niedoścignionej rekordowej pojemności — 12 gr. za 1 volt.

Baterie kieszonkowe 0.50.

Karta gwarancyjna, wysoki napięcie, głośny czysty odbiór, trwałe. Porto pocztą 2 zł. koleja (od 30 kg) 1 zł zaliczenie.

Fabryka Baterji „ISKRA”

Poznań, W. Garbary 32 przy Wielkiej, tel. 36-99 zdg 16 353

Szukam

posady garderobianki, innej, zabezpieczonej Oferty Kurjer Poznański zdg 37 231

28 WOLNE MIEJSCA**Marszantka**

bardzo zdolna potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 84

Panna

siła pomocnicza z praktyką do składu pończoch i kapeluszy damskich. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 85

Dziewczyna

wiejska z gotowaniem i praniem potrzebna. Wielka 20, skład kolonialny. zdg 36 77

Młynarczyk

samotny potrzebny. Zgłoszenia piśmienne. Pacek, Wronki. zdg 36 657

Polowy-strzelec

energiczny uczciwy, dobrze polecony potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 176

2 uczni

cukierniczych na dokończenie nauki przyjmie zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 37 102

Cukiernika

specjalista na deserówkę poszukuje natychmiast. Oferty z odpisami świadectw: Bydgoszcz 1. skrytka pocztowa 123. ng 5866

Slużaca

najchętniej Małopolanka, potrzebna. Zupańskiego 21, III lewo zdg 37 118

Krawcowej

samodzielnej pierwszorzędnej, powiększenia, salonu mody jako wypożyczalnię poszukuje. Różana 23 I. zdg 36 970

Magazynier

potrzebny kaulcja w gotówce konieczna. Oferty z własnoręcznie napisanym życiorysem skierować do Kurjera Poznański zdg 37 056

Uczennica

do składu cukierników potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 051

Szewc

potrzebny na reparację i damskie pasowe. — Marcinkowskie go 5-16. zdg 37 033

Biuralistka

zaraz potrzebna życiorys, świadectwa do Kurjera Poznańskiego zdg 37 028

Na maszynie panna

do wyrobu pończoch potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 36 662

Przedstawiciela

z kapitałem od 2 do 4 000 złotych na Poznańskie i Pomorskie poszukuje fabryka mydła — proszku mydlanego. Oferty „Espero” — Łódź Zielona 1. ng 5847

Slużaca

polecona, umiejąca gotować potrzebna zaraz. — Spokojna 24 a, mieszkanie 14. zdg 36 345

Pracowników

fachowych. Wytwórnia serów. — Oferty Kurjer Poznański zdg 36 847

Slużaca

z gotowaniem potrzebna zaraz. — Matejki 53 m. 9. zdg 36 850

Ekspedjentka

kaulcja do cukierni sluzaca potrzebna. Wojciech 27 zdg 36 76

Panienska

średnie wykształcenie do przygotowania do 4 gimnazjalnej za utrzymanie we dworze potrzebna. Zgłoszenia ze świadectwami. Tułocka Jelitowa o Zydowo Gniezno zdg 36 789

Stała

posade biurowa dam panu (i) za wypożyczenie 1 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 339

Dziewczyna

młodsza potrzebna od 1. 11. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 36 820

Kucharke

tylko pierwszorzędna ze świadectwami poszukuje natychmiast. Grotzgera 4 front mieszkanie 9. zdg 36 658

Ogrodnik

podwórzowy starszy kawaler potrzebny zaraz. Dom. Kijewo — per Środa. zdg 36 400

Osoba

do wszelkich prac pranie, gotowanie czysta pracowita potrzebna zaraz. Pani domu chora. Oferty Raytanowski Kobylin koło Krotoszy zdg 36 751

Robotnika

na plac przyjmuje, wymagane 400 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 750

Humor zagraniczny

— No dobrze, ale ja mogę dać zajęcie tylko człowiekowi bezwzględnie uczciwemu.

— O, pod względem uczciwości to ja jestem. proszę pana, wzorem. 10 lat pracowałem w łaźni i przez cały ten czas ani razu się nie kąpałem.

(Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata

na miesiąc listopad 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agenciach w mieście zł 3,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zapłacie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną, część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-tamowej 25 gr., na stronie 4-tamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-tamowej milim. Ogłoszenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówek); słowo nagłówekowe (tłuste) 25 gr. każde, dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.